

ИЗВЈЕШТАЈ
О СТАЊУ У БАНКАРСКОМ СИСТЕМУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
за период **01.01.2008.-30.09.2008. године**

Бања Лука, новембар 2008. године

САДРЖАЈ

УВОД.....	1
I БАНКАРСКИ СЕКТОР	5
1. СТРУКТУРА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА.....	5
1.1. Структура власништва	6
1.2. Кадрови.....	7
2. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНАКА	9
2.1. Биланс стања	9
2.1.1. Пасива	10
2.1.1.1. Депозити.....	11
2.1.2. Актива.....	15
2.1.2.1. Новчана средства.....	16
2.1.2.2. Кредити	17
2.1.2.3. Пословни простор и остала фиксна актива.....	24
2.1.2.4. Остала актива.....	24
3. КАПИТАЛ И АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА	25
4. КВАЛИТЕТ АКТИВЕ	28
4.1. Трансакције с повезаним лицима	32
5. БИЛАНС УСПЈЕХА.....	34
6. ЛИКВИДНОСТ	37
6.1. Девизна усклађеност финансијске активе и пасиве.....	39
7. ПОНДЕРИСАНЕ НОМИНАЛНЕ И ЕФЕКТИВНЕ КАМАТНЕ СТОПЕ.....	41
8. СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА.....	43
9. УНУТРАШЊИ ПЛАТНИ ПРОМЕТ	44
II СЕКТОР МИКРОКРЕДИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА	45
1. СТРУКТУРА МКО	45
1.1. Кадрови	45
2. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА МКО	46
2.1. Биланс стања	46
2.2. Капитал	47
2.3. Квалитет кредитног портфолиа	48
2.4. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе	51
2.5. Биланс успјеха	52
III СЕКТОР ШТЕДНО-КРЕДИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА	53
IV СЕКТОР ДАВАЛАЦА ЛИЗИНГА	54
1. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА ДЛ	54
ЗАКЉУЧАК.....	57
ПРИЛОЗИ	
- БАНКАРСКИ СЕКТОР	
- СЕКТОР МКО	
- СЕКТОР ШКО	
- СЕКТОР ДЛ	

УВОД

Банкарски систем Републике Српске у смислу Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске - Пречишћени текст ("Службени гласник Републике Српске" број 67/07) обухвата банке, микрокредитне организације, штедно-кредитне организације и друге финансијске организације чије се оснивање и пословање уређује посебним законима у којима је прописано да Агенција за банкарство Републике Српске издаје дозволе или одобрења за рад, надзире пословање и врши друге послове у вези са њима.

Извјештај о стању у банкарском систему Републике Српске обухвата извјештаје о стању у банкарском сектору, сектору микрокредитних организација, сектору штедно-кредитних организација и сектору давалаца лизинга.

У првих девет мјесеци 2008. године банкарски сектор Републике Српске наставља позитивне трендове у свим сегментима пословања.

У овом периоду билансна сума банкарског сектора Републике Српске повећала се за 11% у односу на крај 2007. године.

Банке су додатно ојачале свој акционарски капитал новим емисијама акција у износу од 40,3 милиона КМ или за 11% у односу на крај 2007. године.

У власничкој структури акционарског капитала 99% је приватни, а 1% државни капитал. У структури приватног капитала 87% је страни капитал, а 13% је домаћи капитал.

Основни капитал је порастао за 17% у односу на крај претходне године, што је резултат повећања акционарског капитала, емисионе ажије, капиталних резерви и износа нераспоређене добити за 2007. годину.

Депозити имају раст од 8% и у изворима средстава чине 84%.

Краткорочни депозити су 74%, а дугорочни 26% од укупних депозита.

Депозити становништва су 25% од укупних депозита и имају стопу раста од 15%.

Све банке су испуњавале прописане услове за одржавање ликвидности.

Укупни кредити су расли по стопи од 27% у односу на 31.12.2007. године.

Кредити становништву имају стопу раста од 23%.

Учешће доспјелих кредита у укупним кредитима је 2,5%.

Девет банака у Републици Српској је са 30.09.2008. године остварило текућу добит у износу од укупно 27,3 милиона КМ, а једна банка (новооснована банка послује од јула 2007. године) текући губитак у износу од укупно 1.188 хиљада КМ.

Банке константно раде на усклађивању пословања са захтјевима Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, тако да се може рећи да је постигнута систематичност у овом послу, а унапријеђена је и сарадња са другим надзорним и контролним институцијама.

Све банке посједују сертификат о чланству у Програму осигурања депозита.

У Републици Српској послују 54 организациона дијела банака из Федерације БиХ, који у укупним кредитима учествују са 19%, а у депозитима са 8,3%.

У 2008. години су настављене активности банака на ширењу пословне мреже и броја банкомата, као и услуга електронског банкарства. Значајан износ новчаних средстава банака налази се на рачунима у иностранству због проблема које банке имају код избора квалитетних комитената на домаћем банкарском тржишту.

Сви сегменти банкарског сектора обрађени су детаљно у поглављу I.

Основна дјелатност микрокредитних организација (у даљем тексту: МКО) је микрокредитирање са циљем побољшања материјалног стања корисника кредита, повећања запослености, пружања подршке развоју предузетништва, стицања добити и друго. Корисници микрокредита су у правилу грађани са нижим приходом, предузетници, те мала и средња предузећа.

МКО се у Републици Српској појављују 2001. године, оснивањем микрокредитних организација на основу Закона о микрокредитним организацијама ("Службени гласник Републике Српске" број 19/01). Сходно наведеном Закону, МКО су биле основане као недепозитне и непрофитне организације са минималним оснивачким капиталом од 5 хиљада КМ. Остварени вишак прихода над расходима биле су обавезне употријебити за обављање дјелатности микрокредитирања.

Контролу над пословањем МКО вршило је Министарство финансија Републике Српске, те донатори средстава кроз реализацију уговора о донираним средствима и кредитори. У уговорима су постављена ограничења за кориштење средстава и испуњавање осталих услова пословања МКО.

Доношењем Закона о микрокредитним организацијама ("Службени гласник Републике Српске" број 64/06), дата је могућност организовања МКО у микрокредитна друштва (у даљем тексту: МКД) као профитних организација путем оснивања д.о.о. и а.д. и микрокредитних фондација (у даљем тексту: МКФ) као непрофитних организација.

Законом прописани минимални износ уплаћеног оснивачког капитала у новцу за МКД је 500 хиљада КМ, а за МКФ је 50 хиљада КМ.

Издавање и одузимање дозвола за рад, те контролу и надзор над пословањем МКО у Републици Српској у складу са Законом врши Агенција.

До 30.09.2008. године Агенција је лиценцирала три МКД организована као д.о.о. и четири МКФ, с тим да је једна новооснована МКФ почела са радом у октобру 2008. године. Агенција је такође дала лиценце за рад организационих дијелова МКО која послују у оквиру 8 МКО чије је сједиште у Федерацији Босне и Херцеговине. Ови организациони дијелови су укључени у биланс стања матичних МКО.

Укупна актива МКО Републике Српске са 30.09.2008. године је 305,6 милиона КМ, од чега је 303,6 милиона КМ или 99% актива МКД, а 2 милиона КМ или 1% актива МКФ.

МКО Републике Српске пласирале су укупно 284,7 милиона КМ кредита, од чега су 261,5 милиона КМ дугорочни кредити, а 23,2 милиона КМ краткорочни кредити.

Организациони дијелови МКФ који послују у Републици Српској, а чије је сједиште у Федерацији БиХ пласирали су укупно 230 милиона КМ или 45% од укупних кредита у овом сектору.

Са 30.09.2008. године организациони дијелови МКО Републике Српске који послују у Федерацији БиХ пласирали су укупно 69,8 милиона КМ.

Укупни капитал МКО Републике Српске је 60,2 милиона КМ, а односи се на МКД у износу од 59,5 милиона КМ или 99% и МКФ у износу од 0,7 милиона КМ или 1%.

Остварена нето добит МКД са 30.09.2008. године је укупно 7,4 милиона КМ, док МКФ имају вишак прихода над расходима у износу од 58 хиљада КМ у текућој години и мањак прихода над расходима у износу од 177 хиљада КМ за 2007. годину.

МКО Републике Српске запошљавају укупно 420 радника, од којих су 410 радника или 98% запослена у МКД, а 10 радника или 2% у МКФ.

Организациони дијелови МКФ из Федерације БиХ имају укупно 434 запослена или 51% од укупно запослених у овом сектору Републике Српске.

Сегменти пословања сектора микрокредитирања детаљније су обрађени у поглављу II.

У складу са Законом о штедно-кредитним организацијама ("Службени гласник Републике Српске" број 93/06) Агенција издаје и одузима дозволе за рад и врши контролу и надзор над пословањем штедно-кредитних организација.

Штедно-кредитне организације (у даљем тексту: ШКО) су финансијске организације које настају добровољним удруживањем интересно повезаних чланова. Основни циљ је да се путем промовисања штедне међу члановима стварају извори средстава за кредитирање чланова ради унапређења и заштите њихових економских, социјалних и других интереса, а на начелу узајамне помоћи.

У пословању ШКО учествују сви чланови. Минимални износ основног капитала ШКО је 60.000 КМ, а чине га уплаћени улози најмање 30 резидената уз ограничавање висине улога једног члана или с њим повезаних чланова на 10% од укупног износа свих улога.

До 30.09.2008. године са радом су почеле четири ШКО. Укупни билансни ниво ШКО са 30.09.2008. године је био 547 хиљада КМ.

Образложења за пословање ШКО дата су у поглављу III.

У складу са Законом о лизингу ("Службени гласник Републике Српске" број 70/07) Агенција издаје и одузима дозволе за рад и врши контролу и надзор над пословањем давалаца лизинга.

Даваоци лизинга (у даљем тексту: ДЛ) су финансијске организације које представљају један од облика финансирања привредних субјеката и физичких лица у виду финансијског или оперативног лизинга.

Финансијски лизинг подразумева два уговорна односа даваоца лизинга и то прво са испоручиоцем предмета лизинга (којим стиче право својине над предметом лизинга), с тим да испоручиоца и предмет лизинга одређује прималац лизинга, те уговор са примаоцем лизинга којим се на примаоца преноси овлашћење држања и кориштења предмета лизинга на уговорено вријеме и уз уговорену накнаду. Овај начин финансирања се користи за улагање у основна средства и јавља се као алтернатива властитим основним средствима.

Код оперативног лизинга су давалац лизинга и испоручилац предмета лизинга исто лице. Најтипичнији примјери оперативног лизинга су издавања нпр. пословних простора под закуп. Корисници лизинга су најчешће мала и средња предузећа, предузетници, те новооснована предузећа, односно корисници који не располажу средствима која би могла служити за обезбјеђење банкарских кредита.

Правна лица која су на дан ступања на снагу Закона о лизингу обављала послове лизинга била су дужна да до средине маја 2008. године ускладе пословање са одредбама Закона или поднесу пријаву за брисање дјелатности лизинга из судског регистра.

Законом прописани минимални износ основног капитала за оснивање ДЛ је 250 хиљада КМ који у цјелости мора бити уплаћен у новцу.

До 30.09.2008. године Агенција је издала једну дозволу за рад ДЛ чије је сједиште у Републици Српској и 5 дозвола за рад пословним јединицама ДЛ које послују у оквиру три друштва за послове лизинга чије је сједиште у Федерацији БиХ.

Билансни ниво ДЛ са сједиштем у Републици Српској је 6,1 милион КМ, а уплаћени основни капитал је 1,3 милиона КМ.

Сегменти пословања сектора давалаца лизинга детаљније су обрађени у поглављу IV.

На нивоу банкарског система Републике Српске укупни пласмани становништву су 2.554,5 милиона КМ или 1.718 КМ по становнику (према статистичким подацима у Републици Српској је у 2006. години било око 1.487 хиљада становника), а чине га кредити банкарског сектора, микрокредитног сектора и потраживања по основу финансијског лизинга сектора давалаца лизинга.

Пласмани становништву банкарског сектора са 30.09.2008. године достигли су ниво од 2.119,8 милиона КМ, што износи око 1.426 КМ задужености по становнику Републике Српске (задуженост по становнику Републике Српске са 31.12.2007. године је била 1.161 КМ).

Сектор микрокредитирања у Републици Српској пласирао је становништву износ од 428,9 милиона КМ или 288 КМ по становнику.

Сектор ДЛ има укупна потраживања од становништва по основу финансијског лизинга у износу од 5,8 милиона КМ или 4 КМ по становнику.

I БАНКАРСКИ СЕКТОР

1. СТРУКТУРА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

Са 30.09.2008. године банкарски сектор је имао 10 банака.

Банке Републике Српске имају широку мрежу пословних јединица у Републици Српској, а дјелимично и у Федерацији БиХ. То омогућава банкама пружање банкарских услуга у готово свим значајнијим урбаним мјестима.

Стално настојање банака да заузму повољније позиције на финансијском тржишту, довело је између осталог и до приближавања банкарских услуга комитентима коришћењем савремених облика пословања, као што су електронско банкарство, банкомати и POS уређаји.

Преглед филијала и осталих организационих дијелова банака
са 30.09.2008. године

I	Банке Републике Српске	Филијала	Остали организациони дијелови	POS уређаји	Банкомати
	1. UniCredit Bank a.d. Banja Luka ¹⁾	42	24	94	25
	2. Нуро Alpe-Adria-Bank a.d. Banja Luka	5	40	521	41
	3. Бобар банка а.д. Бијељина	6	41	122	4
	4. NLB Razvojna banka a.d. Banja Luka	12	54	899	46
	5. Volksbank a.d. Banja Luka	11	12	378	18
	6. Balkan Investment Bank a.d. Banja Luka	10	10	19	11
	7. Pavlović International Bank a.d. Slobomir	14	21	36	3
	8. Nova banka a.d. Banja Luka	11	60	699	47
	9. Комерцијална банка а.д. Бања Лука	8	6	16	13
	10. ИЕФК банка а.д. Бања Лука	1	-	-	-
	Укупно:	120	268	2.784	208
II	Организациони дијелови из Федерације БиХ				
	1. ProCredit Bank dd Sarajevo	2	11	1	12
	2. Raiffeisen Bank dd BiH Sarajevo	9	19	785	26
	3. Volksbank BiH dd Sarajevo	2	-	25	4
	4. Intesa SanPaolo d.d. BiH	2	1	23	3
	5. UniCredit Zagrebačka banka dd Mostar	6	-	308	9
	6. Fima banka d.d. Banja Luka	1	-	2	1
	Укупно:	22	32	1.144	55
	Укупно I+II:	142	300	3.928	263

Укупан број организационих дијелова банака Републике Српске и банака са сједиштем у Федерацији БиХ је 442, од чега се на филијале односи 142, а 300 на остале организационе дијелове.

Банке Републике Српске имају укупно 120 филијала и 268 осталих организационих дијелова, а од тог броја на подручју Републике Српске је 107 филијала и 257 осталих организационих дијелова, а на простору Федерације БиХ 13 филијала и 11 осталих организационих дијелова.

Филијале, односно организационе дијелове у Федерацији БиХ имају сљедеће банке Републике Српске: Volksbank a.d. Banja Luka два, UniCredit Bank a.d. Banja Luka шест, Nova banka a.d. Banja Luka једанаест, Balkan Investment Bank a.d. Banja Luka два, Комерцијална банка а.д. Бања Лука два и Бобар банка а.д. Бијељина један.

Balkan Investment Bank a.d. Banja Luka има два представништва у Литванији, а ИЕФК банка а.д. Бања Лука једно представништво у Србији.

¹⁾ Дана 02.06.2008. године извршена је промјена назива Нове Бањалучке банке а.д. Бања Лука у UniCredit Bank a.d. Banja Luka.

Најширу мрежу филијала и осталих организационих дијелова имају Nova banka a.d. Banja Luka, укупно 71; UniCredit Bank a.d. Banja Luka, укупно 66 и NLB Razvojna banka a.d. Banja Luka, укупно 66. На ове три банке се односи 52% од укупног броја организационих дијелова банака Републике Српске.

Да би осигурале квалитетне услуге у мјестима и времену које одговара становништву, банке Републике Српске су инсталирале укупно 208 банкомата. Највећи број банкомата имају Nova banka a.d. Banja Luka (47) и NLB Razvojna banka a.d. Banja Luka (46).

Поред тога, банке Републике Српске су инсталирале укупно 2.784 POS уређаја у већини трговачких центара, робних кућа и на другим продајним мјестима. Инсталацијом POS уређаја значајно је унапријеђен и олакшан безготовински начин плаћања.

Шест банака чије је сједиште у Федерацији БиХ имају 54 организациона дијела на подручју Републике Српске, 55 инсталираних банкомата, те 1.144 POS уређаја.

Дозволу за обављање унутрашњег платног промета имају све банке Републике Српске, те филијале и дио пословних јединица банака из Федерације БиХ.

Све банке из Републике Српске посједују сертификате о чланству у Програму осигурања депозита који су издати од Агенције за осигурање депозита БиХ.

Стечајни поступак траје у двије банке (Привредна банка Градишка а.д. Градишка, Приједорска банка а.д. Приједор) и у надлежности је судова.

За Привредну банку а.д. Српско Сарајево у току је поступак ликвидације који води Агенција за банкарство Републике Српске.

1.1. Структура власништва

Власничку структуру капитала банака Републике Српске чини већински приватни капитал са великим учешћем страног приватног капитала.

Структура акционарског капитала са 30.09.2008. године

(у 000 КМ)

Ред. број	Б а н к а	Приватни капитал		Државни капитал		Задружни капитал	
		Износ	%	Износ	%	Износ	%
	Већински приватни капитал						
1.	UniCredit Bank a.d. Banja Luka	60.777	98	1.202	2	75	0
2.	Нуро Alpe-Adria-Bank a.d. B.Luka	120.820	100	0	0	17	0
3.	Бобар банка а.д.Бијељина	17.204	100	0	0	0	0
4.	NLB Razvojna banka a.d. B.Luka	50.004	96	1.999	4	0	0
5.	Volksbank a.d. B.Luka	23.728	100	0	0	0	0
6.	Balkan Investment Bank a.d. B.Luka	18.000	100	0	0	0	0
7.	Pavlović International Bank a.d. Slobomir	15.547	98	0	0	255	2
8.	Nova banka a.d. Banja Luka	50.335	99	0	0	381	1
9.	Комерцијална банка а.д. Б.Лука	20.000	100	0	0	0	0
10.	ИЕФК банка а.д. Б.Лука	20.000	100	0	0	0	0
II	УКУПНО:	396.415	99	3.201	1	728	0

За девет мјесеци текуће године акционарски капитал је повећан за 40,3 милиона КМ, али то није утицало на власничку структуру.

Од укупног акционарског капитала у износу од 400,3 милиона КМ на приватни капитал се односи 396,4 милиона КМ или 99%, на државни 3,2 милиона КМ или 1% и на задружни 0,7 милиона КМ. У структури приватног капитала страни капитал је 344,9 милиона КМ или 87%, а домаћи 51,5 милиона КМ или 13%.

Акционарски капитал чине обичне некумулативне акције у износу од 398,3 милиона КМ или 99,5% и приоритетне кумулативне акције у износу од 2,0 милиона КМ или 0,5% које се односе на једну банку.

Тржишно учешће банака у укупној активи, капиталу и депозитима мјерено према врсти власништва види се из слjedeће табеле:

Банке	31.12.2007				30.09.2008			
	Учешће у укупној активи	Учешће у укупном капиталу	Учешће у депозитима	Број банака	Учешће у укупној активи	Учешће у укупном капиталу	Учешће у депозитима	Број банака
1. са већинским домаћим приватним капиталом	2,7	4,0	2,7	1	2,8	3,6	2,8	1
2. са већинским страним приватним капиталом	97,3	96,0	97,3	9	97,2	96,4	97,2	9

За банкарски сектор Републике Српске карактеристична је доминација страног приватног власништва (9 банака). Од укупног броја банака у већинском страном власништву акционара из Аустрије су три банке и на њих се односи 50% акционарског капитала и 50,5% од укупне активе. По једна банка је у већинском власништву акционара из Словеније, Србије, Руске федерације, Литваније, Холандије и САД. Домаћи акционари су власници 13% акционарског капитала банкарског сектора Републике Српске и углавном су то мали акционари, осим код једне банке.

Већински домаћи приватни капитал има само једна банка и њено учешће на тржишту и утицај на банкарски сектор у цјелини је веома мали.

1.2. Кадрови

Квалификациона структура запослених

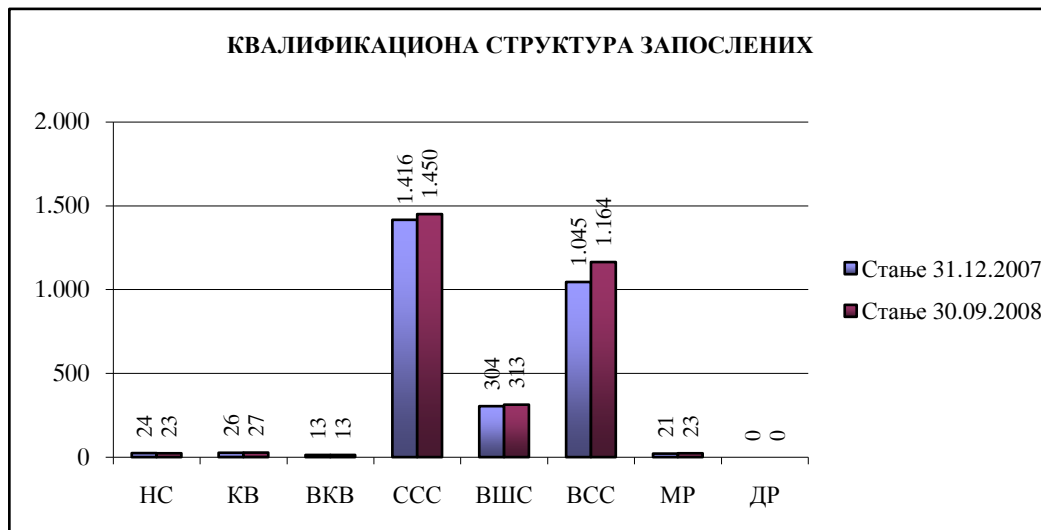
Редни број	Квалификација	Стање 31.12.2007	Учешће	Стање 30.09.2008	Учешће	Индекс
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	НС	24	1	23	1	96
2.	КВ	26	1	27	1	104
3.	ВКВ	13	0	13	0	100
4.	ССС	1.416	50	1.450	48	102
5.	ВШС	304	11	313	10	103
6.	ВСС	1.045	36	1.164	39	111
7.	МР	21	1	23	1	110
8.	ДР	0	0	0	0	0
УКУПНО		2.849	100	3.013	100	106

Са 30.09.2008. године број радника у банкарском сектору у односу на крај 2007. године је повећан за 164 радника или 6% и износи укупно 3.013 радника.

У квалификационој структури запослених задржано је доминантно учешће средње стручне спреме од 48%, на коју се односи 1.450 радника и биљежи повећање за 34 радника или 2% у односу на крај прошле године. На стални раст ове категорије запослених утиче повећање обима пословања, прије свега у сегментима послова са становништвом, те ширењем пословне мреже, а такође и увођење нових производа (нови кредитни производи, картичарско пословање, електронско банкарство и друго) захтијева запошљавање радника овог профила.

Веома позитиван тренд је политика запошљавања радника са високом стручном спремом, који са 30.09.2008. године имају највећу стопу раста од 11% или повећање за 119 радника.

Од осталих стручних спрема забиљежен је пораст у односу на крај године ВШС за 9, МР за 2, КВ за 1 радника, док је ВКВ на истом нивоу, а НС је смањена за 1 радника. Ове промјене су довеле до мањих промјена учешћа стручних спрема у укупном броју запослених, тако што је повећано учешће ВСС за 36% на 39%, а смањено учешће ССС са 50% на 48%.

Ефикасност запослених и један од индикатора успјешности пословања банкарског сектора и сваке банке појединачно је однос броја запослених и укупне aktive. Већи износ active по запосленом је показатељ веће рационалности и ефикасности у пословању банака.

Активa по запосленом

ДАТУМ	Број запослених	Активa (000 КМ)	Активa по запосл. (000 КМ)
31.12.2007.	2.849	5.478.929	1.923
30.09.2008.	3.013	6.054.930	2.010

Са 30.09.2008. године активa по запосленом је 2.010 хиљада КМ. У првих девет мјесеци 2008. године раст active по запосленом је 4,5%.

Међународни стандард active по запосленом (1 милион КМ) је остварило девет банака.

Однос active по запосленом за појединачне банке се креће од 635 хиљада КМ до 3.666 хиљада КМ, колико износи за највећу банку Републике Српске.

Девет банака са активом по запосленом преко 1 милион КМ имају укупну активу од 5.919 милиона КМ или 98% од укупне active банкарског сектора Републике Српске, а запошљавају 2.799 радника или 93% од укупно запослених.

Банка са активом испод 1 милион КМ по запосленом чини 2% од укупне active и запошљава 214 радника или 7% од укупног броја запослених. Посљедица је то неадекватног броја запослених и слабије организације пословања, а што се све одражава на смањење ефикасности пословања.

2. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНАКА

Законску функцију надзора и контроле финансијског стања и стабилности пословања банака, Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) обавља контролом на лицу мјеста у банкама и анализом извјештаја које банке достављају Агенцији у складу са Законом о банкама Републике Српске и подзаконским актима Агенције.

Извјештаји су:

1. Биланс стања који се доставља мјесечно и квартални додатни прилози који садрже детаљне податке о новчаним средствима, кредитима, депозитима и ванбилансу;
2. Квартални извјештаји о капиталу и адекватности капитала, класификацији активе, концентрацијама кредитних и других ризика, позицији ликвидности и девизној изложености;
3. Квартални извјештаји о резултатима пословања (биланс успјеха и новчани токови);
4. Остали извјештаји (дневни, декадни и мјесечни) о одређеним сегментима пословања банака.

Поред наведених извјештаја, базу података чине и информације добијене на основу додатних захтјева Агенције, подаци из извјештаја о екстерној ревизији банака, као и остали подаци из других извора, а све са циљем што квалитетнијег праћења и анализе пословања банака Републике Српске.

2.1. Биланс стања

Укупна актива банака Републике Српске са 30.09.2008. године износи 6.931,9 милиона КМ и има стопу раста од 11% у односу на 31.12.2007. године.

(у 000 КМ)

1	31.12.2007		30.09.2008		ИНДЕКС 6=4/2
	Стање	Учешће	Стање	Учешће	
АКТИВА (ИМОВИНА):					
1.Новчана средства	2.209.107	41	2.134.373	36	97
2.Вриједносни папири за трговање	10.000	0	6.990	0	70
3.Пласмани другим банкама	292.640	5	182.806	3	62
4.Нето кредити	2.620.101	49	3.332.358	56	127
5.Вриједносни папири који се држе до доспијећа	0	0	550	0	0
6.Пословни простор и остала фиксна актива	176.518	3	197.409	3	112
7.Остала актива	70.341	2	72.510	2	103
8.УКУПНО АКТИВА:	5.378.707	100	5.926.996	100	110
9.Укупно ванбиланс (10+11+12)	847.004		1.004.862		119
10. Активни ванбиланс	477.962		684.241		143
11. Класификована актива-губитак Е	163.319		155.739		95
12. Комисиони послови (агентски)	205.723		164.882		80
13.СВЕУКУПНО АКТИВА (8+9):	6.225.711		6.931.858		111
ПАСИВА(ОБАВЕЗЕ):					
14.Депозити	4.586.511	85	4.973.288	84	108
15.Узете позајмице	0	0	0	0	0
16.Обавезе по узетим кредитима	218.697	4	286.726	5	131
17.Субординирани дугови	11.162	0	11.066	0	99
18.Остале обавезе	94.905	2	123.636	2	130
19.Резерве за потенцијалне губитке	18.659	0	22.360	0	120
20.Капитал	448.773	9	509.920	9	114
21.УКУПНО ПАСИВА (ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ):	5.378.707	100	5.926.996	100	110
22.Укупно ванбиланс (23+24+25)	847.004		1.004.862		119
23. Активни ванбиланс	477.962		684.241		143
24. Класификована актива-губитак Е	163.319		155.739		95
25. Комисиони послови (агентски)	205.723		164.882		80
26.СВЕУКУПНО ПАСИВА (21+22):	6.225.711		6.931.858		111

Укупна актива се састоји од билансне активе у износу од 5.927 милиона КМ са стопом раста од 10% и ванбилансне активе у износу од 1.004,9 милиона КМ и стопом раста од 19% у односу на крај претходне године.

У структури билансне активе најзначајнији раст биљеже нето кредити са стопом од 27% према стању претходне године и са повећањем учешћа у структури са 49% на 56%. Новчана средства биљеже пад од 3%, а учешће у структури активе је смањено са 41% на 36%. Учешће осталих ставки активе је смањено са 10% на 8%.

Са 30.09.2008. године структура пасиве је незнатно измијењена. Депозити су порасли за 8% и смањили су учешће у укупној пасиви са 85% на 84%, а капитал је порастао за 14% у односу на 31.12.2007. године. Пораст од 30% биљеже остале обавезе, али је њихово учешће у пасиви свега 2%. Највећу стопу раста од 31% имају обавезе по узетим кредитима и чине 5% од укупне пасиве.

У структури ванбиланса учешће активног ванбиланса је 68% са стопом раста 43%, класификоване активе 15% са стопом пада од 5% и комисионих послова 17% са падом од 20% у односу на крај претходне године.

Рангирањем банака према величини бруто активе добијамо сљедеће групе банака и то:

ИЗНОС АКТИВЕ (у мил. КМ)	31.12.2007			30.09.2008		
	Износ	Учешће %	Број банака	Износ	Учешће %	Број банака
Преко 500	4.402.098	80	4	4.831.377	80	4
300 до 500	404.488	7	1	430.017	7	1
150 до 300	369.688	7	2	623.700	10	3
Испод 150	302.655	6	3	169.836	3	2
УКУПНО:	5.478.929	100	10	6.054.930	100	10

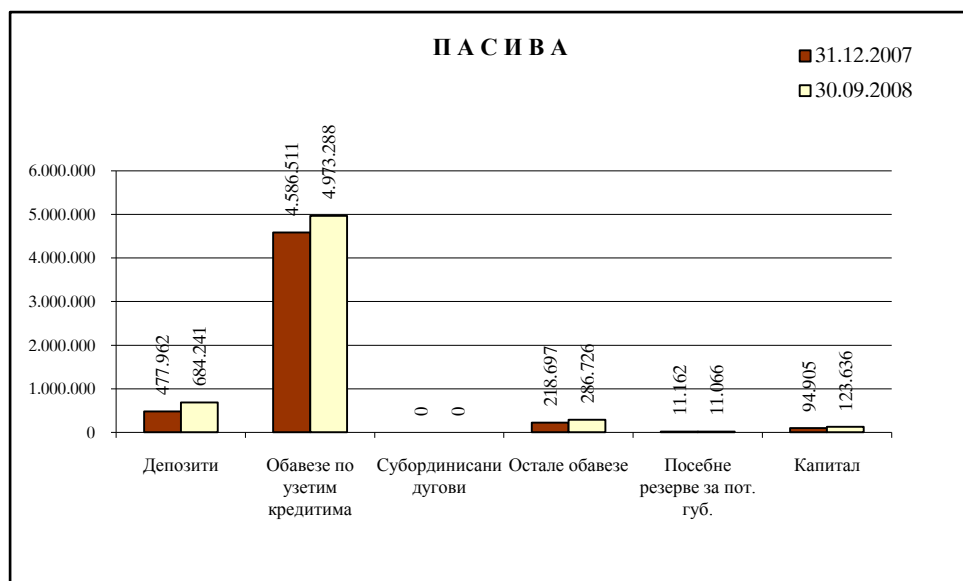
Тржишна позиција појединих банака мјерена према величини активе није значајније измијењена. У првих девет мјесеци 2008. године активу преко 500 милиона КМ имају четири банке као и са 31.12.2007. године. Једна банка има активу од 300-500 милиона КМ. Активу мању од 300 милиона КМ има пет банака. У ову групу су укључене двије новоосноване банке и то једна која је основана крајем 2006. године и друга основана у јуну 2007. године. Ова група банака учествује у укупној пасиви са 13% и све теже прати велике банке, посебно са аспекта дугорочних извора средстава и могућности повећања обима пословања.

У наредном периоду за очекивати је успоравање стопе раста билансног нивоа због рефлексије свјетске финансијске кризе на наш финансијски сектор.

2.1.1. Пасива

Структура пасиве (обавезе и капитал - извори) види се из сљедеће табеле:

О П И С	31.12.2007		30.09.2008		ИНДЕКС
	Стање	Учешће	Стање	Учешће	
1	2	3	4	5	6=4/2
ПАСИВА (ОБАВЕЗЕ):					
1. Депозити	4.586.511	85	4.973.288	84	108
2. Узете позајмице	0	0	0	0	0
3. Обавезе по узетим кредитима	218.697	4	286.726	5	131
4. Субординирани дугови	11.162	0	11.066	0	99
5. Остале обавезе	94.905	2	123.636	2	130
6. Резерве за потенцијалне губитке	18.659	0	22.360	0	120
7. Капитал	448.773	9	509.920	9	114
8. УКУПНО ПАСИВА (ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ)	5.378.707	100	5.926.996	100	110

Депозити су основни извор средстава и износе 4.973,3 милиона КМ, а у укупној пасиви су смањили учешће са 85% на 84% у односу на крај претходне године.

Уzeti кредити су 286,7 милиона КМ и већи су за 31%, а у структури пасиве имају учешће од 5%. Структуру узетих кредита чине кредити од страних банака у износу од 111,9 милиона КМ или 39%, кредити од страних фондова у износу од 44,5 милиона КМ или 15,5%, те кредити из домаћих извора (Инвестиционо-развојна банка Републике Српске) у износу од 130,3 милиона КМ или 45,5%.

Субординирани дуг је мањи за 1%, а остале обавезе биљеже раст у односу на крај 2007. године од 30% и то већим дијелом због раста разграничене камате на депозите и разграничених накнада по кредитима. У структури ове ставке налазе се издвојене резерве по МРС 19.

Резерве за потенцијалне губитке износе 22,4 милиона КМ, имају стопу раста од 20%, а односе се на билансна потраживања, осим кредита, те на активни ванбиланс. Стопа раста капитала је 14%, а учешће у укупној пасиви износи 9%.

2.1.1.1. Депозити

Секторска структура депозита

(у 000 КМ)

ДЕПОЗИТИ	31.12.2007		30.09.2008		Индекс
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	
Владине институције	1.783.391	39	1.594.179	32	89
Јавна и државна предузећа	192.982	4	409.446	8	212
Приватна предузећа и друштва	471.385	10	597.115	12	127
Непрофитне организације	49.274	1	58.770	1	119
Банкарске институције	891.017	19	929.679	19	104
Небанкарске фин. институције	76.649	2	92.060	2	120
Грађани	1.095.185	24	1.264.394	25	115
Остало	26.628	1	27.645	1	104
УКУПНО:	4.586.511	100	4.973.288	100	108

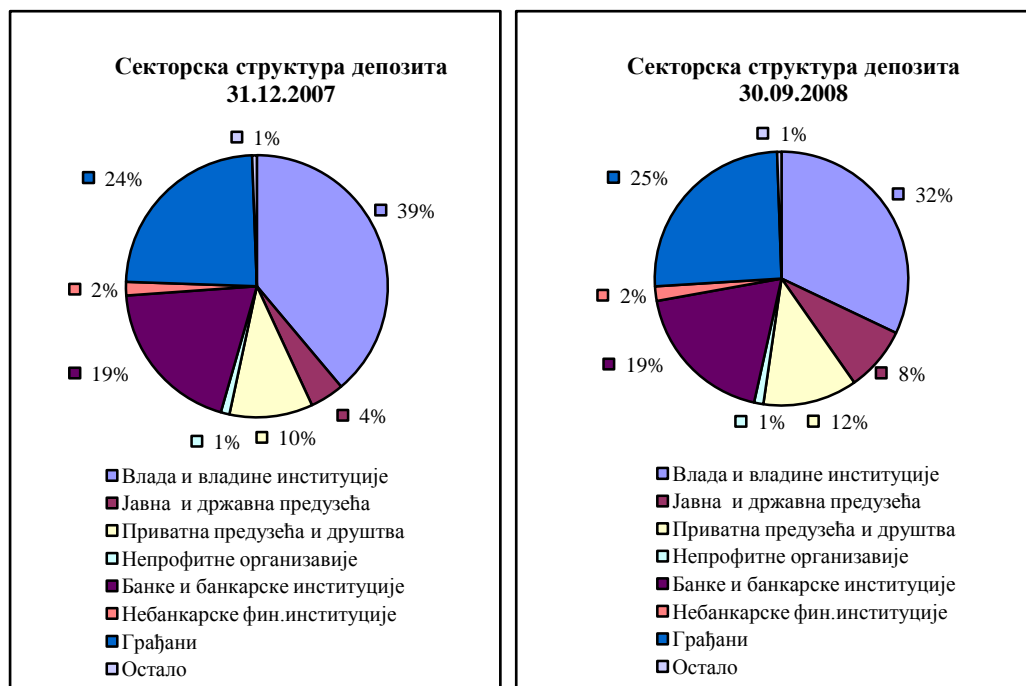
Са 30.09.2008. године дошло је до промјена у секторској структури депозита. Највеће учешће од 32% (са 31.12.2007. године је било 39%) у структури укупних депозита имају депозити владиних институција са стопом пада од 11% или 189,2 милиона КМ. Истовремено депозити јавних и државних предузећа имају највећу стопу раста од 112% или 216,5 милиона КМ и повећали су учешће са 4% на 8% у односу на крај године.

Депозити грађана износе 1.264,4 милиона КМ и биљеже раст од 15%, те су повећали учешће са 24% на 25% у односу на 2007. годину.

Учешће депозита банкарских институција је 19% и на истом је нивоу у односу на крај 2007. године, а порасли су за 4%. Ниво ових депозита највећим дијелом зависи од депозита једне банке на коју се односи 791,5 милиона КМ или 16% од укупних депозита банкарског сектора.

Депозити приватних предузећа и друштава су порасли за 27% и повећали су учешће са 10% на 12% у укупним депозитима.

Сви остали сектори имају исто учешће од 4% у структури депозита и укупно износе 178,5 милиона КМ и имају стопу раста од 17% у односу на 31.12.2007. године.

Структура депозита по валути

(у 000 КМ)

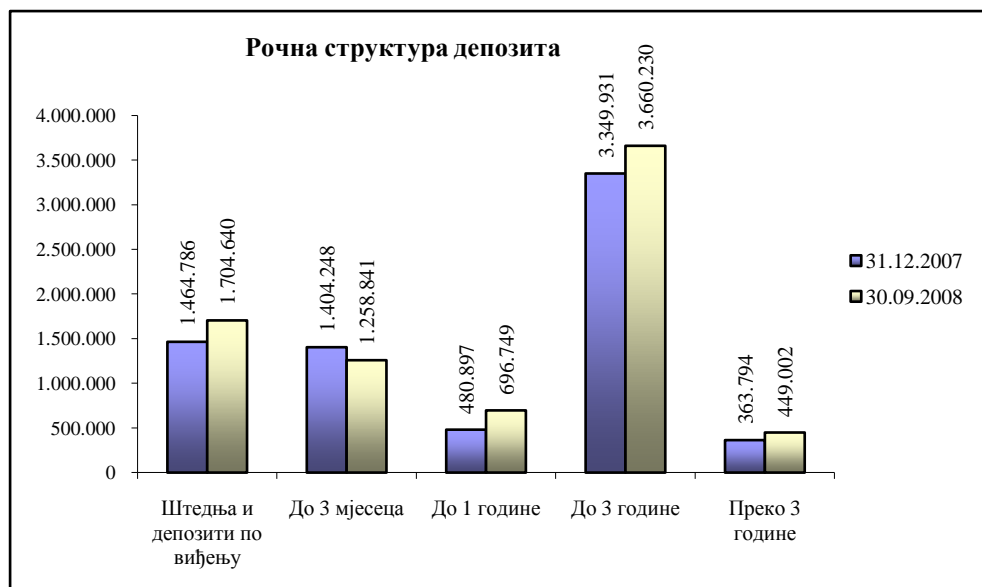
ДЕПОЗИТИ	31.12.2007		30.09.2008		ИНДЕКС
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	
Депозит у КМ	1.726.441	38	1.963.931	39	114
Депозит у иностраној валути	2.860.070	62	3.009.357	61	105
УКУПНО:	4.586.511	100	4.973.288	100	108

Са 30.09.2008. године учешће депозита у домаћој валути је повећано са 38% на 39% и износе 1.963,9 милиона КМ и имају стопу раста од 14%. На депозите у иностраној валути се односи 3.009,4 милиона КМ или 61% укупних депозита са доминантним учешћем валуте EUR. Ови депозити имају знатно спорију стопу раста (5%) од депозита у домаћој валути у односу на стање са 31.12.2007. године.

Рочна структура депозита

(у 000 КМ)

ДЕПОЗИТИ	31.12.2007		30.09.2008		ИНДЕКС
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	
Штедња и депозити по виђењу	1.464.786	32	1.704.640	34	116
До 3 мјесеца	1.404.248	31	1.258.841	26	90
До 1 године	480.897	10	696.749	14	145
1. Укупно краткорочни	3.349.931	73	3.660.230	74	109
До 3 године	363.794	8	449.002	9	123
Преко 3 године	872.786	19	864.056	17	99
2. Укупно дугорочни	1.236.580	27	1.313.058	26	106
УКУПНО (1+2)	4.586.511	100	4.973.288	100	108

Према рочној структури депозита краткорочни депозити, које чине депозити по виђењу и орочени депозити с роком орочења до једне године износе 3.660,2 милиона КМ са стопом раста од 9%. Ови депозити су повећали учешће са 73% на 74% у укупним депозитима у односу на стање са 31.12.2007. године.

Дугорочни депозити износе 1.313 милиона КМ са стопом раста од 6% и смањили су учешће у укупним депозитима са 27% на 26%.

Кредити и штедња грађана

(у 000 КМ)

Р/б	О П И С	31.12.2007	30.09.2008	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=4/3
1.	Кредити грађана	1.216.108	1.494.694	123
2.	Штедња грађана	748.355	895.073	120
3.	Кредити/Штедња	163%	167%	
4.	Текући рачуни грађана	266.863	297.181	111
5.	Укупно депозити (2+4)	1.015.218	1.192.254	117
6.	Кредити/Укупни депозити	120%	125%	

Раст штедње грађана настављен је и у првих девет мјесеци 2008. године. Са 30.09.2008. године штедња износи 895,1 милион КМ или 18% од укупних депозита банака и порасла је за 20% у односу на крај претходне године. Орочена штедња износи 686,3 милиона КМ или 77% од укупне штедње и има стопу раста од 24%. Штедња по виђењу износи 208,8 милиона КМ или 23% укупне штедње и има стопу раста од 6%. Веће учешће орочене штедње је један од резултата враћања повјерења у банке, чему је допринијела и адекватна супервизија и осигурање депозита.

Према валутној структури штедње са 30.09.2008. године девизна штедња износи 713,2 милиона КМ или 80%, а штедња у КМ износи 181,9 милиона КМ или 20%.

Однос кредита грађана и штедње је порастао, јер су кредити нешто брже расли од штедње. Кредити грађанима покривени су са 60% штедњом грађана, а ако узмемо и текуће рачуне грађана, тада је стопа покривености 80%.

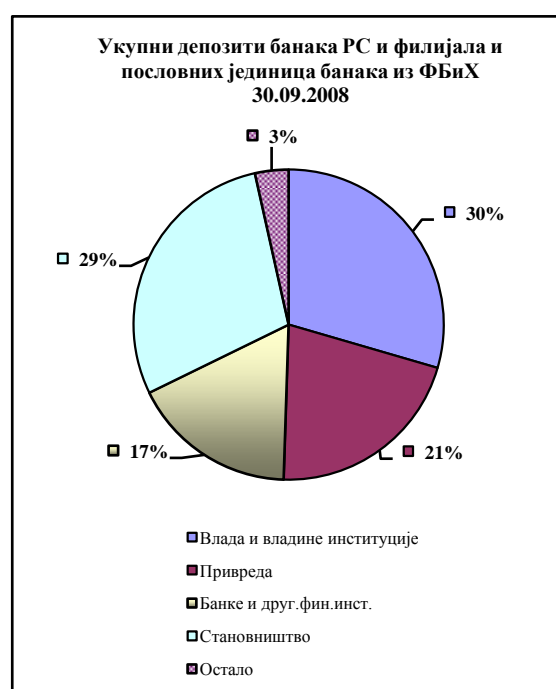
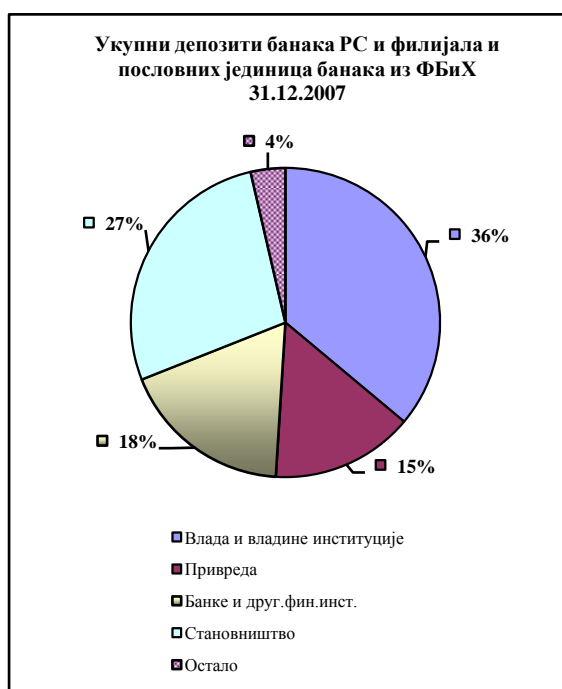
Текући рачуни грађана су већи за 11% у односу на 31.12.2007. године.

У октобру 2008. године штедња грађана и текући рачуни грађана као најосјетљивији дио депозитне основе банака биљеже тренд пада узрокован индиректним утицајем свјетске финансијске кризе.

Рочна и секторска структура укупно прикупљених депозита банкарског сектора Републике Српске и филијала и пословних јединица банака из Федерације БиХ даје се у следећој табели:

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007						30.09.2008						Индекс 14=12/6
	Банке РС	%	Јед. бан. из ФБиХ	%	Укупно	%	Банке РС	%	Јед. бан. из ФБиХ	%	Укупно	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14=12/6
1. Краткорочни депозити													
а) Влада и владине инст.	1.694.962	37	3.941	1	1.698.903	34	1.521.092	31	5.496	1	1.526.588	28	90
б) Привреда	616.998	13	69.641	19	686.639	14	942.439	19	127.491	28	1.069.930	20	156
в) Банке и др. фин. инст.	81.849	2	805	0	82.654	2	128.548	3	4.839	1	133.387	2	161
г) Грађани	824.175	18	136.916	37	961.091	19	920.225	18	144.230	32	1.064.455	20	111
е) Остало	131.947	3	27.005	7	158.952	3	147.926	3	10.854	3	158.780	3	100
Укупно кратк. депозити	3.349.931	73	238.308	65	3.588.239	72	3.660.230	74	292.910	65	3.953.140	73	110
2. Дугорочни депозити													
а) Влада и владине инст.	88.429	2	0	0	88.429	2	73.087	1	0	0	73.087	2	83
б) Привреда	47.369	1	4.846	1	52.215	1	64.122	1	4.664	2	68.786	1	132
в) Банке и др. фин. инст.	809.168	18	250	0	809.418	16	801.131	16	1.164	0	802.295	15	99
г) Грађани	271.010	6	124.339	34	395.349	8	344.169	7	149.665	33	493.834	9	125
е) Остало	20.604	0	0	0	20.604	0	30.549	1	0	0	30.549	0	148
Укупно дуг. депозити	1.236.580	27	129.435	35	1.366.015	28	1.313.058	26	155.493	35	1.468.551	27	108
СВЕУКУПНО (1.+2.):	4.586.511	100	367.743	100	4.954.254	100	4.973.288	100	448.403	100	5.421.691	100	109

На простору Републике Српске укупно прикупљени депозити износе 5.421,7 милиона КМ, од чега су 4.973,3 милиона КМ депозити банкарског сектора Републике Српске са стопом раста од 8%, а 448,4 милиона КМ депозити филијала и пословних јединица банака из Федерације БиХ са стопом раста од 22% у односу на крај претходне године. Према рочној структури 73% су краткорочни депозити, а 27% су дугорочни депозити. Депозити филијала и пословних јединица банака из Федерације БиХ чине 8,3% укупно прикупљених депозита, што је за 0,9 процентних поена веће учешће у односу на крај 2007. године.

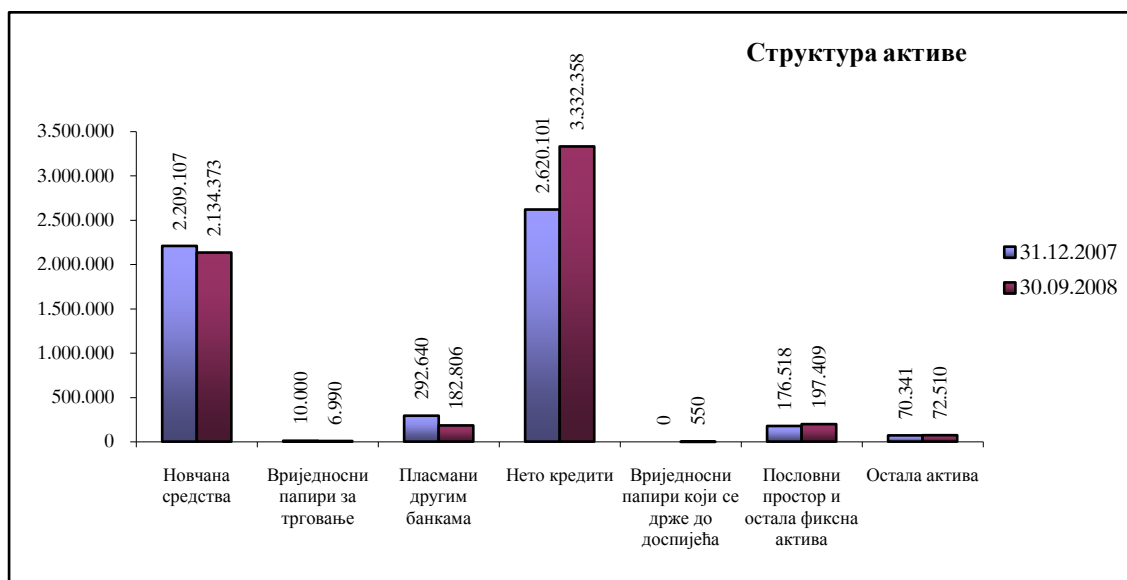
Организациони дијелови банака Републике Српске који послују на подручју Федерације БиХ прикупили су укупно 48 милиона КМ депозита, што је за 3% више у односу на стање са 31.12.2007. године. Депозити су укључени у укупне депозите банкарског сектора Републике Српске.

2.1.2. Актива

Структура aktive

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007		30.09.2008		ИНДЕКС
	Стање	Учешће	Стање	Учешће	
1	2	3	4	5	6=4/2
АКТИВА (ИМОВИНА):					
1. Новчана средства	2.209.107	41	2.134.373	36	97
2. Вриједносни папири за трговање	10.000	0	6.990	0	70
3. Пласмани другим банкама	292.640	5	182.806	3	62
4. Нето кредити	2.620.101	49	3.332.358	56	127
5. Вриједносни папири који се држе до доспијећа	0	0	550	0	0
6. Пословни простор и остала фиксна актива	176.518	3	197.409	3	112
7. Остала актива	70.341	2	72.510	2	103
8. УКУПНО АКТИВА:	5.378.707	100	5.926.996	100	110

Са 30.09.2008. године укупна актива износи 5,93 милијарди КМ и има стопу раста од 10% у односу на крај претходне године.

Новчана средства су 2.134,4 милиона КМ и у односу на крај претходне године смањила су учешће са 41% на 36%.

Вриједносни папири за трговање износе 7 милиона КМ и не утичу на структуру укупне aktive, а мањи су за 30% у односу на 31.12.2007. године.

Пласмани другим банкама су 3% aktive и имају стопу пада од 38%. У структури ове ставке најзначајнији су пласмани код једне банке који су покривени високо ликвидним хартијама од вриједности земаља зоне А.

Нето кредити износе 3.332,4 милиона КМ и имају стопу раста од 27% и повећано учешће у укупној активи са 49% на 56% у односу на 31.12.2007. године.

Учешће осталих ставки aktive је 5% и на истом су нивоу у односу на крај претходне године.

Структура ванбилансне активе

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007		30.09.2008		ИНДЕКС
	Стање	Учешће	Стање	Учешће	
1	2	3	4	5	6=4/2
1. Активни ванбиланс	477.962	100	684.241	100	143
- Неопозиве обавезе за давање кредита	231.822	49	317.348	47	137
- Неопозиви док. акредитиви	2.062	0	7.452	1	361
- Остали акредитиви за плаћ. у ино.	475	0	1.013	0	213
- Издате гаранције	242.571	51	357.297	52	147
- Издате мјенице и дати авали	33	0	32	0	97
- Ностро фин. активн. - процес наплате	0	0	0	0	0
- Текући уговори за трансак. с девизама	0	0	14	0	0
- Остале ставке ванбиланса	999	0	1.085	0	109
2. Класификована актива-губитак Е	163.319		155.739		95
3. Комисиони послови	205.723		164.882		80
4. УКУПНО:	847.004		1.004.862		119

Укупна ванбилансна актива износи 1.004,9 милиона КМ и порасла је за 19% у односу на крај претходне године.

У структури ванбилансне активе на активни ванбиланс се односи 684,2 милиона КМ или 68%, на класификовану активу - губитак "Е" 155,7 милиона КМ или 15% и на комисионе послове 164,9 милиона КМ или 17% од укупног ванбиланса.

Активни ванбиланс или ванбилансна потраживања која носе ризик састоје се од издатих плативих и чинидбених гаранција у износу од 357,3 милиона КМ са учешћем од 52% и стопом раста од 47%, неопозивих обавеза за давање кредита у износу од 317,3 милиона КМ са учешћем од 47% и растом од 37% у односу на 31.12.2007. године. Остале ставке су 1% активног ванбиланса, а односе се на неопозиве документарне акредитиве.

Класификована актива - губитак "Е" је смањена за 5% или за 7,6 милиона КМ, што је позитиван тренд.

Већи дио класификоване активе - губитак "Е" је утужен тако да на процес наплате значајан утицај има и трајање судских поступака.

Комисиони послови биљеже пад од 20% у односу на крај прошле године, а обавља их седам банака.

На стање и структуру комисионих послова значајан утицај имају "кастоди послови" које обавља једна банка и то углавном за страна правна лица, те послови које обавља једна банка у име и за рачун матичне банке.

2.1.2.1. Новчана средства

Банкарски сектор Републике Српске константно одржава релативно висок ниво новчаних средстава. У другом дијелу 2007. године дошло је до значајног повећања новчаних средстава и то углавном због девизног прилива по основу продаје државног капитала, што је утицало и на стање ових средстава у 2008. години.

Структура новчаних средстава

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007		30.09.2008		Индекс
	Укупно	Учешће	Укупно	Учешће	
1	2	3	4	5	6=4/2
КМ					
Готов новац	64.979	3	62.071	3	96
Рачун резерви код ЦБ БиХ	961.223	44	1.074.712	51	112
Рачуни депозита код депоз. инст. у БиХ	2.576	0	3.282	0	127
Рачуни депозита код депоз. инст. иностр.	2	0	47	0	2.350
Новчана средства у процесу наплате	0	0	2	0	0
Неисплаћени дугови	0	0	0	0	0
УКУПНО:	1.028.780	47	1.140.114	54	111
ДЕВИЗЕ					
Готов новац	47.014	2	46.240	2	98
Рачун резерви код ЦБ БиХ	0	0	0	0	0
Рачуни депозита код депоз. инст. у БиХ	209	0	959	0	459
Рачуни депозита код депоз. инст. иностр.	1.132.526	51	946.732	44	84
Новчана средства у процесу наплате	578	0	328	0	57
Неисплаћени дугови	0	0	0	0	0
УКУПНО:	1.180.327	53	994.259	46	84
СВЕУКУПНО:	2.209.107	100	2.134.373	100	97

Укупна новчана средства са 30.09.2008. године износе 2,1 милијарду КМ и мања су за 3% у односу на крај претходне године.

Новчана средства у КМ износе 1,1 милијарду КМ и порасла су за 11%, а у структури су повећали учешће са 47% на 54%.

У структури новчаних средстава у КМ највеће је учешће средстава на рачуну резерви код ЦБ БиХ која износе 1.074,7 милиона КМ и чине 51% укупних новчаних средстава и имају стопу раста од 12%.

Новчана средства у иностраној валути износе 994,3 милиона КМ са стопом пада од 16% у односу на 31.12.2007. године и смањењем учешћа са 53% на 46%. Од овог износа 946,7 милиона КМ или 44% од укупних новчаних средстава се налази на рачунима депозита код депозитних институција у иностранству, а 46,2 милиона КМ се односи на девизне текуће рачуне, те 900,5 милиона КМ на краткорочно орочена средства (до 90 дана).

Од укупних новчаних средстава 2.020 милиона КМ или 95% су каматносни рачуни депозита, а 114,3 милиона КМ или 5% су некаматносни рачуни на које банке немају приходе.

На висок ниво новчаних средстава у структури биланса стања банака (36%) утиче већим дијелом и обављање функције платног промета у банкама, широка мрежа пословних јединица банака, те непостајање тржишта новца, гдје би банке у кратком року могле обезбиједити потребна ликвидна средства. Поред тога, сужени простор за избор добрих комитената и неразвијеност тржишта финансијских инструмената су такође условили одржавање високог нивоа новчаних средстава.

2.1.2.2. Кредити

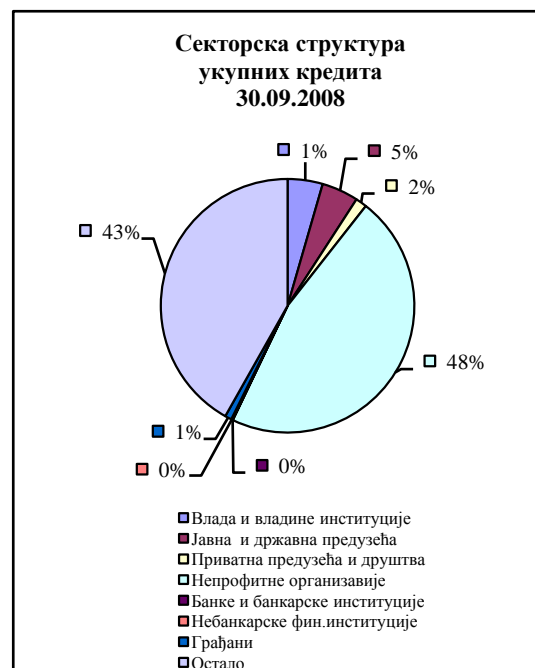
Кредитна функција је једна од основних функција пословања банака, што потврђује и учешће нето кредита од 56% у укупној активи. Стални раст укупних кредита је најважнији показатељ повећања обима пословања сваке банке и сектора у цјелини.

Укупни бруто кредити са 30.09.2008. године су 3.460,3 милиона КМ и порасли су за 27% у односу на претходну годину.

Секторска структура укупних кредита

(у 000 КМ)

Р/б	О П И С	31.12.2007	Учешће	30.09.2008	Учешће	Индекс
1	2	3	4	5	6	7=5/3
1.	Влада и владине институције	93.232	3	166.983	5	179
2.	Јавна и државна предузећа	42.356	2	51.462	2	121
3.	Приватна предузећа и друштва	1.311.611	48	1.662.752	48	127
4.	Непрофитне организације	1.143	0	1.234	0	108
5.	Банке и банкарске институције	4.883	0	6.794	0	139
6.	Небанкарске фин. институције	11.434	0	30.237	1	264
7.	Грађани	1.216.108	45	1.494.694	43	123
8.	Остало	39.556	2	46.136	1	117
9.	УКУПНО	2.720.323	100	3.460.292	100	127

Секторска структура приказује укупне кредите на бруто основи, односно кредите који нису умањени за резерве за потенцијалне кредитне губитке, које су банке обавезне издвајати у зависности од степена ризичности сваког пласмана.

Према секторској структури кредита, највеће учешће је кредита приватним предузећима и друштвима са 48% и стопом раста од 27%, те кредита грађанима са учешћем од 43% и стопом раста од 23%. Кредити грађанима су у 2008. години спориче расли од укупних кредита.

Кредити Влади и владиним институцијама, који у структури укупних кредита чине 5%, имају стопу раста од 79% у односу на крај претходне године, а односе се углавном на кредите пласиране општинама. На све остале кредите се односи 4% укупних кредита.

Нето кредити

(у 000 КМ)

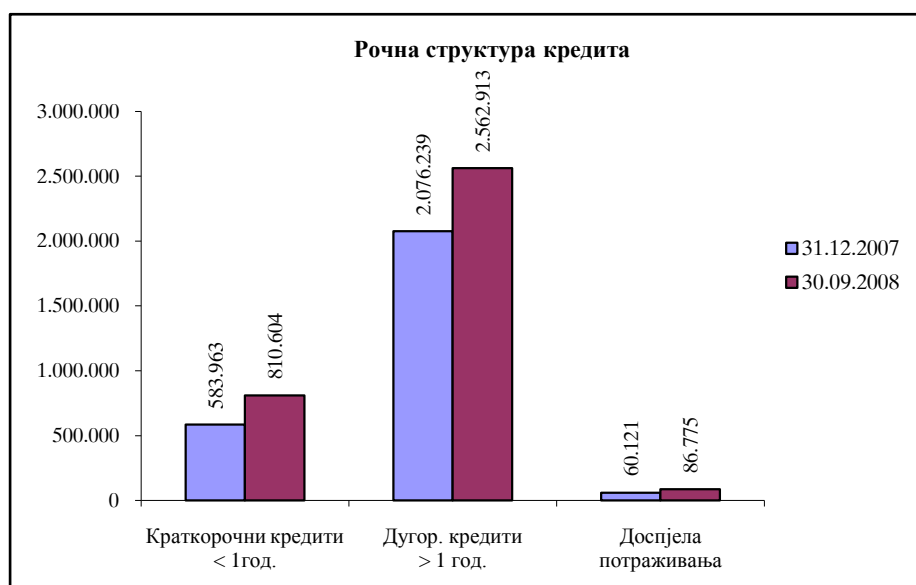
Р/б	О П И С	31.12.2007	30.09.2008	ИНДЕКС
1	2	3	4	5
1.	Кредити, потраж. по посл. лиз. и досп. пот.	2.720.323	3.460.292	127
2.	Резерве за пот. кред. губитке	100.222	127.934	128
3.	Нето кредити (1.-2.):	2.620.101	3.332.358	127

Нето кредити су кредити умањени за резерве за потенцијалне кредитне губитке и имају исту стопу раста од 27%, као и кредити на бруто основи, што значи да су банке задржале структуру класификације и приближно исте стопе за издвајање резерви по категоријама кредитног ризика као и са 31.12.2007. године.

Рочна структура кредита

(у 000 КМ)

Р/б	О П И С	Кратк. кредити < 1 год.		Инд-екс	Дугор. кредити > 1 год.		Инд-екс	Доспјела потраживања		Инд-екс	Укупно		Инд-екс
		31.12.2007.	30.09.2008.		31.12.2007.	30.09.2008.		31.12.2007.	30.09.2008.		31.12.2007.	30.09.2008.	
1.	Влада и владине инстит.	1.568	3.454	220	91.641	163.495	178	23	34	148	93.232	166.983	179
2.	Јавна и држ. предузећа	2.177	4.534	208	40.179	46.928	117	0	0	0	42.356	51.462	121
3.	Прив.предуз. и друштва	399.135	584.376	146	868.245	1.014.851	117	44.231	63.525	144	1.311.611	1.662.752	127
4.	Непроф.организације	493	22	4	650	1.212	186	0	0	0	1.143	1.234	108
5.	Банке и банк.инстит.	3.715	6.586	177	1.145	203	18	23	5	22	4.883	6.794	139
6.	Небанкар.фин.инстит.	4.847	12.928	267	6.530	17.262	264	57	47	82	11.434	30.237	264
7.	Грађани	166.260	191.957	115	1.034.167	1.279.739	124	15.681	22.998	147	1.216.108	1.494.694	123
8.	Остало	5.768	6.747	117	33.682	39.223	116	106	166	157	39.556	46.136	117
9.	УКУПНО:	583.963	810.604	139	2.076.239	2.562.913	123	60.121	86.775	144	2.720.323	3.460.292	127

Према рочној структури кредита дугорочни кредити чине 74% укупних кредита са стопом раста од 23%. Краткорочни кредити у које се укључују и доспјела потраживања чине 26% укупних кредита и имају стопу раста од 39%.

У секторској структури краткорочних кредита је најзначајније учешће кредита приватним предузећима и друштвима (72%), док су код дугорочних кредита највеће ставке кредити грађанима са учешћем од 50% и кредити приватним предузећима и друштвима са учешћем од 40%.

Доспјела потраживања су порасла за 26,6 милиона КМ или 44% у односу на 31.12.2007. године.

Учешће доспјелих кредита у укупним кредитима повећано је са 2,2% на 2,5% у односу на 31.12.2007. године.

Највеће учешће у структури доспјелих кредита од 73% се односи на кредите приватним предузећима и друштвима са стопом раста од 44%, док се на кредите грађанима односи 26,5% од укупних доспјелих потраживања са стопом раста од 47%.

Доспјела потраживања по кредитима приватним предузећима и друштвима према укупним кредитима у овом сектору су 3,8%, што је пораст за 0,4 процентних поена у односу на 31.12.2007. године.

Доспјела потраживања грађанима имају учешће у укупним кредитима грађана од 1,5% (са 31.12.2007. године 1,3%). Кредити грађанима су још увијек у категорији најсигурнијих пласмана за банке, али ниво доспјелих потраживања треба пратити са повећаном пажњом обзиром да се ради углавном о дугорочним кредитима.

Износ доспјелих потраживања упозорава на неопходност квалитетније анализе кредитне способности зајмопримаца при одобравању кредита и потребу систематич-

нијег праћења редовног сервисирања кредита, а све то да би се максимално смањила изложеност кредитном ризику. Код анализе кредитне способности зајмопримаца банкама ће од велике помоћи бити и успостављени регистри кредита правних и физичких лица при Централној банци БиХ.

Из односа дугорочних извора, које чине дугорочни депозити, узети дугорочни кредити и субординирани дуг, произилази да се 62% дугорочних кредита финансира из дугорочних извора, док је овај однос са 31.12.2007. године био 70%, а са 30.06.2008. године 68%. Бржи раст дугорочних кредита од дугорочних извора настављен је и у трећем кварталу 2008. године.

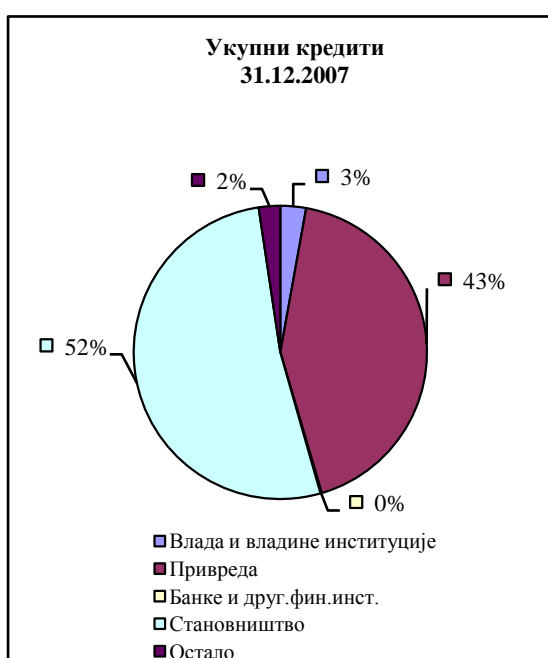
Однос дугорочних извора и кредита код појединих банака је битно неповољнији, јер на укупни ниво дугорочних извора у великој мјери утиче значајан износ ових извора код једне банке.

Банке су дужне посебну пажњу усмјерити на рочну усклађеност извора и пласмана, јер нарушавање рочне усклађености активе и пасиве може негативно дјеловати на ликвидност.

Упоредни преглед рочне и секторске структуре пласираних кредита банака Републике Српске и филијала и пословних јединица банака из Федерације БиХ даје се у сљедећој табели:

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007.						30.09.2008.						Индекс 14=12/6
	Банке РС	%	Јед. бан. из ФБиХ	%	Укупно	%	Банке РС	%	Јед. бан. из ФБиХ	%	Укупно	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. Краткорочни кредити													
а) Влада и владине инст.	1.591	0	35	0	1.626	0	3.488	0	0	0	3.488	0	215
б) Привреда	445.543	17	30.495	4	476.038	14	652.435	19	48.717	6	701.152	16	147
в) Банке и др.фин. инст.	3.738	0	0	0	3.738	0	6.591	0	2.500	0	9.091	0	243
г) Грађани	181.941	7	18.366	3	200.307	6	214.955	6	18.368	3	233.323	5	116
е) Остало	11.271	0	8.063	1	19.334	0	19.910	0	2.998	0	22.908	1	118
Укупно кратк. кредити	644.084	24	56.959	8	701.043	20	897.379	25	72.583	9	969.962	22	138
2. Дугорочни кредити													
а) Влада и владине инст.	91.641	3	2.942	0	94.583	3	163.495	0	3.413	0	166.908	4	176
б) Привреда	908.424	33	64.719	10	973.143	29	1.061.779	5	70.476	9	1.132.255	27	116
в) Банке и др.фин. инст.	1.145	0	12	0	1.157	0	203	31	0	0	203	0	18
г) Грађани	1.034.167	38	535.876	79	1.570.043	46	1.279.739	37	665.477	82	1.945.216	46	124
е) Остало	40.862	2	20.232	3	61.094	2	57.697	2	0	0	57.697	1	94
Укупно дуг. кредити	2.076.239	76	623.781	92	2.700.020	80	2.562.913	75	739.366	91	3.302.279	78	122
СВЕУКУПНО (1.+2.):	2.720.323	100	680.740	100	3.401.063	100	3.460.292	100	811.949	100	4.272.241	100	126

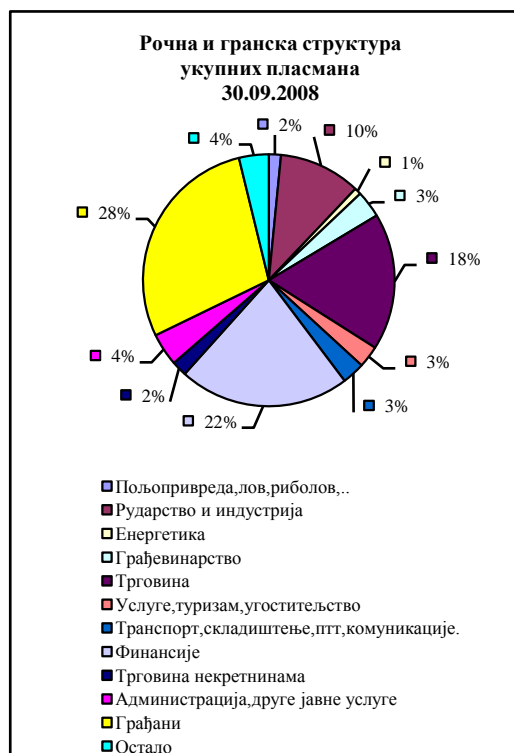
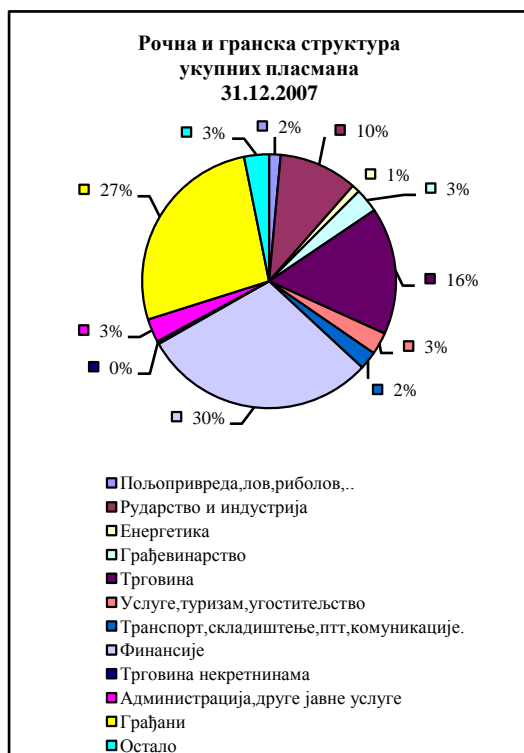
Из упоредног прегледа рочне и секторске структуре пласираних кредита банака Републике Српске и филијала и пословних јединица банака из Федерације БиХ, који са 30.09.2008. године укупно износе 4.272,2 милиона КМ, произилази да су секторска и рочна структура кредита сличне, односно да су и код једних и код других најзаступљенији кредити пласирани приватним предузећима и друштвима, те грађанима и да су оријентисани на дугорочно кредитирање.

Кредити филијала и пословних јединица банака из Федерације БиХ износе 811,9 милиона КМ и имају стопу раста кредита од 19% и чине 19% од укупних кредита у Републици Српској. Ови кредити су укључени у билансе матичних банака у Федерацији БиХ.

Рочна и гранска структура укупних пласмана банака Републике Српске

(у 000 КМ)

Р/б	АКТИВА ГРАНА	Краткорочни пласмани		Инд-екс	Дугорочни пласмани		Инд-екс	Гаранције и друга јемства		Инд-екс	УКУПНО		Инд-екс
		31.12.07	30.09.08		31.12.07	30.09.08		31.12.07	30.09.08		31.12.07	30.09.08	
1.	Пољопр.,лов,риболов,..	24.132	25.154	104	38.162	49.061	129	4.903	7.723	158	67.197	81.938	122
2.	Рударство и индустрија	100.640	121.455	121	294.869	353.526	120	60.082	78.540	131	455.591	553.521	121
3.	Енергетика	3.455	1.116	32	31.146	38.500	124	11.178	6.042	54	45.779	45.658	100
4.	Грађевинарство	33.409	48.692	146	58.504	82.839	142	47.937	50.760	106	139.850	182.291	130
5.	Трговина	200.741	305.373	152	407.859	445.961	109	130.024	175.889	135	738.624	927.223	126
6.	Услуге,туризам,угостит.	18.050	27.076	150	64.743	63.045	97	45.259	58.109	128	128.052	148.230	116
7.	Транспорт,складишт., птт, комуникације.	11.658	25.467	218	46.024	41.136	89	47.730	86.551	181	105.412	153.154	145
8.	Финансије	1.339.741	1.107.333	83	18.688	35.416	190	2.258	11.606	514	1.360.687	1.154.355	85
9.	Трговина некретнинама	2.761	26.482	959	8.523	51.747	607	6.009	25.234	420	17.293	103.463	598
10.	Администрација,друге јавне услуге	7.012	9.598	137	97.049	172.810	178	31.469	38.696	123	135.530	221.104	163
11.	Грађани	181.941	214.955	118	1.034.167	1.279.739	124	0	0	0	1.216.108	1.494.694	123
12.	Остало	2.639	1.234	47	50.578	54.607	108	91.114	145.091	159	144.331	200.932	139
	УКУПНО:	1.926.179	1.913.935	99	2.150.312	2.668.387	124	477.963	684.241	143	4.554.454	5.266.563	116

Категорија укупних пласмана је шири појам и обухвата поред укупних кредита и све остале пласмане (без девизних текућих рачуна код ино-банака), као што су орочена средства код ино-банака, пласмани другим банкама, вриједносни папири, инвестиције у неконсолидована предузећа, камате и накнаде, авансе и одгођено плаћање.

Према гранској структури највећи износ краткорочних пласмана је у финансијама са учешћем од 58% и са стопом пада од 17% у односу на 31.12.2007. године. Учешће трговине као најраширеније дјелатности је 16%, а сви остали сектори чине 26% од укупних краткорочних пласмана.

Код гранске структуре дугорочних пласмана најзначајнији су кредити грађанима, рударству и индустрији, те трговини.

Гаранције и друга јемства концентрисане су највећим дијелом у трговину.

Ако укупне пласмане анализирамо према гранској структури, произилази да је учешће пласмана финансијских организација 22%, грађана 27%, трговине 18%, рударства и индустрије 11%, а на све остале гране се односи укупно 22%.

У сљедећој табели дајемо преглед структуре кредита пласираних становништву од стране банака Републике Српске и филијала и пословних јединица банака чије је сједиште у Федерацији БиХ.

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007.						30.09.2008.						Индекс
	Банке РС	%	Јед. бан. из ФБиХ	%	Укупно	%	Банке РС	%	Јед. бан. из ФБиХ	%	Укупно	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14=12/6
1. Кратк. кред. грађ.													
а. - за општу потрошњу	149.656	12	14.849	3	164.505	9	180.714	12	15.224	2	195.938	9	119
б. - за стамбене потребе	9.078	1	4	0	9.082	0	9.231	1	0	0	9.231	1	102
в. - за обављ. дјелатности	23.207	2	3.513	0	26.720	2	25.010	2	3.144	0	28.154	1	105
Укупно (1):	181.941	15	18.366	3	200.307	11	214.955	14	18.368	2	233.323	11	116
2. Дугор. кред. грађ.													
а. - за општу потрошњу	633.167	52	352.593	64	985.760	56	829.888	56	463.266	68	1.293.154	59	131
б. - за стамбене потребе	322.573	27	100.286	18	422.859	24	353.520	24	116.443	17	469.963	22	111
в. - за обављ. дјелатности	78.427	6	82.997	15	161.424	9	96.331	6	85.768	13	182.099	8	113
Укупно (2):	1.034.167	85	535.876	97	1.570.043	89	1.279.739	86	665.477	98	1.945.216	89	124
СВЕУКУПНО (1.+2.):	1.216.108	100	554.242	100	1.770.350	100	1.494.694	100	683.845	100	2.178.539	100	123

Са 30.09.2008. године укупни кредити становништву износе 2.178,5 милиона КМ и већи су за 408,2 милиона КМ или 23% у односу на крај 2007. године.

Од укупног износа кредита становништву 1.494,7 милиона КМ или 69% су пласирале банке Републике Српске, а 683,8 милиона КМ или 31% су кредити филијала и пословних јединица банака чије је сједиште у Федерацији БиХ. Према рочној структури 233,3 милиона КМ или 11% су краткорочни кредити, а 1.945,2 милиона КМ или 89% су дугорочни кредити.

Укупни кредити за општу потрошњу износе 1.489,1 милион КМ и повећали су учешће у укупним кредитима становништву са 65% на 68%. Стопа раста ових кредита је 29% у односу на крај претходне године.

Намјенска структура кредита за општу потрошњу види се из сљедећег приказа:

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007.						30.09.2008.						Индекс
	Банке РС	%	Јед. бан. из ФБиХ	%	Укупно	%	Банке РС	%	Јед. бан. из ФБиХ	%	Укупно	%	
1	2	3	4	5	6=(2+4)	7	8	9	10	11	12=(8+10)	13	14=(12/6)
Намјена кред. за опш. потрош.													
1. куповина робе шир. потрош.	30.299	4	10.187	3	40.486	3	85.638	8	8.008	2	93.646	6	231
2. куповина аутомобила	6.908	1	11.004	3	17.912	2	6.751	1	13.405	3	20.156	1	113
3. по картицама	37.789	5	1.645	0	39.434	3	45.269	4	3.235	1	48.504	3	123
4. пркорачења по рачунима	59.564	8	4.607	1	64.171	6	72.792	7	6.253	1	79.045	5	123
5. куповина хартија од вријед.	11.341	1	0	0	11.341	1	11.920	1	0	0	11.920	1	105
6. ненамјен. готовински кред.	613.916	78	286.848	78	900.764	78	759.903	75	382.620	80	1.142.523	77	127
7. ломбардни кредити	4.320	1	2.166	1	6.486	1	5.921	0	3.092	0	9.013	1	139
8. ост. кред. за опш. потрош.	18.686	2	50.985	14	69.671	6	22.408	2	61.877	13	84.285	6	121
УКУПНО:	782.823	100	367.442	100	1.150.265	100	1.010.602	100	478.490	100	1.489.092	100	129

У укупним кредитима за општу потрошњу на ненамјенске готовинске кредите се односи износ од 1.142,5 милиона КМ или 77% и порасли су за 27% у односу на крај претходне године. Од овог износа 759,9 милиона КМ су кредити банака Републике Српске, а 382,6 милиона КМ су кредити филијала и пословних јединица банака чије је сједиште у Федерацији БиХ.

Кредити за куповину робе широке потрошње имају највећу стопу раста од 131% у односу на 31.12.2007. године, али је њихово учешће у укупним кредитима за општу потрошњу свега 6%.

Кредити грађанима по картицама и прекорачењима по рачуну су 127,5 милиона КМ или 8% од укупних кредита становништву, са стопом раста од 23% у односу на претходну годину. Од ових кредита 93% су пласирале банке Републике Српске.

Остале намјене кредита (куповина аутомобила, куповина хартија од вриједности, ломбардни кредити) су 41,1 милион КМ или 3% укупних кредита за општу потрошњу и имају стопу раста од 15% у односу на крај претходне године.

Остали кредити за општу потрошњу износе 84,3 милиона КМ или 6% са стопом раста од 21%. На банке Републике Српске се односи 22,4 милиона КМ или 27%. Ову категорију кредита у банкама Републике Српске углавном чине "брзи кредити", студентски кредити, кредити СТР, кредити са девизном клаузулом и други. На пословне јединице банака из Федерације БиХ се односи износ од 61,9 милиона КМ или 73%, од којих су 57,6 милиона КМ кредити пословних јединица једне банке.

Са 30.09.2008. године кредити за стамбене потребе учествују са 23% у укупним кредитима становништву, износе 479,2 милиона КМ и имају стопу раста од 11% у односу на крај 2007. године.

Према рочној структури стамбених кредита 9,2 милиона КМ или 2% су краткорочни кредити, а 469,9 милиона КМ или 98% су дугорочни кредити.

Кредити за обављање дјелатности (предузетници) износе 210,3 милиона КМ и смањили су учешће у укупним кредитима са 11% на 9% и имају стопу раста од 12% у односу на крај претходне године.

Умјесто кредитирања опште потрошње требало би што више кредитне активности усмјерити нарочито на кредите за обављање дјелатности, јер је овај сегмент кредитирања још увијек релативно мало заступљен.

Укупан износ кредита становништву Републике Српске са 30.09.2008. године види се из следећег приказа:

		(у 000 КМ)
1.	Банке РС	1.494.694
	минус: пословне јединице банака РС у ФБиХ	58.755
	Укупно 1:	1.435.939
2.	Пословне јединице банака ФБиХ у РС	683.845
	УКУПНО (1+2):	2.119.784

Укупна кредитна задуженост становника Републике Српске је 2.119,8 милиона КМ. Према статистичким подацима Република Српска је у 2006. години имала око 1.487 хиљада становника, што даје кредитну задуженост по становнику од 1.426 КМ (раст од 265 КМ или 23% у односу на 31.12.2007. године).

Приказ укупних депозита и кредита Републике Српске

(у 000 КМ)

Р/б	ОПИС	31.12.2007		30.09.2008		Индекс	
		Депозити	Кредити	Депозити	Кредити	7=5/3	8=6/4
1	2	3	4	5	6	7=5/3	8=6/4
1.	Банке РС	4.586.511	2.720.323	4.973.288	3.460.292	108	127
2.	Пословне јединице ФБиХ	367.743	680.740	448.403	811.949	122	119
3.	УКУПНО:	4.954.254	3.401.063	5.421.691	4.272.241	109	126
4.	Минус: Пословне јед. банака РС у ФБиХ	46.458	78.770	48.020	118.060	103	150
5.	УКУПНО:	4.907.796	3.322.293	5.373.671	4.154.181	109	125

Са 30.09.2008. године у Републици Српске прикупљено је укупно 5.373,7 милиона КМ депозита, што је за 9% више у односу на крај 2007. године и пласирано је укупно 4.154,2 милиона КМ кредита или 25% више него са 31.12.2007. године.

2.1.2.3. Пословни простор и остала фиксна актива

У структури aktive пословни простор и остала фиксна актива учествују са 3% и износе 197,4 милиона КМ. У односу на 31.12.2007. године фиксна актива је порасла за 12%.

Двије банке имају прекорачење улагања у основна средства преко 50% у односу на основни капитал (Агенција је дала сагласност за прекорачење).

2.1.2.4. Остала актива

Остала актива са 30.09.2008. године износи 72,5 милиона КМ, а у структури укупне active има учешће од 2%. У структури остале active највеће учешће имају обрачунате камате и накнаде. Остале ставке чине улагања у неконсолидована повезана предузећа и фондове, материјалне вриједности примљене на основу наплате потраживања, пролазни рачуни за девизна плаћања, текућа плаћања раније створених обавеза, активна временска разграничења и остало.

3. КАПИТАЛ И АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА

Јачина и стабилност, те тржишна позиција сваке банке, те банкарског сектора у великој мјери зависи од величине и способности капитала да апсорбује могуће ризике пословања.

Структуру и кретање капитала дајемо у сљедећој табели:

(у 000 КМ)			
О П И С	31.12.2007	30.09.2008	ИНДЕКС
1	2	3	4=3/2
1. ОСНОВНИ КАПИТАЛ БАНКЕ			
1.1 Акционарски капитал	358.009	398.344	111
1.2 Емисиона ажиа	8.443	23.899	283
1.3 Законске резерве	19.195	27.211	142
1.4 Остале резерве	20.121	20.071	100
1.5 Нераспоређена добит	10.323	11.163	108
1.а Укупно (1.1 до 1.5)	416.091	480.688	116
1.6 Непокривени губици претходних година	1.878	495	26
1.7 Губитак из текуће године	495	1.188	240
1.8 Износ нематеријалне имовине	24.144	22.843	95
1.б Укупно (1.6 до 1.8)	26.517	24.526	92
1.ИЗНОС ОСНОВНОГ КАПИТАЛА (1а-1б)	389.574	456.162	117
2. ДОПУНСКИ КАПИТАЛ БАНКЕ			
2.1 Акционарски капитал по основу трај. кумул. акција	2.000	2.000	100
2.2 Износ општих резерви за А	56.096	72.973	130
2.3 Текућа добит (ревидирана)	31.489	0	0
2.4 Износ добити за - привремена обустава расподјеле	0	0	0
2.5 Износ субординисаних дугова највише 50% износа ос. кап.	11.162	11.066	99
2.6 Износ ставки-об. трајног карактера без обавезе за враћање	0	0	0
2.ИЗНОС ДОПУНСКОГ КАПИТАЛА (2.1 до 2.6)	100.747	86.039	85
3. ОДБИТНЕ СТАВКЕ ОД КАПИТАЛА БАНКЕ			
3.1 Улози бан. у капит. других прав. лица преко 5% осн. кап. бан.	2.312	2.312	100
3.ИЗНОС ОДБИТНИХ СТАВКИ ОД КАПИТАЛА БАНКЕ	2.312	2.312	100
4.ИЗНОС НЕТО-КАПИТАЛА БАНКЕ	488.009	539.889	111

Основни капитал банке је законски дефинисан параметар за мјерење максималне изложености сваке банке по концентрацијама кредитног и других ризика.

Са 30.09.2008. године укупан основни капитал банака износи 456,2 милиона КМ и има стопу раста од 17% у односу на крај 2007. године.

На висину основног капитала значајан утицај имају одбитне ставке у износу од 24,5 милиона КМ. Ове ставке чине непокривени губици из претходних година у износу од 495 хиљада КМ и губитак из текуће године у износу од 1.188 хиљада КМ (једна банка), те нематеријална имовина у износу од 22,8 милиона КМ. Одбитне ставке од основног капитала су укупно мање за 8% у односу на крај претходне године.

У структури основног капитала најзначајнија ставка је акционарски капитал који износи 398,3 милиона КМ и за 40,3 милиона КМ је већи у односу на стање са 31.12.2007. године, јер је извршена докапитализација код четири банке.

Докапитализација банака узроковала је и пораст емисионе ажије за 42% или 15,5 милиона КМ у односу на крај 2007. године.

Законске резерве које су банке дужне формирати из остварене добити у износу од најмање 5% годишње док се не достигне износ од 10% акционарског капитала, су 27,2 милиона КМ са стопом раста од 42%. Остале резерве су на истом нивоу. Нераспоређена добит из претходних година ревидирана од стране екстерне ревизије износи 11,2 милиона КМ и има стопу раста од 8% у односу на крај 2007. године.

Допунски капитал биљежи пад од 15% у односу на крај претходне године због евидентирања текуће добити за 2007. годину у основном капиталу на ставци нераспоређена добит. У току девет мјесеци 2008. године дио ове добити је распоређен. Опште резерве (односе се на активу класификовану у категорију ризика А), као најзначајнија ставка допунског капитала, износе 73 милиона КМ и имају стопу раста од 30% у односу на 31.12.2007. године. У односу на стање са 31.12.2007. године ставка субординисаног дуга је мања за 1%. За сада овај облик капитала имају само двије банке. Истовремено у структури допунског капитала се појављује износ од 2 милиона КМ трајних приоритетних кумулативних акција, а односе се на једну банку.

Одбитни капитал у износу од 2,3 милиона КМ чине улози у капитал других правних лица који прелази 5% основног капитала банке, а има га једна банка.

Нето капитал, који је обрачунска категорија за израчунавање адекватности капитала, а којег чине основни и допунски капитал умањен за одбитне ставке капитала, износи 539,9 милиона КМ и за 11% је већи у односу на претходну годину.

Структура акционарског капитала

(у 000 КМ)

АКЦИОНАРСКИ КАПИТАЛ	31.12.2007		30.09.2008		ИНДЕКС 6=4/2
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	
1	2	3	4	5	6=4/2
1. Државни капитал	2.817	1	3.201	1	114
2. Приватни капитал	356.363	99	396.415	99	111
2.1. Страни капитал	309.088	87	344.899	87	112
2.2. Домаћи капитал	47.275	13	51.516	13	109
3. Задружни капитал	829	0	728	0	88
УКУПНО (1+2+3):	360.009	100	400.344	100	111

У власничкој структури акционарског капитала са 30.09.2008. године 99% је приватни капитал, а 1% државни капитал и структура се није мијењала у односу на 31.12.2007. године.

Према власничкој структури и броју акција са правом гласа у девет банака су већински страни акционари који управљају са укупно 5,9 милијарди КМ активе или 97% од укупне бруто активе, а у једној банци су већински домаћи акционари и управљају са 169,5 милиона КМ или 3% активе.

Адекватност капитала

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2006	31.12.2007	30.09.2008	Индекс	
				5=4/2	6=4/3
1	2	3	4		
Нето капитал	405.120	488.009	539.889	133	111
Укупна ризична актива	2.216.687	2.957.709	3.708.192	167	125
Адекватност капитала	18%	16%	15%	83	94

Значајан показатељ снаге капитала је стопа адекватности капитала која представља однос нето капитала и укупне ризичне активе и која према Закону о банкама Републике Српске мора износити најмање 12%. Просјечна стопа адекватности капитала има тренд смањења у односу на 2006. годину и са 31.12.2007. је 16%, а са 30.09.2008. године је 15%. Иако је у девет мјесеци 2008. године ојачан капитал банака, укупна ризична актива је имала већу стопу раста (67%) од нето капитала (33%), тако да је стопа адекватности капитала мања.

Преглед осталих релевантних односа капитала дајемо у сљедећој табели:

Коефицијенти капитала

(у 000 КМ)

О П И С		31.12.2007	30.09.2008
1.	Нето капитал	435.925	533.773
	Укупна актива	4.312.439	5.666.031
	%	10	9
2.	Акционарски капитал	335.598	383.749
	Укупна актива	4.312.439	5.666.031
	%	8	7
3.	Основни капитал	368.329	454.727
	Укупна ризична актива	2.698.076	3.528.720
	%	14	13
4.	Укупни капитал	388.328	475.123
	Укупна ризична актива	2.698.076	3.528.720
	%	14	13
5.	Нето кредити	2.286.299	3.034.907
	Укупни капитал	388.328	475.123
	%	589	639

Напомена: Коефицијенти су рађени на бази просјечног стања

Сви коефицијенти који представљају однос капитала или дијелова капитала према укупној активи или укупној ризичној активи су смањени и указују на спорији раст капитала од активе (на раст активе утицао је значајан прилив средстава по основу продаје државног капитала у другом полугодишту 2007. године).

Однос нето кредита и укупног капитала биљежи раст у односу на 31.12.2007. године због бржег раста кредита од капитала.

Сви ови коефицијенти такође упућују на потребу даљњег капиталног јачања банкарског сектора Републике Српске.

4. КВАЛИТЕТ АКТИВЕ

Кредитни и други пласмани су најризиичнији дио активе и имају највеће учешће у укупној структури активе. Од нивоа кредитног ризика, као најприсутнијег облика ризика у пословању банака, зависи стабилност и успјешност пословања сваке банке и банкарског сектора у цјелини. Класификацијом активе (билансне и ванбилансне) и утврђивањем потенцијалне изложености кредитном ризику сваке ставке ризичне активе, формирају се резерве за покриће кредитних и других губитака на терет биланса успјеха и врши оцјена квалитета активе.

Стање и структура класификоване билансне и ванбилансне активе утврђено у складу са Одлуком Агенције види се из сљедеће табеле:

(у 000 КМ)			
СТАВКЕ АКТИВЕ БИЛАНСА И ВАНБИЛАНСА	31.12.2007	30.09.2008	ИНДЕКС
1. Краткорочни кредити	583.964	810.604	139
2. Дугорочни кредити	2.076.238	2.562.913	123
3. Остали пласмани	658.046	456.064	69
4. Обрачуната камата	16.852	23.006	137
5. Доспјела потраживања	59.863	85.443	143
6. Потраживања по плаћеним гаранцијама	258	1.332	516
7. Остала актива	2.083.708	2.115.568	102
8. СТАВКЕ АКТИВЕ БИЛАНСА УКУПНО:	5.478.929	6.054.930	111
9. Општи кред. ризик и пот.кред.губици	104.626	132.358	127
10. Већ формиране Опште резерве и посебне резерве	104.848	132.441	126
11. Разлика 10.-9.	222	83	37
12а. Плативе гаранције	141.210	174.293	123
12б. Чинидбене гаранције	95.225	183.004	192
13. Непокривени акредитиви	2.537	8.465	334
14. Неопозиве кредитне обавезе	223.090	279.987	126
15. Остале потенцијалне обавезе	15.901	38.492	242
16. СТАВКЕ ВАНБИЛАНСА УКУПНО:	477.963	684.241	143
17. Општи кредитни ризик и потенцијални кредитни губици	11.061	17.754	161
18. Већ формиране Опште резерве и посебне резерве	11.085	17.853	161
19. Разлика 18.-17.	24	99	413
20. УКУПНО СТАВКЕ БИЛАНСА И ВАНБИЛАНСА	5.956.892	6.739.171	113
21. Општи кредитни ризик и потенцијални кредитни губици	115.687	150.112	130
22. Већ формиране Опште резерве и посебне резерве	115.933	150.294	130
23. ВИШЕ формираних резерви	246	182	74
МАЊЕ формираних резерви	0	0	0
24. АКТИВА на коју се не обрачунавају резерве (клас. у А)	2.697.772	2.507.741	93
25. УКУПНО АКТИВА на коју се обрач резерве (20-24)	3.259.120	4.231.430	130

Укупан износ класификоване билансне и ванбилансне активе обухвата све ставке биланса стања банака и све ставке активног ванбиланса. Међутим, са аспекта ризичности, Одлуком Агенције су дефинисане ставке (биланса и ванбиланса) које не носе ризик и на које банке нису дужне издвајати резерве за кредитне и друге губитке. Са 30.09.2008. године класификована актива (билансна и ванбилансна) износи 6.739,2 милиона КМ и за 13% је већа у односу на стање крајем 2007. године. Од тог износа 2.507,7 милиона КМ је неризична актива на коју се не издвајају резерве и која је за 7% мања у односу на крај претходне године. У структури неризичне активе 2.493,6 милиона КМ је билансна актива од које се 2.262,7 милиона КМ односи на новчана средства и пласмане новчаних средстава банкама са инвестицијским рангом.

Неризична ванбилансна актива износи 14,1 милион КМ.

Класификована билансна актива се повећала за 11%, а ванбилансна за 43%. У структури класификоване билансне активе највеће ставке су дугорочни кредити са учешћем од 42% и остала актива са учешћем од 35%. У осталу активу су укључене и

ставке активе које не носе ризик (новчана средства, краткорочна орочена средства и др.). У структури ванбиланса највећа ставка су неопозиве кредитне обавезе на које се односи 41% од укупног класификованог ванбиланса.

Ако укупну билансну и ванбилансну активу са 30.09.2008. године сврстамо у категорије ризика, с тим да је у категорију "А" укључен и износ од 2.507,7 милиона КМ неризичне активе добијамо следеће стање класификоване активе:

СТАВКЕ АКТИВЕ БИЛАНСА И ВАНБИЛАНСА	А	Б	Ц	Д	Е	УКУПНО
1. Краткорочни кредити	717.514	83.700	6.822	2.568	0	810.604
2. Дугорочни кредити	2.197.873	306.601	43.911	14.528	0	2.562.913
3. Остали пласмани	453.380	2.624	60	0	0	456.064
4. Обрачуната камата	17.190	5.802	4	10	0	23.006
5. Доспјела потраживања	33.658	16.548	7.537	27.700	0	85.443
6. Потраживања по плаћеним гаранцијама	0	982	223	127	0	1.332
7. Остала актива	2.113.288	1.711	234	335	0	2.115.568
8. СТАВКЕ АКТИВЕ БИЛАНСА УКУПНО:	5.532.903	417.968	58.791	45.268	0	6.054.930
9. Општи кред. ризик и пот.кред.губици	60.786	35.822	13.321	22.429	0	132.358
10. Већ формиране Опште резерве и посеб.рез	60.853	35.823	13.327	22.438	0	132.441
11. Разлика 10.-9.	67	1	6	9	0	83
12а. Плативе гаранције	152.520	20.296	1.350	127	0	174.293
12б. Чинидбене гаранције	170.677	11.583	738	6	0	183.004
13. Непокривени акредитиви	7.883	582	0	0	0	8.465
14. Неопозиве кредитне обавезе	251.068	27.342	1.566	11	0	279.987
15. Остале потенцијалне обавезе	37.509	368	615	0	0	38.492
16. СТАВКЕ ВАНБИЛАНСА УКУПНО:	619.657	60.171	4.269	144	0	684.241
17. Општи кред. ризик и пот.кред.губици	12.110	4.810	761	73	0	17.754
18. Већ формиране Опште резерве и посеб.рез	12.120	4.828	832	73	0	17.853
19. Разлика 18.-17.	10	18	71	0	0	99
20. УКУПНО СТАВКЕ БИЛАНСА И ВАНБИЛАНСА	6.152.560	478.139	63.060	45.412	0	6.739.171
21. Општи кред. ризик и пот.кред.губици	72.896	40.632	14.082	22.502	0	150.112
22. Већ формиране Опште резерве и посеб.рез	72.973	40.651	14.159	22.511	0	150.294
23. ВИШЕ формираних резерви	77	19	77	9	0	182
МАЂЕ формираних резерви	0	0	0	0	0	0
24. АКТИВА на коју се не обрачунавају резерве	2.507.741					2.507.741
25. УКУПНО АКТИВА на коју се обрач. резерве	3.644.819	478.139	63.060	45.412	0	4.231.430

Активa класификована у категорију ризика "А" износи 6.152,5 милиона КМ и чини 91% од укупно класификоване активе, а састоји се од активе на коју се издвајају резерве у износу од 3.644,8 милиона КМ или 59%, са стопом раста од 31% и износа од 2.507,7 милиона КМ или 41% активе на коју се не издвајају резерве, са стопом раста од 7% у односу на крај претходне године.

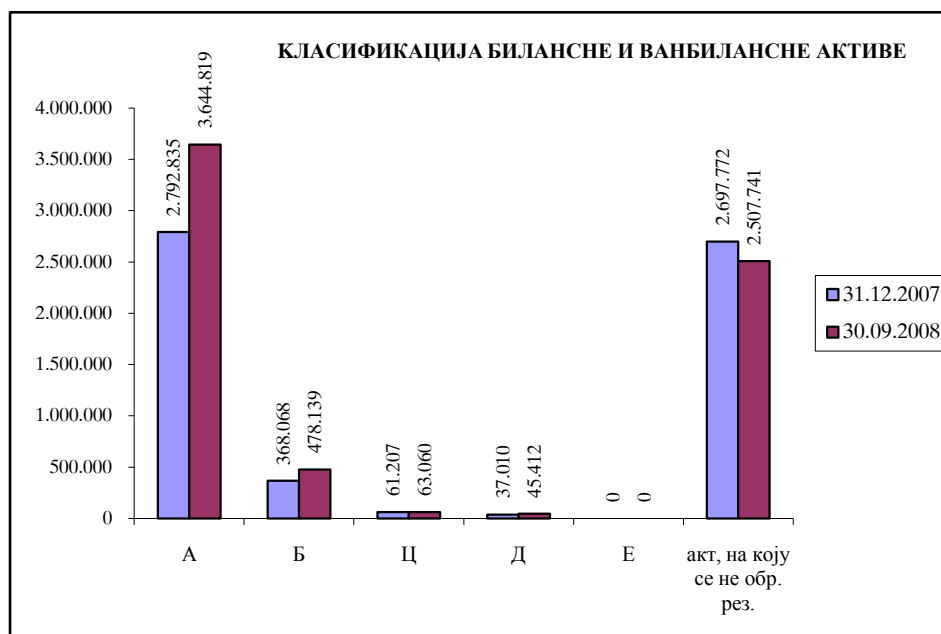

Са 30.09.2008. године укупан износ активе (билансне и ванбилансне) који носи ризик у пословању и на који су банке дужне издвајати резерве је 4.231,4 милиона КМ и има стопу раста од 30% у односу на 31.12.2007. године.

Класификација активе по категоријама ризика

(у 000 КМ)

Категорија класификације	31.12.2007	Учешће	30.09.2008	Учешће	ИНДЕКС
А	2.792.835	86	3.644.819	86	131
Б	368.068	11	478.139	11	130
Ц	61.207	2	63.060	2	103
Д	37.010	1	45.412	1	123
Е	0	0	0	0	0
УКУПНО АКТИВА на коју се обр. резерве	3.259.120	100	4.231.430	100	130
Активна на коју се не обрач. резерве (клас. у А)	2.697.772		2.507.741		93
Пот.опш.рез.за пот.кред.губ.(А)	55.857		72.896		131
Већ форм.опш.резерве (А)	56.075		72.973		130
Разлика за А:	218		77		35
Пот.посеб.рез.за пот.кред.губ.(Б-Е)	59.830		77.216		129
Већ форм.посебне резерве (Б-Е)	59.858		77.321		129
Разлика за (Б-Е):	28		105		375

На категорију ризика "А" која се сматра "добром активом" банке су обавезне издвајати резерве по стопи од 2%. Учешће категорије ризика "А" у укупној активи на коју се обрачунавају резерве је на истом нивоу у односу на 31.12.2007. године и има стопу раста од 31%.

Активна класификована у категорију ризика "Б" је задржала исто учешће и већа је за 30% у односу на крај претходне године.

Приликом оцјене квалитета активе посебна пажња се посвећује структури и учешћу неквалитетне активе у укупној класификованој активи коју чине потраживања класификована у највише категорије ризика "Ц", "Д" и "Е". Неквалитетна актива са 30.09.2008. године износи 108,5 милиона КМ са стопом раста од 10% у односу на 31.12.2007. године и истим учешћем од 3% од активе на коју се обрачунавају резерве.

Опште резерве које се обрачунавају на категорију ризика "А" су 72.896 хиљада КМ са стопом раста од 31%. Формиране резерве су 72.973 хиљаде КМ и веће су за 30%. Банке су издвојиле укупно 77 хиљада КМ више од обрачунатих општих резерви.

Укупно обрачунате посебне резерве на активу класификовану у категорију ризика "Б"- "Е" износе 72.216 хиљада КМ, а укупно формиране резерве износе 77.321 хиљаду КМ, тако да је 105 хиљада КМ више формираних резерви од обрачунатих.

Преглед ризичне активе и издвојених резерви

Р/б	О П И С	31.12.2007	30.09.2008	ИНДЕКС
1.	Укупна ризична актива (на коју се издвајају резерве)	3.259.120	4.231.430	130
	- актива класификована у А	2.792.835	3.644.819	131
	- актива класификована у Б, Ц, Д, Е	466.285	586.611	126
2.	Издвојене резерве	115.933	150.294	130
	- актива класификована у А	56.075	72.973	130
	- актива класификована у Б, Ц, Д, Е	59.858	77.321	129
3.	Однос укупних резерви/ Укупно ризична актива	3,6%	3,6%	
4.	Однос општих резерви/ Актива класификована у А	2,0%	2,0%	
5.	Однос посебних резерви/ Актива класификована у Б-Е	12,8%	13,2%	

Однос укупних резерви (општих и посебних) које износе 150,3 милиона КМ у односу на активу на коју се обрачунавају резерве (4.231,4 милиона КМ) је 3,6% и на истом је нивоу у односу на 31.12.2007. године.

Однос општих резерви и активе класификоване у "А" категорију је 2%, што је у складу са прописаном стопом. Однос посебних резерви и активе класификоване у "Б" до "Е" износи 13,2%, што је за 0,4 процентна поена више у односу на 31.12.2007. године.

Актива класификована у категорије "Б" до "Е" износи 586,6 милиона КМ и већа је за 26%, а издвојене посебне резерве на ову групу класификације износе 77,3 милиона КМ и порасле су за 29%, што је резултирало повећањем просјечне стопе са 12,8% са 31.12.2007. године на 13,2% са 30.09.2008. године.

Треба напоменути да су, поред резерви за потенцијалне губитке које су банке обавезне да издвајају сходно Закону о банкама Републике Српске, банке такође обавезне издвајати и законске резерве до висине од 10% акционарског капитала сходно Закону о предузећима. Ове резерве се формирају из остварене добити и могу се користити за повећање акционарског капитала или за покриће губитака. Издвојене законске резерве износе 27,2 милиона КМ и када би ове резерве додали укупним резервама за кредитне и друге губитке добили би резерве у износу од 177,5 милиона КМ које би у односу на укупну ризичну активу давале стопу резерви од 4,2% уместо стопе резерви од 3,6%.

Поред напријед наведених резерви у билансима банака налази се износ од 2,9 милиона КМ формираних резерви по основу судских спорова за које се процјењује да постоји потпуна или дјелимична могућност за губљење спора, а иста се односи на четири банке.

Процјена кредитних и других губитака и ниво издвојених резерви по категоријама класификације одражавају квалитет активе сваке банке и банкарског сектора у цјелини и због тога се морају континуирано држати под надзором.

У оквиру надзора квалитета активе на основу извјештаја и путем контрола банака на лицу мјеста Агенција је налагала банкама корективне мјере у смислу додатних захтјева за издвајање резерви за покриће кредитних и других губитака, побољшање

постојећих пракси управљања кредитним ризиком, смањење концентрација изложености кредитном ризику, смањење и држање под контролом нивоа неквалитетне активе и друго.

Коефицијенти квалитета активе

(у 000 КМ)

О П И С		31.12.2007	30.09.2008
1.	Доспјели кредити/	58.254	74.885
	Укупни кредити	2.374.929	3.149.280
	%	2	2
2.	Доспјели кредити/	58.254	74.885
	Рез. за потен. губитке	88.630	114.374
	%	66	65
3.	Доспјели кредити/	58.254	74.885
	Укупни капитал	388.328	475.123
	%	15	16
4.	Класификована актива/	3.006.220	3.950.232
	Укупни капитал	388.328	475.123
	%	774	831
5.	Рез. за потен. губитке/	88.630	114.374
	Укупни кредити	2.374.929	3.149.280
	%	4	4
6.	Укупна ризична актива	2.698.076	3.528.720
	Укупна актива	4.312.439	5.666.031
	%	63	62

Напомена: Коефицијенти су рађени на бази просјечног стања.

Коефицијенти квалитета активе показују извјесно побољшање. Коефицијент који представља однос доспјелих кредита према укупним кредитима је на истом нивоу, а однос доспјелих кредита и резерви за потенцијалне губитке је смањен, што је позитиван тренд. Доспјели кредити према укупном капиталу биљеже раст за 1 процентни поен у односу на 31.12.2007. године.

Бржи раст активе од капитала има за резултат погоршање односа класификоване активе и укупног капитала. Резерве за потенцијалне кредитне губитке у односу на укупне кредите су исте. Ризична актива према укупној активи је смањена због раста активе сврстане у пондер ризика нула, односно активе на коју се не издвајају резерве.

4.1. Трансакције са повезаним лицима

Дио уобичајених активности банака је пословање са повезаним лицима. У условима тржишне економије показало се да је то посебно ризичан сегмент пословања банака. Због тога је Агенција донијела Одлуку о минималним стандардима за пословање са лицима повезаним с банком.

Надзорни одбор банке доноси посебне политике за пословање с повезаним лицима, које укључују сљедећа ограничења:

- да банка може обављати пословне трансакције са лицем повезаним са банком само уз одобрење Надзорног одбора или другог органа кога овласти Надзорни одбор,
- да се једном физичком лицу повезаном са банком могу одобрити пословне трансакције (кредитне трансакције и ванбилансне обавезе) највише до 1% основног капитала банке,
- свим физичким лицима повезаним са банком укупно могу одобрити пословне трансакције највише до 10% износа основног капитала банке,

- да пласмани свим повезаним лицима са банком не смију прећи 40% основног капитала.

Банка је дужна посебно водити евиденцију о:

- субсидијарним и другим капитално повезаним предузећима,
- изложености ризику кредитних задужења акционара са преко 5% гласачких права, као и члановима Надзорног одбора, те руководним и осталим радницима банке.

Преглед кредита и гаранција датих акционарима са више од 5% гласачког права, члановима Надзорног одбора, руководству и радницима банака

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007	Учешће	30.09.2008	Учешће	Индекс
1	2	3	4	5	6=4/2
Кредити и ванбилансна потраживања:					
1. Акционарима са више од 5% глас. права (кредити)	3.778	46	3.337	41	88
2. Акционарима са више од 5% глас. права (ванб.потраж.)	15	0	31	0	207
3. Члановима Надзорног одбора	609	7	593	7	97
4. Руководству	3.730	46	4.222	52	113
5. Укупна потраживања од пов. лица (1 до 4):	8.132	99	8.183	100	101
6. Радницима банке	39.920		46.883		117
7. СВЕУКУПНО (5+6):	48.052		55.066		115

Кредити дати повезаним лицима износе 8,2 милиона КМ и већи су за 1% у односу на 31.12.2007. године.

Највеће учешће у структури потраживања од повезаних лица од 52% имају кредити дати руководству банке који износе 4,2 милиона КМ. Ови кредити биљеже стопу раста од 13% у односу на 31.12.2007. године. Кредити акционарима са више од 5% гласачких права износе 3,3 милиона КМ и учествују са 41% у укупној категорији ових кредита и имају стопу пада од 12% у односу на крај претходне године.

Кредити дати радницима износе 46,9 милиона КМ и порасли су за 7 милиона КМ или 17% у односу на претходну годину.

5. БИЛАНС УСПЈЕХА

Са 30.09.2008. године банкарски сектор је остварио укупан приход у износу од 356,9 милиона КМ са стопом раста од 26% у односу на исти период прошле године. Укупни расходи износе 328,9 милиона КМ и са стопом раста од 27%.

Структура биланса успјеха банкарског сектора је следећа:

О П И С	30.09.2007		30.09.2008		Индекс
	Укупно	Учешће	Укупно	Учешће	
1	2	3	4	5	6
1. ПРИХОДИ ПО КАМАТАМА И СЛ. ПРИХОДИ					
а) Приходи од камата и слични приходи	178.510	63	256.451	72	144
б) Оперативни приходи	103.977	37	100.476	28	97
2. УКУПНИ ПРИХОДИ (1.а+1.б)	282.487	100	356.927	100	126
3. РАСХОДИ					
а) Расходи по каматама и слични расходи	77.335	30	124.533	38	161
б) Пословни и директни расходи	63.876	25	68.657	21	107
в) Оперативни расходи	116.979	45	135.751	41	116
4. УКУПНИ РАСХОДИ (3.а+3.б+3.в)	258.190	100	328.941	100	127
УКУПНИ ПРИХОДИ - РАСХОДИ (2.- 4.)	24.297		27.986		
ДОБИТ ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	29.247		29.174		100
ГУБИТАК	4.950		1.188		24
ПОРЕЗИ	1.362		735		54
НЕТО ДОБИТ	22.935		27.251		119

(у 000 КМ)

Приходи од камата као најсталнији извори прихода су основни извори прихода банкарског сектора и чине 72% укупних прихода са стопом раста од 44% у односу на девет мјесеци 2007. године. Раст каматних прихода је резултат повећања кредитне активности банака, посебно у сектору привреде и становништва.

Приходи од камата и слични приходи укупно износе 256,5 милиона КМ. У структури ових прихода на камате по кредитима се односи 188 милиона КМ или 73% са стопом раста од 33% у односу на 30.09.2007. године.

Значајан раст од 80% у односу на исти период прошле године имају приходи по каматоносним рачунима депозита код депозитних институција и по пласманима другим банакма. Ови приходи укупно износе 52,9 милиона КМ или 21% прихода од камата и сличних прихода. Већим дијелом се односе на камате на новчана средства и пласмане новчаних средстава.

Остали приходи од камата и слични приходи износе 15,5 милиона КМ или 6%, прихода од камата и сличних прихода и углавном се односе на приходе по накнадама за обраду кредитних захтјева и друго.

Оперативни приходи износе 100,5 милиона КМ или 28% укупних прихода и мањи су за 3% у односу на 30.09.2007. године.

У структури оперативних прихода на приходе од платног промета се односи 35,6 милиона КМ или 36%, на приходе од укидања резервисања 20,8 милиона КМ или 21%, по основу пословања са девизама 12,1 милион КМ или 12%, по ванбилансним пословима 6,2 милиона КМ или 6%, трговању са хартијама од вриједности 1,6 милиона КМ или 1%. На остале оперативне приходе као што су нето курсне разлике, закупнине, приходи од чланарина на картице, приходи од ревалоризације, по учешћу у капиталу других и друге приходе се односи износ од 24,2 милиона КМ или 24% од укупних оперативних прихода.

Укупни расходи износе 328,9 милиона КМ, што је 27% више у односу на исти период прошле године. Структура расхода је значајније измијењена у односу на 30.09.2007. године. Расходи по каматама износе 124,5 милиона КМ и повећали су учешће у укупним расходима са 30% са 30.09.2007. године на 38% са 30.09.2008. године и имају стопу раста од 61%, што је резултат раста депозита и повећања камата на депозитна средства, посебно на дугорочне депозите.

Пословни и директни расходи износе 68,7 милиона КМ и односе се на трошкове резерви за кредитне и друге губитке у износу од 60,1 милион КМ или 87% и остале пословне и директне трошкове у износу од 8,6 милиона КМ или 13%. Ови трошкови су расли по стопи од 7% у односу на 30.09.2007. године, а у структури укупних расхода су смањили учешће са 25% на 21%.

Оперативни расходи износе 135,8 милиона КМ и биљеже раст од 16%, а односе се на трошкове плата и доприноса 41%, трошкове пословног простора 36% и остале оперативне трошкове 23%.

Остварена добит прије опорезивања је 29,2 милиона КМ и на истом је нивоу у односу на исти период прошле године.

Текући губитак са 30.09.2008. године износи 1.188 хиљада КМ и мањи је за 76% у односу на исти период прошле године, а односи се на банку која је са радом започела у другом полугодишту 2007. године.

Нето добит је 27,3 милиона КМ и већа је за 19% у односу на 30.09.2007. године.

Анализом основних коефицијената профитабилности уочава се да остварени финансијски резултат није сразмјеран расту обима пословања банкарског сектора Републике Српске.

Коефицијенти профитабилности

(у 000 КМ)

О П И С		30.09.2007	30.09.2008
1.	Добит/	30.580	36.335
	Просјечна нето актива	3.982.248	5.666.031
	%	0,77	0,64
2.	Добит/	30.580	36.335
	Просјечни укупни капитал	383.933	475.123
	%	7,96	7,65
3.	Добит/	30.580	36.335
	Просјечни акционарски капитал	330.250	383.749
	%	9,26	9,47
4.	Нето приход од камата/	134.900	175.891
	Просјечна нето актива	3.982.248	5.666.031
	%	3	3
5.	Приход од накнада/	80.501	80.940
	Просјечна нето актива	3.982.248	5.666.031
	%	2	1
6.	Укупни приход/	273.536	309.859
	Просјечна нето актива	3.982.248	5.666.031
	%	7	5
7.	Пословни и директ. расходи/	85.168	91.543
	Просјечна нето актива	3.982.248	5.666.031
	%	2	2
8.	Оперативни расходи/	155.972	181.001
	Просјечна нето актива	3.982.248	5.666.031
	%	4	3
9.	Некаматоносни расходи/	241.140	272.544
	Просјечна нето актива	3.982.248	5.666.031
	%	6	5

Напомена: Коефицијенти су рађени на бази просјечног стања.

Коефицијент поврата на просјечну активу (РОАА) биљежи пад у односу на исти период прошле године и испод је нивоа уобичајеног просјека од 1%, што значи да раст зарада није пратио повећање обима пословања банака. Поврат на просјечни укупни капитал (РОАЕ) такође биљежи пад у односу на 30.09.2007. године и испод просјека је за овај показатељ који обично износи преко 10%. Однос нето прихода од камате је исти, а однос прихода од накнада према просјечној нето активи је мањи за један процентни поен. Продуктивност банака мјерена као однос укупног прихода и просјечне нето активе је погоршана у односу на 30.09.2007. године (велики и брзи раст активе због прилива средстава од продаје државног капитала у 2007. години).

Коефицијенти расхода мјерени у односу на просјечну нето активу углавном биљеже пад или су на истом нивоу, што је позитиван тренд и може се закључити да су резултат извјесне рационализације пословања.

6. ЛИКВИДНОСТ

Од квалитета управљања ризиком ликвидности и способности одржавања ликвидне позиције зависи стабилност пословања банке, изградња повјерења и тржишна позиција на финансијском тржишту. Одржавање ликвидности и управљање ризиком ликвидности је веома сложен и важан сегмент пословања сваке банке и банкарског система у цјелини.

Одговорност за провођење политике ликвидности и обезбјеђивање способности банке да без одлагања извршава обавезе на дан доспјећа је на менаџменту банке и органима управљања.

У процесу управљања ризиком ликвидности банке су дужне да примјеном усвојених програма, политика и процедура осигурају рочну структуру и усклађеност активе, пасиве и ванбиланса, планирају будуће потребе и изворе ликвидности водећи рачуна о неопходној диверзификацији извора, заштите банку од неочекиваних новчаних одлива, предвиде ликвидне потребе за ванредне ситуације. Све наведено банке морају обезбиједити имајући у виду поред утицаја интерних фактора на ликвидност банке и утицај екстерних фактора (регулаторни, монетарни, економски и законодавни систем, тржишни услови, развијеност тржишта новца и могућност приступа тржишту новца и др.) на укупно пословање банке.

Најзначајнији извор финансирања пословања банака су депозити који чине 84% укупне пасиве, док је учешће узетих кредита 5%, а учешће субординираног дуга (као дугорочног квалитетног извора) је још увијек испод 0,5%. Субординирани дуг имају само двије банке Републике Српске.

Према рочној структури депозита 3.660,2 милиона КМ или 74% су краткорочни депозити, а 1.313,1 милион КМ или 26% су дугорочни депозити. На рочну структуру депозита велики утицај је имао раст краткорочних депозита државе по основу продаје државног капитала.

Банкарски сектор Републике Српске у цјелини је ликвидан и способан да измирује обавезе о року доспјећа. Банке држе висок ниво новчаних средстава која са 30.09.2008. године чине 36% укупне активе свих банака.

Све банке су континуирано испуњавале задане минималне услове одржавања позиције ликвидности, односно држања прописаног минималног дневног износа новчаних средстава од 5% и декадног износа новчаних средстава од 10% у односу на краткорочне изворе, што се види из сљедећег приказа:

(у 000 КМ)				
Р/б	О П И С	31.12.2007	30.09.2008	Индекс
1	2	3	4	5=4/3
1.	Просјечно дневно стање новчаних средстава	1.140.180	1.256.390	110
2.	Најниже укупно дневно стање новчаних средстава	1.028.895	1.153.013	112
3.	Краткорочни извори средстава (основица за обрачун)	3.384.642	3.497.429	103
4.	Износ обавезе			
4.1	Декадни просјек 10% од тачке 3	338.464	349.743	103
4.2	Дневни минимум 5% од тачке 3	169.232	174.871	103
5.	Испуњење обавезе - декадни просјек			
5.1	Вишак/мањак (1-4.1)	801.716	906.647	113
6.	Испуњење обавезе - дневни минимум			
6.1	Вишак/мањак (2-4.2)	859.663	978.142	114

Са 30.09.2008. године све су банке испуњавале обавезу држања минималне обавезне резерве на рачуну код Централне банке БиХ.

Један од важних индикатора за анализу позиције ликвидности је праћење и контрола прописаних минималних услова за рочну усклађеност финансијске активе и пасиве по преосталом року доспјећа за временске периоде (1-30 дана, 1-90 дана, 1-180 дана) дат је у сљедећој табели:

(у 000 КМ)

Р/б	О П И С	31.12.2007	30.09.2008	Индекс
1	2	3	4	5=4/3
а)	Преостали рок доспјећа од 1-30 дана			
1.	Укупна финансијска актива	2.678.549	2.406.563	108
2.	Укупне финансијске обавезе	1.891.910	2.123.743	128
3.	Разлика	786.639	282.820	49
4.	Остварено у % (1/2*100)	141,58	113,32	
5.	Прописани минимум (у %)	100	85	
6.	Више од прописаног минимума (4-5 у %)	41,58	28,32	
7.	Мање од прописаног минимума (5-4 у %)	0,00	0,00	
б)	Преостали рок доспјећа од 1-90 дана			
1.	Укупна финансијска актива	2.922.480	2.817.801	105
2.	Укупне финансијске обавезе	2.754.274	3.087.149	121
3.	Разлика	168.206	-269.348	- 225
4.	Остварено у % (1/2*100)	106,11	91,28	
5.	Прописани минимум (у %)	100	80	
6.	Више од прописаног минимума (4-5 у %)	6,11	11,28	
7.	Мање од прописаног минимума (5-4 у %)	0,00	0,00	
в)	Преостали рок доспјећа од 1-180 дана			
1.	Укупна финансијска актива	3.149.420	3.138.368	109
2.	Укупне финансијске обавезе	2.993.430	3.495.331	125
3.	Разлика	155.990	-356.963	- 393
4.	Остварено у % (1/2*100)	105,21	89,79	
5.	Прописани минимум (у %)	95	75	
6.	Више од прописаног минимума (4-5 у %)	10,21	14,79	
7.	Мање од прописаног минимума (5-4 у %)	0,00	0,00	

Из приказа се види да је на нивоу банкарског сектора рочна усклађеност у оквиру прописаних лимита. Поређењем рочне усклађености са крајем 2007. године евидентно је побољшање, посебно код рочности 1-90 дана и 1-180 дана, на шта је значајан утицај имало снижење прописаних лимита и то за рочност од 1-30 дана са 100% на 85%, за рочност од 1-90 дана са 100% на 80% и за рочност од 1-180 дана са 95% на 75%. Актива мјерена по преосталом року доспјећа до уговорених рокова за све наведене рочности има већу стопу раста од износа извора мјерених на исти начин.

Рочна структура извора је база за рочну структуру пласмана, те се планирање извора и укупне ликвидне позиције сваке банке мора ускладити са планираном кредитном политиком.

Свако озбиљније нарушавање рочне усклађености може довести до проблема одржавања ликвидности, те може погоршати укупно финансијско стање банке.

У наредном периоду нужно је додатно праћење и контрола управљања и одржавања дневне ликвидности банака због могућих негативних утицаја свјетске финансијске кризе.

Преглед коефицијената ликвидности дајемо у сљедећој табели:

(у 000 КМ)

О П И С		31.12.2007	30.09.2008
1.	Краткорочна актива/	2.419.939	2.901.216
	Краткорочна пасива	2.725.445	3.549.680
	%	89	82
2.	Краткорочна актива/	2.419.939	2.901.216
	Укупна актива	4.312.439	5.666.031
	%	56	51
3.	Краткорочна пасива/	2.725.445	3.549.680
	Укупна актива	4.312.439	5.666.031
	%	63	63
4.	Нето краткорочна пасива/	305.506	648.464
	Укупна актива	4.312.439	5.666.031
	%	7	11
5.	Нето кредити/	2.286.299	3.034.907
	Депозити	3.599.983	4.803.270
	%	64	63
6.	Нето кредити и преузете фин. обавезе акредитиви/	2.290.378	3.043.607
	Укупна актива	4.312.439	5.666.031
	%	53	54

Напомена: коефицијенти су рађени на бази просјечног стања

Однос краткорочне активе и пасиве показује нешто спорији раст краткорочних пласмана од краткорочних извора, што је резултирало побољшањем коефицијента.

Учешће краткорочне активе у укупној активи је смањено са 56% на 51%, а учешће краткорочне пасиве је на истом нивоу. На ова два коефицијента значајан утицај је имао раст краткорочних депозита и пласмана који је настао због прилива средстава по основу продаје државног капитала у другом полугодишту 2007. године.

Нето краткорочна пасива коју чине краткорочни извори умањени за краткорочне пласмане биљежи раст са 7% на 11%, што значи да је краткорочна пасива брже расла од краткорочне активе.

Однос нето кредита и депозита је побољшан, из чега произлази да је раст кредитног портфолија праћен бржим растом извора.

6.1. Девизна усклађеност финансијске активе и пасиве

Девизни ризик представља изложеност банке могућем утицају промјена девизних курсева у зависности од висине и дужине трајања изложености и степена девизне усклађености финансијске активе, пасиве и ванбиланса, односно од степена усклађености девизних новчаних токова.

Због могућности негативног утицаја промјена девизних курсева на финансијску позицију банке, прописани су минимални стандарди којих се банке морају придржавати у обављању девизних активности, доношењу и спровођењу програма, политика и процедура за праћење, контролу и управљање девизним ризиком.

Разлика између ставки активе и пасиве по појединим валутама је отворена индивидуална девизна позиција која може бити дуга или кратка позиција.

Дуга позиција је када је вриједност ставки активе по одређеној валути већа од вриједности ставки пасиве, а кратка позиција је када су вриједности ставки пасиве веће од активе. Збир свих дугих и кратких позиција чине девизну позицију банке.

Прописани лимит девизне позиције банке је 30% од основног капитала, колико износи и за EUR, док је лимит за остале валуте 20% од основног капитала.

Девизна усклађеност финансијске активе, пасиве и ванбиланса се прати дневно на основу извјештаја банака.

Стање и кретање девизне усклађености се види из сљедеће табеле:

(у 000 КМ)

Ред. број	О П И С	31.12.2007		30.09.2008		Индекс	
		EUR	УКУПНО	EUR	УКУПНО	7=5/3	8=6/4
1	2	3	4	5	6	7=5/3	8=6/4
1	ФИНАНСИЈСКА АКТИВА						
1.	Новчана средства	1.126.768	1.201.313	936.248	997.730	83	83
2.	Кредити	440.055	456.150	385.782	386.044	88	85
3.	Кредити са дев.клауз.	1.361.705	1.696.362	1.882.551	2.267.044	138	134
4.	Остало	17.718	20.145	33.393	39.376	188	195
5.	УКУПНО:	2.946.246	3.373.970	3.237.974	3.690.194	110	109
2	ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ						
1.	Депозити	2.447.401	2.862.834	2.558.521	3.006.992	105	105
2.	Узети кредити	143.057	147.769	131.053	135.373	92	92
3.	Депозити са дев.клауз.	285.161	285.161	466.028	466.028	163	163
4.	Остало	37.877	46.665	73.725	92.275	195	198
5.	УКУПНО:	2.913.496	3.342.429	3.229.327	3.700.668	111	111
3	ВАНБИЛАНСНА ПОЗИЦИЈА						
1.	Активна	14.426	14.702	3.016	9.174	21	62
2.	Пасивна	10.881	14.197	12.130	12.662	111	89
4	ПОЗИЦИЈА						
1.	Дуга позиција - износ	36.295	32.046				
2.	Дуга позиција - у %	9	8				
3.	Кратка позиција - износ			467	13.962		
4.	Кратка позиција - у %				3		
	Дозвољена позиција						
1.	Већа од дозвољене - у %	0	0	0	0		
2.	Мања од дозвољене - у %	21	22	0	27		

Са 30.09.2008. године укупна девизна финансијска актива банака Републике Српске износи 3.690,2 милиона КМ са стопом раста од 9% у односу на крај претходне године. У структури ове активе новчана средства су 997,7 милиона КМ или 27% и мања су за 17% у односу на 31.12.2007. године. Девизни кредити су 386 милиона КМ или 10% са стопом пада од 15%.

Кредити који су покривени девизном клаузулом су 2.267 милиона КМ и у девизној активи учествују са 61%, а већи су за 34% у односу на крај претходне године. Остала девизна актива је 39,4 милиона КМ или 1% и има стопу раста од 95%.

Девизне финансијске обавезе износе 3.700,7 милиона КМ и веће су за 11% у односу на 31.12.2007. године.

У структури ових обавеза најзначајнија ставка су девизни депозити који износе 3.007 милиона КМ или 81% и стопом раста од 5% у првих девет мјесеци текуће године.

Депозити покривени девином клаузулом су 466 милиона КМ или 13% и имају стопу раста од 63% у односу на крај претходне године.

Узети кредити и остале ставке чине 6% укупних девизних финансијских обавеза.

По валутној структури доминанто је учешће валуте EUR-а у укупној девизној структури активе и финансијских обавеза (87%). Учешће EUR-а у активи ванбиланса је 33%, а у пасиви је 96%. Будући да је EUR-о паритетна валута за КМ, банке нису изложене девизном ризику по овој валути.

Са 30.09.2008. године на нивоу банкарског сектора укупна девизна позиција је кратка позиција и износи 13.962 хиљаде КМ или 3% од основног капитала.

Све банке су испуњавале прописане услове за индивидуалне девизне позиције по одређеним валутама и укупне позиције у односу на основни капитал.

7. ПОНДЕРИСАНЕ НОМИНАЛНЕ И ЕФЕКТИВНЕ КАМАТНЕ СТОПЕ

Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе рачунају се на новоодобрене кредите, односно примљене депозите у извјештајном мјесецу. Ефективна каматна стопа је тржишна цијена банкарских производа, односно услуга.

Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе по кредитима израчунатим на основу мјесечних извјештаја за банкарски сектор Републике Српске и за пословне јединице банака из Федерације БиХ, а које послују у Републици Српској, виде се из слjedeћег приказа:

О П И С	III квартал 2007. године				III квартал 2008. године			
	Пондерисане каматне стопе (просјечне)							
	Банке РС		Јед. бан. из ФБиХ		Банке РС		Јед. бан. из ФБиХ	
	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
Пондер. кам. стопе на краткор. кредите	8,91	11,60	10,11	11,67	8,90	11,34	8,96	10,36
Пондер. кам. стопе на дугор. кредите	8,29	9,16	10,48	11,78	8,48	9,28	11,48	12,65
Укупно пондер. кам. стопе на кредите	8,52	10,06	10,44	11,77	8,64	10,04	11,12	12,33

НКС = номиналне каматне стопе

ЕКС = ефективне каматне стопе

У трећем кварталу 2008. године дошло је до раста просјечне номиналне каматне стопе на укупне кредите банака Републике Српске за 0,12 процентних поена мјереном са висином каматних стопа у истом периоду 2007. године. Просјечна ефективна каматна стопа за исти период је мања за 0,02 процентних поена и то због смањења ефективне каматне стопе по краткорочним кредитима.

Просјечна номинална каматна стопа на краткорочне кредите банака Републике Српске је 8,90%, што је смањење за 0,01 процентних поена, а просјечна ефективна каматна стопа је 11,34%, што је смањење за 0,26 процентних поена у односу на трећи квартал 2007. године.

Дугорочни кредити банака Републике Српске су пласирани уз просјечну номиналну каматну стопу од 8,48% (раст 0,19 процентних поена) и уз просјечну ефективну каматну стопу од 9,28% (пораств за 0,12 процентних поена).

У истом периоду пословне јединице банака из Федерације БиХ примијениле су просјечну номиналну каматну стопу на укупне кредите од 11,12% и ефективну од 12,33%, које су више од просјечних стопа банака Републике Српске, а забиљежиле су и раст у односу на трећи квартал 2007. године.

По краткорочним кредитима јединице банака из Федерације БиХ примјењивале су просјечну номиналну каматну стопу 8,96% и ефективну каматну стопу 10,36%. По дугорочним кредитима примјењивале су просјечну номиналну каматну стопу од 11,48% и просјечну ефективну каматну стопу од 12,65%.

Просјечне номиналне и ефективне каматне стопе по орооченим депозитима израчунатим на основу мјесечних извјештаја за банкарски сектор Републике Српске и за пословне јединице банака из Федерације БиХ, а које послују у Републици Српској, виде се из слjedeћег приказа:

(у %)

О П И С	III квартал 2007. године				III квартал 2008. године			
	Пондерисане каматне стопе (просјечне)							
	Банке РС		Јед. бан. из ФБиХ		Банке РС		Јед. бан. из БиХ	
	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
Пондер. кам. стопе на краткор. депозите	3,27	3,28	2,26	2,27	4,19	4,23	2,94	2,95
Пондер. кам. стопе на дугор. депозите	4,91	4,91	4,01	4,05	5,70	5,70	5,16	5,17
Укупно пондер. кам. стопе на депозите	3,43	3,44	3,42	3,45	4,34	4,38	4,43	4,43

НКС = номиналне каматне стопе

ЕКС = ефективне каматне стопе

У трећем кварталу 2008. године просјечне пондерисане каматне стопе на укупне орочене депозите банака Републике Српске биљеже раст и то номинална каматна стопа за 0,91 процентни поен, а ефективна каматна стопа за 0,94 процентних поена у односу на исти период 2007. године.

Просјечне активне каматне стопе на укупне кредите јединица банака из Федерације БиХ су знатно више од каматних стопа банкарског сектора, те произилази да ове јединице остварују у просјеку већу каматну маржу по овим категоријама биланса стања.

Просјечне каматне стопе на кредите који се односе на уговорено прекорачење по рачунима и на депозите по виђењу израчунате су на основу мјесечних извјештаја виде се из сљедећег приказа:

(у %)

О П И С	III квартал 2007. године				III квартал 2008. године			
	Пондерисане каматне стопе (просјечне)							
	Банке РС		Јед. бан. из ФБиХ		Банке РС		Јед. бан. из БиХ	
	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
Пондерисане каматне стопе на кредите - прекорачења по рачунима	9,28	9,28	10,35	10,37	9,10	9,11	9,49	9,56
Пондерисане каматне стопе на депозите по виђењу	0,75	0,75	0,52	0,52	0,78	0,78	0,58	0,58

НКС = номиналне каматне стопе

ЕКС = ефективне каматне стопе

На ове ставке активе и пасиве ефективна каматна стопа је у правилу једнака номиналној каматној стопи.

Просјечна ефективна каматна стопа на укупне кредите по прекорачењима рачуна за банкарски сектор Републике Српске је 9,11% (смањење за 0,17 процентна поена), а за пословне јединице банака из Федерације БиХ је 9,56 и биљеже пад од 0,81 процентни поен у односу на исти период 2007. године.

Просјечна ефективна каматна стопа на депозите по виђењу банака Републике Српске је 0,78%, а код пословних јединица банака из Федерације БиХ је 0,58%, што је благи раст у односу на исти период 2007. године.

8. СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА

У складу са Одлуком о супервизији банака Агенција надзире и усклађеност банака са минималним стандардима спречавања прања новца и финансирања тероризма.

Законом о спречавању прања новца ("Службени гласник БиХ", број 29/04)-у даљем тексту: Закон, прописано је да послове који се односе на спречавање, истраживање и откривање операција прања новца и финансирања терористичких активности обавља Агенција за истраге и заштиту БиХ - Финансијско обавјештајно одјељење (у даљем тексту: ФОО), а да надзор над провођењем Закона у банкама врши Агенција.

У овом извјештајном периоду утврђено је да банке обавјештавају ФОО о трансакцијама за које је прописано извјештавање, да је обученост и ефикасност овлашћених лица за спречавање прања новца и финансирања тероризма на задовољавајућем нивоу, да су банке успоставиле посебне регистре профила комитената за правна и физичка лица (код двије банке још није довршена израда регистра профила комитента за физичка лица), те да су исте успоставиле централне регистре комитената и њихових рачуна за које су готовинске трансакције изузете од обавјештавања, а у циљу поједностављивања извјештавања и осигурања квалитетнијих и релевантнијих информација за ФОО (код три банке регистри нису редовно ажурирани). Такође, контролом је утврђено да поједине банке у поступку обраде кредитних захтјева и приликом успостављања пословног односа, нису у потпуности обезбиједиле документованост кредитних досијеа, односно нису адекватно идентификовале изворе средстава за отплату кредита комитената физичких лица.

У периоду од 01.01.-30.09.2008. године банке су пријавиле ФОО-у шест сумњивих трансакција у укупном износу од 11.617 хиљада КМ (пет прилива средстава из иностранства-Хрватска, Србија, Русија у износу од 5.425 хиљада КМ и један трансфер средстава у иностранство - Русија у износу од 6.192 хиљаде КМ), те једно сумњиво пословање банке (кастоди послови - трговање хартијама од вриједности).

Извјештавање Агенције о трансакцијама за које је прописано извјештавање је било на задовољавајућем нивоу, а банке су извјештавање обављале сходно Закону о банкама Републике Српске.

Дана 05.09.2008. године Високи представник за БиХ је донио Одлуку о ревидирању налога којима се блокирају сви банковни рачуни које посједују, чији су имаоци, односно који гласе на име одређених лица ("Службени гласник Републике Српске", број 87/08), а иста је у примјени од 01.10.2008. године и односи се на 35 физичких лица којима је Високи представник за БиХ током 2003. и 2004. године блокирао рачуне ради спречавања опструкције мировног споразума за Босну и Херцеговину. Одлуком је тим лицима дозвољено да могу отворити "једини нови банковни рачун" на територији Босне и Херцеговине у сврху примања плате и подмирења основних животних трошкова. Обавеза Агенције је да поступа сходно Одлуци, односно да примјењује правило јединог рачуна у оквиру своје територијалне надлежности, те да води евиденцију физичких лица која су поднијела захтјев за отварање "јединог новог банковног рачуна", као и евиденцију отворених рачуна код банака.

На основу сагледаног стања и на основу праћења трендова може се констатовати да је банкарски сектор Републике Српске када је у питању изложеност банкарског сектора ризицима који су последица прања новца и финансирања тероризма на задовољавајућем нивоу, али је потребан континуиран надзор ради одржавања и даљег унапређења достигнутог нивоа усклађености.

9. УНУТРАШЊИ ПЛАТНИ ПРОМЕТ

У платни промет Републике Српске са 30.09.2008. године укључено је свих 10 банака из Републике Српске и 30 пословних јединица или филијала банака из Федерације Босне и Херцеговине које имају дозволу за обављање унутрашњег платног промета у Републици Српској.

Са 30.09.2008. године отворено је укупно 119.894 трансакциона рачуна, што је за 5.886 више у односу на стање са 31.12.2007. године.

Извршени број и износ трансакција види се из сљедеће табеле:

Датум	Унутарбанкарске платне трансакције (задужење рачуна)		Међубанкарске платне трансакције (задужење рачуна)	
	Број трансакција	Износ трансакција (000 КМ)	Број трансакција	Износ трансакција (000 КМ)
31.01.2008	1.730.982	2.140.821	880.192	1.369.926
29.02.2008	2.082.613	2.471.107	1.016.153	1.563.996
31.03.2008	2.221.939	2.616.157	1.068.885	1.571.819
30.04.2008	2.361.651	2.779.875	1.073.513	1.655.979
31.05.2008	1.928.514	2.571.737	1.048.515	1.616.137
30.06.2008	2.029.970	2.384.561	1.034.962	1.814.895
31.07.2008.	2.383.708	3.043.462	1.097.933	1.934.038
31.08.2008.	2.048.187	2.808.259	959.530	1.982.507
30.09.2008.	2.124.104	2.885.527	1.011.086	1.970.989
УКУПНО:	18.911.668	23.701.506	9.190.769	15.480.286

Укупан број обављених унутарбанкарских трансакција са 30.09.2008. године је 18,9 милиона, чија је вриједност 23,7 милијарди КМ, док је број међубанкарских трансакција 9,2 милиона, а вриједност је 15,5 милијарди КМ.

Функционисање унутрашњег платног промета у банкарском сектору Републике Српске успјешно је настављено и током девет мјесеци 2008. године. У контролама обављања унутрашњег платног промета нису утврђена значајнија кршења прописа, осим још увијек недовољне ажурности код документованости досијеа трансакционих рачуна. Такође, у склопу редовних и циљаних контрола вршена је и контрола обрачуна затезних камата код банака, те је утврђено да су банке поступале у складу са Законом о висини стопе затезне камате ("Службени гласник Републике Српске" број 19/01 и 52/06), односно да исте нису вршиле исплате средстава преко прописаног износа.

Успостављањем Јединственог регистра трансакционих рачуна за правна лица (успостављање регистра за физичка лица је у завршној фази), који се води код Централне банке Босне и Херцеговине, функционисање унутрашњег платног промета у банкарском сектору Републике Српске је значајно побољшано. Међутим и даље постоје одређене неусаглашености (различити приступи банака) у дијелу ефикаснијег система принудне наплате у смислу заштите повјерилаца и веће финансијске дисциплине. Министарство финансија Републике Српске је формирало Радну групу за унапређење нормативно-правног оквира из области унутрашњег платног промета (учествује и представник Агенције) ради успостављања ефикаснијег система принудне наплате по инструментима обезбјеђења дуга и извршним исправама. Израђен је приједлог нормативног оквира за принудну наплату и исти је прослијеђен Министарству финансија Републике Српске на разматрање.

II СЕКТОР МИКРОКРЕДИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

1. СТРУКТУРА МКО

У Републици Српској са 30.09.2008. године основано је 7 микрокредитних организација (МКО) и 105 организационих дијелова МКО који послују у оквиру 8 МКО чије је сједиште у Федерацији БиХ. МКО у Републици Српској чине 3 микрокредитна друштва (МКД) као профитне организације и 4 микрокредитне фондације (МКФ) као непрофитне организације. Новооснована МКФ почела је са радом у октобру 2008. године, тако да није узета у обзир приликом израде овог извјештаја.

МКО послују путем централних канцеларија и теренских канцеларија, експозитура и представништава, који су лоцирани, како на подручју Републике Српске, тако и на подручју Федерације БиХ.

1.1. Кадрови

У сљедећој табели дат је преглед квалификационе структуре запослених и броја запослених радника у МКО са стањем на дан 30.09.2008. године:

Редни број	Квалификација	31.12.2007		Укупно	Учешће у %	30.09.2008		Укупно	Учешће у %	Индекс
		МКД	МКФ			МКД	МКФ			
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11=9/6
1.	НС	1	0	1	0	0	0	0	0	0
2.	КВ	1	0	1	0	1	0	1	0	100
3.	ВКВ	0	1	1	0	0	1	1	0	100
4.	ССС	163	4	167	45	176	6	182	43	109
5.	ВШС	65	0	65	18	78	0	78	19	120
6.	ВСС	133	3	136	36	151	3	154	37	113
7.	МР	4	0	4	1	4	0	4	1	100
УКУПНО		367	8	375	100	410	10	420	100	112

Са 30.09.2008. године сектор МКО запошљава укупно 420 радника, што је за 45 радника или 12% више у односу на 31.12.2007. године. МКД запошљавају 410 радника или 98%, а МКФ 10 радника или 2% од укупног броја запослених радника у МКО.

У структури запослених највеће је учешће ССС од 43%, ВСС од 37% и ВШС од 19%.

Квалификациона структура и укупан број запослених у МКО у великој мјери зависи од структуре и броја запослених у највећем МКД. Највеће МКД у Републици Српској запошљава 328 радника или 78% од укупног броја запослених у МКО и има активу од 240,6 милиона КМ или 79% од укупне активе МКО.

Организациони дијелови МКФ који послују у Републици Српској, а чије је сједиште у Федерацији БиХ, имају укупно 434 радника или 51% од укупно запослених (854 радника) у микрокредитним организацијама у Републици Српској.

2. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА МКО

Функцију надзора и контроле финансијског стања МКО Агенција обавља контролом на лицу мјеста у МКО и анализом извјештаја које МКО достављају Агенцији, сходно Закону и подзаконским актима Агенције.

Извјештајну основу чине квартални извјештаји о билансу стања, капиталу, кредитима, резервама за кредитне губитке, резултатима пословања и други извјештаји о појединим сегментима пословања, те мјесечни извјештај о каматним стопама.

2.1. Биланс стања

У сљедећој табели дат је приказ финансијских показатеља биланса стања МКО, као и структура активе и пасиве МКО са 31.12.2007. године и са стањем на дан 30.09.2008. године:

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007					30.09.2008					Индекс
	Стање за МКД	%	Стање за МКФ	%	Укупно	Стање за МКД	%	Стање за МКФ	%	Укупно	
1	2	3	4	5	6=(2+4)	7	8	9	10	11=(7+9)	12=11/6
АКТИВА (ИМОВИНА)											
1. Новчана средства	6.154	2	69	4	6.223	5.482	2	16	1	5.498	88
2. Пласмани банкама	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Кредити	230.540	92	1.448	76	231.988	283.139	93	1.559	77	284.698	123
4. Послов. простор и ос.фик.актива	7.428	3	188	10	7.616	8.031	3	177	9	8.208	108
5. Дугорочне инвестиције	1.565	1	0	0	1.565	1.725	1	0	0	1.725	110
6. Остала актива	4.702	2	210	11	4.912	5.206	2	280	14	5.486	112
Укупно актива:	250.389	100	1.915	101	252.304	303.583	101	2.032	101	305.615	121
ПАСИВА (ОБАВЕЗЕ)											
7. Обавезе по узетим кредитима	189.310	76	846	44	190.156	231.431	76	789	39	232.220	122
8. Резерве за потенцијалне губитке	763	0	43	2	806	2.894	1	78	4	2.972	369
9. Остала пасива	7.464	3	319	17	7.783	9.802	3	430	21	10.232	131
10. Капитал	52.852	21	707	37	53.559	59.456	20	735	36	60.191	112
11. Укупно пасива (обав. и капитал)	250.389	100	1.915	100	252.304	303.583	100	2.032	100	305.615	121
Ванбилансна евиденција	558		149		707	1.362		141		1.503	213

Билансни ниво МКО са 30.09.2008. године износи 305,6 милиона КМ и за 21% је већи од стања са 31.12.2007. године. Значајан раст билансног нивоа биљеже МКД на које се односи износ од 303,6 милиона КМ или 99% од укупног биланса стања МКО. Највеће учешће у укупном билансу МКО има једна МКД са билансом стања у износу од 240,6 милиона КМ или 79%.

У структури активе МКО новчана средства су 5,5 милиона КМ или 1,5% са опадајућом стопом од 12% у односу на 31.12.2007. године и највећи износи се односе на новчана средства МКД. Кредити износе 284,7 милиона КМ или 93% укупне активе и имају стопу раста од 23%. Пословни простор и остала фиксна актива износе 8,2 милиона КМ или 3% укупне активе. Дугорочне инвестиције су 1,7 милиона КМ, а односе се на једно МКД. Остала актива је 5,5 милиона КМ или 2%, а чине је обрачунате камате, аванси, активна временска разграничења и друго.

У структури пасиве обавезе по узетим кредитима су основни извор средстава и износе 232,2 милиона КМ или 76% укупне пасиве (обавезе и капитал) и имају стопу раста од 22% у односу на крај претходне године.

У сљедећем прегледу дата је рочна структура узетих кредита са 31.12.2007. године и са стањем на дан 30.09.2008. године:

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007				30.09.2008				Индекс
	МКД	МКФ	Укупно	Учешће у %	МКД	МКФ	Укупно	Учешће у %	
1	2	3	4=(2+3)	5	6	7	8=(6+7)	9	10=9/5
1. Обавезе по узетим краткороч. кредитима	5.448	540	5.988	3	18.558	489	19.047	8	318
2. Обавезе по узетим дугороч. кредитима	183.862	306	184.168	97	212.873	300	213.173	92	116
Укупне обавезе по кредитима:	189.310	846	190.156	100	231.431	789	232.220	100	122

Од укупних обавеза по узетим кредитима износ од 213,2 милиона КМ или 92% се односи на дугорочне кредите са стопом раста од 16%, а 19 милиона КМ или 8% су краткорочни кредити који су расли по стопи од 218% у односу на крај претходне године. На кредитне обавезе МКД се односи 231,4 милиона КМ, што чини 99,7% укупних кредитних обавеза МКО.

Најзначајнији кредитори микрокредитног сектора су Европски фонд за Југоисточну Европу, Луксембург (39,1 милион КМ); Fond Blue Orchard, Luksemburg (21,2 милиона КМ); Fond ResponsAbility SICAV, Luksemburg (19,6 милиона КМ); Triple Jump, Holandija (12,2 милиона КМ); Агенција за међународну сарадњу Краљевине Шпаније (11,7 милиона КМ); Фонд за развој и запошљавање РС (10,4 милиона КМ); Triodos fond, Holandija (10,4 милиона КМ); Raiffeisen bank BiH (10 милиона КМ); Bank im Bistum, Essen (9,8 милиона КМ) и Нуро Alpe-Adria-Bank a.d. Вања Лука (8,5 милиона КМ).

Резерве за потенцијалне кредитне губитке и остала потраживања са 30.09.2008. године износе 2,97 милиона КМ и веће су за 269% у односу на 31.12.2007. године.

Остале обавезе износе 10,2 милиона КМ или 3% укупне пасиве, а чине је обавезе према радницима, добављачима, пасивна временска разграничења и друго.

Укупан капитал МКО износи 60,2 милиона КМ или 20% укупне пасиве МКО и имао је раст од 12% у односу на крај 2007. године.

Са 30.09.2008. године ванбилансна евиденција МКО износи 1,5 милиона КМ и знатно је повећана (за 113%) у односу на стање са 31.12.2007. године. Ванбилансна евиденција се односи на отписана кредитна потраживања, а састоји се од ванбилансне евиденције МКД у износу од 1.362 хиљаде КМ или 91% и ванбилансне евиденције МКФ у износу од 141 хиљаде КМ или 9% од укупног ванбиланса МКО.

2.2. Капитал

Укупни капитал МКО износи 60,2 милиона КМ, од чега се на капитал МКД односи износ од 59,5 милиона КМ или 99%, а на капитал МКФ износ од 735 хиљада КМ или 1%.

У следећем прегледу дата је структура укупног капитала МКО са 31.12.2007. године и са стањем на дан 30.09.2008. године:

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007					30.09.2008					Индекс
	Стање за МКД	%	Стање за МКФ	%	Укупно	Стање за МКД	%	Стање за МКФ	%	Укупно	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Донирани капитал	13.939	26	250	35	14.189	12.807	22	250	34	13.057	92
Основни капитал	1.500	3	150	21	1.650	8.025	13	150	20	8.175	495
Емисиона аџиа	0	0			0	0	0			0	0
Нераспоређена добит*	37.413	71			37.413	36.176	61			36.176	97
Вишак/мањак прихода над расход.			272	39	272			330	45	330	121
Законске резерве	0	0	35	5	35	103	0	5	1	108	309
Остале резерве	0	0	0	0	0	2.345	4	0	0	2.345	0
Укупно капитал:	52.852	100	707	100	53.559	59.456	100	735	100	60.191	112

*Нераспоређена добит обухвата и вишак прихода над расходима из периода прије трансформације МКО у МКД.

Све МКО испуњавају законом прописани минимални износ основног капитала уплаћеног у новцу који за МКД износи 500 хиљада КМ, а 50 хиљада КМ за МКФ.

У укупном капиталу МКО донирани капитал (период прије трансформације) учествује са 22% или 13,1 милион КМ, у чему се 98% односи на МКД. Смањење донираног капитала МКО за износ од 1,1 милион КМ је настало због извршених корекција код једног МКД по налогу екстерне ревизије.

Основни капитал МКО износи 8,2 милиона КМ и повећање за 395% односи се на извршење налога Агенције у вези распоређивања вишка прихода над расходима (из периода прије трансформације) на основни капитал једног МКД.

Најзначајнији капитални извор МКД је нераспоређена добит у којој је садржан и вишак прихода над расходима из периода прије трансформације микрокредитних организација у микрокредитна друштва. Са 30.09.2008. године укупна нераспоређена добит МКД износила је 36,2 милиона КМ и у односу на прво полугодиште 2008. године (износила 39,8 милиона КМ) знатно је смањена и то по основу извршења налога Агенције за банкарство Републике Српске и одлука скупштине МКД, на основу којих је износ вишка прихода над расходима (из периода прије трансформације) распоређен на основни капитал МКД.

Остварени вишак прихода над расходима МКФ износи 330 хиљада КМ и већи је за 21% у односу на стање са крајем претходне године, а чини га укупно остварени вишак прихода над расходима у износу од 507 хиљада КМ умањен за мањак прихода над расходима у износу од 177 хиљада КМ. Мањак прихода над расходима има једна МКФ, а односи се на мањак прихода из претходне године.

Остале резерве МКО су на нивоу претходног квартала и износе 2,3 милиона КМ, а односе се на једно МКД. Ова ставка је евидентирана у складу са налогом екстерне ревизије МКД.

2.3. Квалитет кредитног портфолиа

Основна дјелатност МКО је давање микрокредита од стране МКД и МКФ. Са 30.09.2008. године укупни кредити МКО су имали стопу раста од 23% и износе 284,7 милиона КМ, а који са 93% учествују у укупној активи МКО. У укупним кредитима МКО на укупне кредите МКД се односи 283,1 милион КМ или 99,4%, а на МКФ износ од 1,6 милиона КМ или 0,6%.

Нето кредити које чине укупни кредити МКО умањени за износ укупних резерви за кредитне губитке МКО приказани су у сљедећој табели:

(у 000 КМ)

Р/б	О П И С	31.12.2007			30.09.2008			Индекс
		МКД	МКФ	Укупно	МКД	МКФ	Укупно	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8=(6+7)	9=8/5
1.	Кредити	230.540	1.448	231.988	283.139	1.559	284.698	123
2.	Резерве за потен.кред. губитке	629	43	672	2.788	78	2.866	426
3.	Нето кредити (1.-2.)	229.911	1.405	231.316	280.351	1.481	281.832	122

Нето кредити износе 281,8 милиона КМ и имају стопу раста од 22% у односу на 31.12.2007. године. Резерве за кредитне губитке су 2,8 милиона КМ и веће су за 326% у односу на крај претходне године.

Секторска и рочна структура кредита МКО Републике Српске са 30.09.2008. године приказана је у сљедећој табели:

(у 000 КМ)

Ред. број	Микрокредити	Краткорочни кредити	Дугорочни кредити	Доспјела потраживања	Укупно	
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	
1.	Правним лицима					
а)	услугне дјелатности		502	3.312	13	3.827
б)	трговину		780	3.948	4	4.732
в)	пољопривреду		198	499	12	709
г)	производњу		447	3.690	12	4.149
д)	остало		1	6	0	7
	УКУПНО 1:		1.928	11.455	41	13.424
2.	Физичким лицима					
а)	услугне дјелатности		2.578	60.328	606	63.512
б)	трговину		2.532	34.134	271	36.937
в)	пољопривреду		4.982	88.349	1.269	94.600
г)	производњу		1.107	18.969	185	20.261
д)	стамбене потребе		108	627	0	735
ђ)	остало		7.268	47.642	319	55.229
	УКУПНО 2:		18.575	250.049	2.650	271.274
	УКУПНО (1+2):		20.503	261.504	2.691	284.698

Према секторској структури кредита МКО износ од 271,3 милиона КМ или 95% од укупних кредита МКО је пласирано физичким лицима, а 13,4 милиона КМ или 5% правним лицима.

У рочној структури укупних кредита на краткорочне кредите (са доспјелим потраживањима) се односи 23,2 милиона КМ или 8%, а на дугорочне кредите 261,5 милиона КМ или 92%.

Доспјела потраживања у укупним кредитима МКО учествују са 0,9% или 2,7 милиона КМ и готово у цјелости (99%) се односе на кредите физичким лицима.

Према гранској структури у оквиру укупних кредита датих правним лицима највећи је износ пласиран за трговину и производњу.

У оквиру укупних кредита МКО који су одобрени физичким лицима, а који се углавном односе на дугорочне кредите (88%), највећи износи кредита су пласирани за: пољопривреду износ од 94,6 милиона КМ или 35%, услужне дјелатности 63,5 милиона КМ или 23%, трговину 36,9 милиона КМ или 14%, производњу 20,3 милиона КМ или 8%, те остало 55,2 милиона КМ или 20%.

Секторска и рочна структура укупних кредита за организационе дијелове МКФ које послују у Републици Српској чије је сједиште у Федерацији БиХ, приказана је у сљедећем прегледу са стањем на дан 30.09.2008. године:

(у 000 КМ)

Ред. број	Микрокредити	Краткорочни кредити	Дугорочни кредити	Доспјела потраживања	Укупно
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)
1.	Правним лицима				
а)	услужне дјелатности	222	423	46	691
б)	трговину	219	1.003	56	1.278
в)	пољопривреду	21	52	5	78
г)	производњу	149	307	15	471
д)	остало	10	7	1	18
	УКУПНО 1:	621	1.792	123	2.536
2.	Физичким лицима				
а)	услужне дјелатности	5.570	47.724	1.399	54.693
б)	трговину	4.517	37.068	709	42.294
в)	пољопривреду	4.596	78.112	1.000	83.708
г)	производњу	1.340	9.593	268	11.201
д)	стамбене потребе	979	21.121	38	22.138
ђ)	остало	6.877	7.430	146	14.453
	УКУПНО 2:	23.746	200.196	3.553	227.495
	УКУПНО (1+2):	24.367	201.988	3.676	230.031

Организациони дијелови МКФ који послују у Републици Српској, а чије је сједиште у Федерацији БиХ пласирали су кредите у укупном износу од 230 милиона КМ или 45% од укупног износа кредита у овом сектору у Републици Српској.

Према секторској структури 2,5 милиона КМ или 1% је пласирано правним лицима, а 227,5 милиона КМ или 99% физичким лицима.

Од укупних кредита на дугорочне кредите се односи 202 милиона КМ или 88%, а на краткорочне кредите у које се укључују и доспјела потраживања 28 милиона КМ или 12%.

Доспјела потраживања износе 3,7 милиона КМ или 1,6% (тренд раста) од укупног износа кредита и готово у цјелости (97%) се односе на кредите одобрене физичким лицима.

Укупни кредити МКО Републике Српске и организационих дијелова МКФ из Федерације БиХ који послују на подручју Републике Српске са 30.09.2008. године износе 514,7 милиона КМ. Према секторској структури укупно пласирани кредити физичким лицима МКО у Републици Српској су 498,7 милиона КМ или 97%, а правним лицима 16 милиона КМ или 3%.

На основу анализе гранске структуре произилази да је микрокредитирање највећим дијелом усмјерено на кредитирање пољопривредне производње и услужних дјелатности (59% од укупних кредита) и да се углавном односи на дугорочне кредите физичким лицима.

Укупан износ микрокредита одобрених физичким лицима за све МКО које послују у Републици Српској са 30.09.2008. године види се из сљедећег прегледа:

		(у 000 КМ)
		Износ
1.	МКО РС	271.274
	минус: пословне јединице МКО РС у ФБиХ	69.831
	Укупно 1:	201.443
2.	Пословне јединице МКО ФБиХ у РС	227.495
	Укупно (1+2):	428.938

МКО које послују у Републици Српској пласирале су укупно 428,9 милиона КМ кредита физичким лицима, што износи око 288 КМ задужености по становнику Републике Српске (према статистичким подацима у Републици Српској је у 2006. години било око 1.487 хиљада становника).

У трећем кварталу 2008. године само једно МКД има кредите дате повезаним лицима у укупном износу од 100 хиљада КМ, од чега се на дугорочне кредите односи 62%.

МКО су дужне да сва кредитна и друга потраживања распореде у одређене групе примјеном критеријума броја дана кашњења у отплати и да за сваку групу издвоје резерве за кредитне и друге губитке на терет трошкова пословања.

Резерве за кредитне и друге губитке МКО се састоје од општих и посебних резерви.

Опште резерве се обрачунавају на "добре кредите" и осталу активу, код којих је кашњење у отплати од 1 до 15 дана и то по стопи од 2%.

Посебне резерве се обрачунавају на све кредите и остале ставке активе код којих је кашњење у отплати дуже од 16 дана.

Износи потраживања разврстаних у задане групе и обрачунате резерве по тим групама са стањем на дан 30.09.2008. године виде се из сљедеће табеле:

(у 000 КМ)										
Ред. број	Дани кашњења	Стопе резервисања	Износ кредита	Доспјела камата		Износ осталих ставки активе	Резервисања			Укупна резервисања
				стопа резервисања	износ камате		По кредитима	По доспјелим каматама	По ост. ставкама активе	
1	2	3	4	5	6	7	8=(4x3)/100	9=6x5/100	10=(7x3)/100	11=(8+9+10)
1.	1-15	2%	5.211	2%	76	5.312	105	0	106	211
2.	16-30	15%	1.621	100%	23	0	244	23	0	266
3.	31-60	50%	1.246	100%	36	0	622	35	0	658
4.	61-90	80%	830	100%	36	0	665	36	0	701
5.	91-180	100%	1.070	100%	67	0	1.070	67	0	1.136
6.	преко 180	отпис	13		0	0	0	0	0	0
УКУПНО:			9.991		238	5.312	2.706	161	106	2.972

Кашњење у отплати дуже од једног дана имају кредити у износу од 10 милиона КМ или 3,5% од укупних кредита МКО. Из овог произилази да је веома висока стопа наплативости кредита у оквиру микрокредитних организација. Највећи износ кредита има кашњење у отплати од 1 до 15 дана (5,2 милиона КМ или 1,8% од укупних кредита). Кредити из ове групе се сматрају добрим кредитима.

Укупан износ доспјелих камата је 238 хиљада КМ, а од тог износа 76 хиљада КМ или 32% је у групи кашњења од 1 до 15 дана.

Износ осталих ставки активе МКО на које су обрачунате резерве је 5,3 милиона КМ.

Укупан износ обрачунатих резерви по свим основама је 2,7 милиона КМ.

Од укупног износа кредита организационих дијелова МКФ који послују у Републици Српској, а чије је сједиште у Федерацији БиХ (230 милиона КМ) износ од 12,1 милион КМ или 5,2% има кашњење у отплати преко једног дана.

Укупан износ обрачунатих резерви за кредитне и друге губитке је 6,1 милион КМ.

2.4. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе

Ефективна каматна стопа на микрокредите је тржишна цијена тих кредита.

Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе рачунају се на новоодобрене кредите у извјештајном мјесецу.

Просјечне номиналне и ефективне каматне стопе за кредите микрокредитног сектора Републике Српске за прво полугодиште и трећи квартал 2008. године виде се из сљедеће табеле:

(у %)

Ред. број	О П И С	За I полугодиште 2008.		За III квартал 2008.	
		Пондерисана номинална каматна стопа (просјечна)	Пондерисана ефективна каматна стопа (просјечна)	Пондерисана номинална каматна стопа (просјечна)	Пондерисана ефективна каматна стопа (просјечна)
1	2	3	4	5	6
1.	Пондерисане кам. стопе на кратк. кредите	16,58	21,86	16,63	22,12
2.	Пондерисане кам. стопе на дугор. кредите	16,72	19,58	16,75	19,71
3.	Пондерисане кам. стопе на укупне кредите	16,70	19,94	16,73	20,10

По краткорочним кредитима у трећем кварталу 2008. године просјечна номинална каматна стопа је 16,63%, а просјечна ефективна каматна стопа је 22,12%.

Просјечна номинална каматна стопа на дугорочне кредите у трећем кварталу 2008. године је 16,75%, а просјечна ефективна каматна стопа је 19,71%.

На укупне кредите МКФ су у трећем кварталу 2008. године примјењивале просјечну номиналну камату од 16,73% и просјечну ефективну каматну стопу од 20,10%.

Просјечне номиналне и ефективне каматне стопе за кредите организационих дијелова МКФ које послују у Републици Српској, а чије је сједиште у Федерацији БиХ, за прво полугодиште и трећи квартал 2008. године виде се из сљедеће табеле:

(у %)

Ред. број	О П И С	За I полугодиште 2008.		За III квартал 2008.	
		Пондерисана номинална каматна стопа (просјечна)	Пондерисана ефективна каматна стопа (просјечна)	Пондерисана номинална каматна стопа (просјечна)	Пондерисана ефективна каматна стопа (просјечна)
1	2	3	4	5	6
1.	Пондерисане кам. стопе на кратк. кредите	24,66	28,95	23,84	28,64
2.	Пондерисане кам. стопе на дугор. кредите	20,14	22,35	21,19	23,75
3.	Пондерисане кам. стопе на укупне кредите	20,69	23,14	21,65	24,61

Организациони дијелови МКФ из Федерације БиХ у трећем кварталу 2008. године су пласирале кредите по знатно вишим просјечним каматним стопама од МКФ Републике Српске.

Ако просјечне номиналне и ефективне каматне стопе на укупне кредите микрокредитног сектора Републике Српске и организационих дијелова МКФ из Федерације БиХ упоредимо са просјечним номиналним и ефективним каматним стопама на укупне кредите банкарског сектора (номинална каматна стопа банака из

Републике Српске је 8,64%, а ефективна је 10,04%), евидентно је да МКО примјењују знатно више каматне стопе.

2.5. Биланс успјеха

Структура биланса успјеха микрокредитног сектора Републике Српске са стањем 30.09.2007. и 30.09.2008. године дата је у сљедећој табели:

(у 000 КМ)

О П И С	30.09.2007				30.09.2008				Индекс
	МКД	МКФ	Укупно	Учешће у %	МКД	МКФ	Укупно	Учешће у %	
1	2	3	4=(2+3)	5	6	7	8=(6+7)	9	10=8/4
1. ПРИХОДИ ПО КАМАТАМА И СЛ.ПРИХОДИ									
а) Приходи од камата и слични приходи	25.145	297	25.442	96	37.178	315	37.493	99	147
б) Оперативни приходи	1.047	3	1.050	4	543	14	557	1	53
2. УКУПНИ ПРИХОДИ (1.а+1.б)	26.192	300	26.492	100	37.721	329	38.050	100	144
3. РАСХОДИ									
а) Расходи по каматама и слични расходи	7.976	53	8.029	42	12.728	41	12.769	42	159
б) Оперативни расходи	9.450	166	9.616	51	15.125	202	15.327	50	159
в) Трош.резервисања за кредит.и др. губитке	1.187	231	1.418	7	2.445	75	2.520	8	178
4. УКУПНИ РАСХОДИ (3.а+3.б+3.в)	18.613	450	19.063	100	30.298	318	30.616	100	161
5. ВАНРЕДНИ ПРИХОДИ	53	2	55		25	47	72		
6. ВАНРЕДНИ РАСХОДИ	0	6	6		18	0	18		
УКУПНИ ПРИХОДИ- РАСХОДИ (2+5-4-6)	6.361	-154	6.207		7.430	58	7.488		
ДОБИТ ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	7.632		7.632		7.430		7.430		
ВИШАК/МАЊАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА		-154	-154			58	58		
ПОРЕЗИ	0		0		49		49		
НЕТО ДОБИТ / ГУБИТАК	7.632		7.632		7.381		7.381		97
ВИШАК / МАЊАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА		-154	-154			58	58		
УКУПАН ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ			7.478				7.439		

Укупни приходи МКО са 30.09.2008. године су 38 милиона КМ, од чега се 37,7 милиона КМ или 99% односи на приходе МКД, а 0,3 милиона КМ или 1% на приходе МКФ.

Укупни расходи МКО су 30,6 милиона КМ, од којих се 30,3 милиона КМ или 99% односи на расходе МКД, а 318 хиљада КМ или 1% на расходе МКФ.

Основни приходи микрокредитних организација су приходи од камата и износе 37,5 милиона КМ или 99% укупних прихода МКО.

У структури укупних расхода микрокредитних организација износ од 12,8 милиона КМ или 42% су расходи по каматама на узете кредите и остали слични расходи.

Укупни оперативни расходи МКО износе 15,3 милиона КМ или 50% од укупних расхода МКО, а односе се на трошкове плата и доприноса, трошкове пословног простора, осталу фиксну активу и режије, те на остале оперативне трошкове.

Трошкови резервисања за кредитне и друге губитке микрокредитних организација износе 2,5 милиона КМ или 8% од укупних расхода МКО.

Са 30.09.2008. године позитиван финансијски резултат остварила су сва МКД у укупном износу од 7,4 милиона КМ, од којих се 6,8 милиона КМ односи на највеће МКД.

У истом периоду МКФ имају вишак прихода над расходима у укупном износу од 58 хиљада КМ, од чега се на једну МКФ односи износ од 46 хиљаде КМ.

Са 30.09.2008. године на нивоу микрокредитног сектора Републике Српске остварен је позитиван финансијски резултат у укупном износу од 7.439 хиљада КМ, од чега се на највеће МКД односи 6.792 хиљаде КМ.

III СЕКТОР ШТЕДНО-КРЕДИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Законску функцију надзора и контроле финансијског стања и стабилности пословања ШКО Агенција обавља контролом на лицу мјеста и анализом извјештаја које ће ШКО достављати Агенцији у складу са законом и подзаконским актима Агенција.

Извјештајну основу чине:

- квартални извјештаји о: билансу стања са пратећим извјештајима, билансу успјеха, класификацији и квалитети активе, рочној и девизној усклађености, те броју и квалификационој структури запослених;
- остали извјештаји (декадни о ликвидности и мјесечни о пондерисаним номиналним и ефективним каматним стопама).

До 30.09.2008. године четири ШКО су почеле са радом и имају укупно 4 запослена.

Укупни билансни ниво ШКО са 30.09.2008. године је 547 хиљада КМ.

Законом прописани минимални износ основног капитала од 60 хиљада КМ имају све ШКО и са 30.09.2008. године укупно износи 243 хиљаде КМ.

Укупни капитал ШКО износи 242 хиљаде КМ, а састоји се од основног капитала (улози) у износу од 243 хиљаде КМ, уплаћених улога нових чланова (чланарина) у износу од 7 хиљада КМ, остварене добити у износу од 2 хиљаде КМ и губитка у износу од 10 хиљада КМ.

Укупни приходи ШКО су 9 хиљада КМ, а укупни расходи су 17 хиљада КМ. Остварени губитак је 8 хиљада КМ. Губитак се односи на двије ШКО у износу од 10 хиљада КМ, док је једна ШКО остварила позитиван резултат од 2 хиљаде КМ, а једна ШКО има финансијски резултат нула.

Сектор ШКО је још увијек у фази конституисања и организовања пословања, те постојећи подаци не пружају основу за анализу финансијског стања.

IV СЕКТОР ДАВАЛАЦА ЛИЗИНГА

Надзор над пословањем ДЛ Агенција врши на основу контроле пословања на лицу мјеста и на основу извјештаја које ДЛ достављају Агенцији у складу са законским и подзаконским актима Агенције.

До 30.09.2008. године Агенција је издала једну дозволу за обављање послова лизинга ДЛ са сједиштем у Републици Српској и 5 дозвола пословним јединицама које су у саставу 3 друштва за послове лизинга са сједиштем у Федерацији БиХ.

1. ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА ДЛ

Извјештајна основа за праћење и контролу пословања ДЛ састоји се од:

- кварталних извјештаја о структури потраживања финансијског и оперативног лизинга, највећим дужницима и изворима средстава, те о броју и квалификационој структури запослених;
- мјесечни извјештаји о номиналним и пондерисаним каматним стопама;
- до рока за доставу извјештаја Агенција није прописала образац за извјештаје о билансу стања и успјеха, јер се чека доношење контног оквира за овај сектор пословања. ДЛ су до сада користили контни оквир за правна лица који није у потпуности прикладан за приказивање пословања лизинга.

Први извјештајни период за који је сектор лизинга био дужан достављати извјештаје Агенцији је 30.06.2008. године.

Са 30.09.2008. године у овом сектору запослено је укупно 29 радника и то 5 радника у ДЛ чије је сједиште у Републици Српској, а 24 у пословним јединицама ДЛ чије је сједиште у Федерацији БиХ. Од укупног броја запослених 21 радник је са ВСС, 6 радника са ССС и 2 са ВШС.

Билансни ниво ДЛ са сједиштем у Републици Српској са 30.09.2008. године је 6.096 хиљада КМ, а уплаћени основни капитал је 1.345 хиљада КМ, што је знатно изнад законом прописаног минималног износа од 250 хиљада КМ.

Најзначајнија ставка биланса стања су финансијски пласмани у износу од 5.478 хиљада КМ или 90%. Ови пласмани се односе на финансијски лизинг и по рочности су дугорочни, јер законом прописани минимални рок трајања појединог уговора о финансијском лизингу не може бити краћи од двије године.

Са 30.09.2008. године ДЛ из Републике Српске нема пласмана у оперативни лизинг.

Структура потраживања по основу финансијског лизинга ДЛ Републике Српске и финансијског и оперативног лизинга јединица ДЛ са сједиштем у Федерацији БиХ се види из сљедећег приказа:

(у 000 КМ)

Ред. број	О П И С	30.09.2008.			
		Лизинг РС (финансијски)	Јединице ДЛ из Федерације БиХ		Укупно
			Финансијски лизинг	Оперативни лизинг	
1	2	3	4	5	6
А	СТРУКТУРА ПРЕМА ПРЕДМЕТУ ЛИЗИНГА				
1.	Путничка возила	1.276	5.537	386	7.199
2.	Возила за обављ. дјелатности (теренска и путничка)	1.268	33.134	463	34.865
3.	Машине и опрема	1.527	33.211	0	34.738
4.	Некретнине	1.407	0	297	1.704
5.	Шинска возила, пловни и ваздухопловни објекти	0	335	0	335
6.	Апарати за домаћинство	0	0	0	0
7.	Остало	0	18	0	18
	Укупно:	5.478	72.235	1.146	78.859
Б	СТРУКТУРА ПРЕМА ПРИМАОЦУ ЛИЗИНГА				
1.	Правна лица	3.469	67.442	1.146	72.057
2.	Предузетници	317	646	0	963
3.	Физичка лица	1.667	4.088	0	5.755
4.	Остало	25	59	0	84
	Укупно:	5.478	72.235	1.146	78.859

Из наведеног приказа се види да су укупна потраживања по основу финансијског лизинга на простору Републике Српске 77.713 хиљада КМ, од чега се на ДЛ Републике Српске односи 5.478 хиљада КМ или 7%, а на пословне јединице ДЛ са сједиштем у Федерацији БиХ 72.235 хиљада КМ или 93%.

Према предмету лизинга највећи износ потраживања по основу финансијског лизинга односи се на машине и опрему у износу од 34.737 хиљада КМ или 45%, те на возила за обављање дјелатности у износу од 34.402 хиљаде КМ или 44%.

На основу структуре потраживања финансијског лизинга према примаоцу лизинга на правна лица се односи износ од 70.911 хиљада КМ (91%), физичка лица износ од 5.755 хиљада КМ (8%), предузетнике износ од 963 хиљаде КМ (1%) и остало 84 хиљаде КМ.

Оперативни лизинг имају само јединице ДЛ из Федерације БиХ и износи 1.146 хиљада КМ или 1% од укупног лизинга и у цјелости се односи на правна лица. Највећи износ потраживања је за возила за обављање дјелатности.

Са 30.09.2008. године ДЛ Републике Српске је остварио укупне приходе у износу од 291 хиљаду КМ и укупне расходе у износу од 388 хиљада КМ. Остварен је негативан финансијски резултат у износу од 97 хиљада КМ.

Пондерисане номиналне каматне стопе и ефективне стопе лизинг накнаде по основу финансијског лизинга за мјесец јуни и септембар 2008. године дате су у сљедећој табели:

(у %)

Ред. број	О П И С	јуни 2008.				септембар 2008.			
		Пондерисане стопе (просјечне)				Пондерисане стопе (просјечне)			
		ДЛ РС		Пословне јединице ДЛ из ФБиХ		ДЛ РС		Пословне јединице ДЛ из ФБиХ	
		НКС	ЕЛИН	НКС	ЕЛИН	НКС	ЕЛИН	НКС	ЕЛИН
1.	Према предмету лизинга:								
1.1.	Путничка возила	9,20	13,22	9,28	12,77	9,46	13,42	9,52	13,16
1.2.	Возила за обављање дјелатности	9,20	12,99	8,61	11,34	9,34	13,05	8,68	11,42
1.3.	Машине и опрема	9,20	13,28	8,32	10,90	9,20	13,28	5,32	7,08
1.4.	Остало					9,50	13,53		
2.	Према примаоцу лизинга:								
2.1.	Правна лица	9,20	12,92	8,63	11,39	9,48	13,34	8,77	11,66
2.2.	Предузетници	9,20	13,02	8,87	11,68	9,20	13,02	10,07	14,21
2.3.	Физичка лица	9,20	13,22	9,58	13,62	9,46	13,42	9,76	13,80
2.4.	Остало							8,95	9,48
	Укупно пондерисане каматне стопе	9,20	13,03	8,70	11,55	9,41	13,28	8,55	11,38

НКС = номинална каматна стопа; ЕЛИН = ефективна стопа лизинг накнаде

Из приказа се види да пословне јединице (ДЛ) са сједиштем у Федерацији БиХ примјењују знатно ниже укупне просјечне ефективне стопе лизинг накнаде (ЕЛИН). Просјечне номиналне каматне стопе према предмету лизинга за септембар 2008. године су такође ниже од ДЛ РС, осим код потраживања за путничка возила (више за 0,6 процентних поена). Према примаоцу лизинга просјечни ЕЛИН пословних јединица ДЛ из Федерације БиХ је виши за предузетнике (за 1,19 процентних поена) и за физичка лица (више за 0,38 процентних поена).

ЗАКЉУЧАК

Анализирајући детаљно показатеље пословања банака за првих девет мјесеци 2008. године може се констатовати позитиван тренд готово свих показатеља који дефинишу квалитет банкарског сектора.

Позитивне карактеристике су:

- укупна актива је повећана за 11%, од чега је билансна актива већа за 10%;
- новчана средства чине 36% укупне активе и смањена су за 3% у односу на крај 2007. године;
- нето кредити су 56% укупне активе и порасли су за 27%;
- новчана средства у домаћој валути су 54% од укупних новчаних средстава са стопом раста од 11%;
- новчана средства у страним валутама су мања за 16%;
- депозити су повећани за 8%, а учешће депозита становништва је 25% у укупним депозитима и имају стопу раста од 15%;
- највећи утицај на раст кредита имали су кредити приватним предузећима (стопа раста 27%) и кредити становништву (стопа раста 23%);
- ликвидност банака је на задовољавајућем нивоу;
- акционарски капитал и нето капитал имају стопу раста од 11% у односу на крај претходне године;
- банке су издвојиле резерве по стопама које су у оквиру прописаних;
- све банке Републике Српске су осигурале депозите.

Да би банке у наредном периоду имале квалитетније показатеље пословања, неопходно је да интензивно раде на сљедећем:

- ускладити раст активе и капитала;
- квалитет активе реално исказивати и издвајати адекватне резерве за потенцијалне губитке;
- банке морају обезбиједити бржи раст дугорочних извора;
- интензивније пратити кредитирање становништва;
- водити рачуна о диверзификацији депозита и пратити утицај концентрације депозита матичних банака;
- водити рачуна о висини новчаних средстава и побољшати приходе које она доносе;
- даље унапређивати обављање платног промета;
- јачати интерну контролу и интерну ревизију банака;
- развијати политике и процедуре за адекватнију заштиту од тржишног и оперативног ризика;
- радити на смањењу расхода и фиксне активе, што би имало одраза и на повећање профитабилности;
- кадровском јачању и стручном оспособљавању ради квалитетнијих односа са комитентима, посебно малим и средњим предузећима, што укључује нове видове услуга уобичајених у свијету, односно снажнији развој операција финансијског менаџмента;
- хардверско и софтверско јачање информационе подршке.

За даља позитивна кретања у банкарском сектору, поред банака, значајну улогу има окружење и то прије свега привредни амбијент, затим судство, законодавство и стога би требало да се у што краћем року заврше започете активности и то:

- да се убрза рјешавање судских поступака, доношење пресуда и наплата хипотека;
- да се успостави квалитетна база финансијских извјештаја правних лица;
- даље унапређење законског и институционалног оквира за квалитетнију финансијску дисциплину;
- да се омогући системски начин евидентирања и наплате средстава са блокираних рачуна комитената.

Такође је неопходно напоменути да Агенција треба да:

- даље развија и унапређује супервизију и контролу рада банака,
- стручно усавршава своје кадрове и развија информациони систем,
- прати међународне банкарске стандарде и уграђује их у наше прописе,
- инсистира на капиталном јачању банака,
- у циљу заштите депонената додатно обрати пажњу на банке са великим износом штедње,
- настави адекватно праћење платног промета и активности банака на спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Анализирајући извјештаје микрокредитног сектора са 30.09.2008. године можемо констатовати сљедеће:

- билансни ниво МКО са 30.09.2008. године је 305,6 милиона КМ, од чега се на МКД односи 303,6 милиона КМ или 99%, а МКФ је 2 милиона КМ или 1% од укупног биланса МКО;
- раст билансног нивоа МКО у првих девет мјесеци 2008. године износи 53,3 милиона КМ или 21%;
- укупни кредити су 284,7 милиона КМ или 93% од укупне активе МКО;
- обавезе по узетим кредитима су 232,2 милиона КМ или 76% од укупне пасиве (обавезе и капитал) МКО;
- укупни основни капитал МКО износи 8,2 милиона КМ и све МКО имају законом прописани минимални износ уплаћеног капитала;
- укупни капитал МКО је 60,2 милиона КМ, а најзначајаније ставке капитала са 30.09.2008. године су нераспоређена добит (укључен и вишак прихода над расходима из периода прије трансформације МКО у МКД) у износу од 36,2 милиона КМ или 60% укупног капитала и донирани капитал у износу од 13,1 милион КМ или 22% укупног капитала;
- МКД су оствариле позитиван финансијски резултат у износу од 7,4 милиона КМ, а МКФ су оствариле вишак прихода над расходима у износу од 58 хиљада КМ у текућој години, док је мањак прихода над расходима за 2007. годину износио 177 хиљада КМ.

Сектор ШКО са 30.09.2008. године има 4 ШКО са укупном активом од 547 хиљада КМ. Законом прописани минимални износ капитала од 60 хиљада КМ имају све ШКО.

Сектор је још увијек у фази организације пословања, те постојећи подаци не пружају основу за анализу финансијског стања.

Сектор давалаца лизинга чини један ДЈ са сједиштем у Републици Српској и 5 пословних јединица које су у саставу 3 друштва за послове лизинга са сједиштем у Федерацији БиХ.

На основу анализе извјештаја које су ДЈ доставили Агенцији, можемо констатовати сљедеће:

- билансни ниво ДЈ Републике Српске је 6,1 милион КМ, а за пословне јединице из Федерације БиХ је 233,2 милиона КМ (на бази процјене учешћа пословних јединица у Републици Српској);
- основни капитал ДЈ Републике Српске је 1,3 милиона КМ;
- укупна потраживања по основу финансијског лизинга ДЈ Републике Српске су 5,5 милиона КМ, а пословних јединица са сједиштем у Федерацији БиХ 72,2 милиона КМ;
- ДЈ Републике Српске нема потраживања по основу оперативног лизинга, а укупно потраживање по овом основу пословних јединица из Федерације БиХ је 1,1 милион КМ;
- у сектору ДЈ је запослено укупно 29 радника, од чега је 5 радника запослено у ДЈ Републике Српске, а 24 радника у пословним јединицама Федерације БиХ.

У наредном периоду МКО, а посебно ШКО и ДЈ морају интензивно радити на:

- кадровском јачању и стручном оспособљавању ради стриктне примјене и провођења законских и подзаконских аката у пословању;
- јачању техничке подршке с циљем унапређења пословања.

П Р И Л О З И

БАНКАРСКИ СЕКТОР

- Основни подаци о банкама
- Биланс стања
- Преглед кретања капитала
- Биланс успјеха
- Квалификациона структура запослених

СЕКТОР МКО

- Основни подаци о МКО
- Биланс стања МКД
- Биланс стања МКФ
- Биланс успјеха МКД
- Биланс успјеха МКФ

СЕКТОР ШКО

- Основни подаци о ШКО

СЕКТОР ДЛ

- Основни подаци о ДЛ

БАНКАРСКИ СЕКТОР - Прилог број 1.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БАНКАМА

Р/б	БАНКА	СЈЕДИШТЕ	АДРЕСА	ДИРЕКТОР	ТЕЛЕФОН	ТЕЛЕФАКС	30.09.2008. (у 000 КМ)		Број запослених
							АКТИВА	КАПИТАЛ	
1.	UniCredit Bank a.d. Banja Luka	Бања Лука	М.Бурсаћ 7	Ранко Лабовић	051/243-200	212-830	602.558	67.304	524
2.	Нуро Alpe-Adria-Bank a.d. Banja Luka	Бања Лука	Алеја Светог Саве 13	Срећко Богуновић	051/336-500	336-518	2.027.560	152.357	553
3.	Бобар банка а.д. Бијељина	Бијељина	Његошева 1	Драган Радумило	055/233-300	233-301	169.515	18.299	157
4.	NLB Razvojna banka a.d. Banja Luka	Бања Лука	Милана Тепића 4	Радован Бајић	051/221-600	221-623	1.294.694	78.106	518
5.	Volksbank a.d. Banja Luka	Бања Лука	Јеврејска бб/II спрат	Александар Кесић	051/241-100	215-771	430.017	44.862	236
6.	Balkan Investment Bank a.d. Banja Luka	Бања Лука	Бана Милосављевића 8	Edvinas Navickas	051/245-111	245-145	227.495	21.581	174
7.	Pavlović International Bank a.d. Slobomir, Bijeljina	Слобомир, Бијељина	Карађорђева 1	Петар Лазић	055/232-300	232-301	135.795	23.310	214
8.	Nova banka a.d. Banja Luka	Бања Лука	Краља Алфонса XIII 37а	Милорад Анџић	051/217-273	217-307	906.565	65.293	500
9.	Комерцијална банка а.д. Бања Лука	Бања Лука	Веселина Маслеше 6	Срђан Шупут	051/244-701	244-710	226.690	20.491	110
10.	ИЕФК банка а.д. Бања Лука	Бања Лука	Васе Пелагића 11а	Небојша Целебџић	051/221-400	231-432	34.041	18.317	27
	УКУПНО:						6.054.930	509.920	3.013

БАНКАРСКИ СЕКТОР - Прилог број 2.

БИЛАНС СТАЊА

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.07.	Учешће	30.09.08.	Учешће	ИНДЕКС
1	2	3	4	5	6=4/2
1. Новчана средства и рачуни деп. код депозитних инст. (1.а.+1.б.)	2.209.107	40	2.134.373	35	97
1.а. Готов новац и некаматоносни рачуни депозита	128.715	2	114.348	2	89
1.б. Каматоносни рачуни депозита	2.080.392	38	2.020.025	33	97
2. Вриједносни папири за трговање	10.000	0	6.990	0	70
3. Пласмани другим банкама	292.640	5	182.806	3	62
4. Кредити, потраж. по послов. лиз. и досп. потраж. (4.а.+4.б.+4.в.)	2.720.323	50	3.460.292	57	127
4.а. Кредити	2.660.202	49	3.373.517	56	127
4.б. Потраживања по пословима лизинга	0	0	0	0	0
4.в. Досп. потраж. по кредитима и пословима лизинга	60.121	1	86.775	1	144
5. Вриједносни папири који се држе до доспијећа	0	0	550	0	0
6. Пословни простор и остала фиксна актива	176.518	4	197.409	4	112
7. Остале некретнине	1.369	0	100	0	7
8. Инвестиције у неконсолидована повезана предузећа	10.431	0	9.333	0	89
9. Остала актива	58.541	1	63.077	1	108
УКУПНО (1 до 9)	5.478.929	100	6.054.930	100	111
10. МИНУС: Резерве за потенцијалне губитке	104.848		132.441		126
11. УКУПНА АКТИВА: (1. до 9.-10.)	5.374.081		5.922.489		110
11.1. Укупно ванбиланс	847.004		1.004.862		119
1. активни ванбиланс	477.962		684.241		143
2. класификована актива-губитак "Е"	163.319		155.739		95
3. комисиони послови (агентски)	205.723		164.882		80
УКУПНО АКТИВА (11.+11.1)	6.221.085		6.927.351		111
12. Депозити (12.а.+12.б.)	4.586.511	86	4.973.288	84	108
12.а. Каматоносни депозити	4.287.202	80	4.606.309	78	107
12.б. Некаматоносни депозити	299.309	6	366.979	6	123
13. Узете позајмице - доспјеле обавезе (13.а.+13.б.)	0	0	0	0	0
13.а. Стање доспјелих, а неисплаћених обавеза	0	0	0	0	0
13.б. Стање неизмирених-позваних за плаћање ванбиланс.обавеза	0	0	0	0	0
14. Узете позајмице од других банака	0	0	0	0	0
15. Обавезе према Влади	0	0	0	0	0
16. Обавезе по узетим кредитима и ост. позајмицама (16.а.+16.б.)	218.697	4	286.726	5	131
16.а. са преосталим роком доспијећа до једне године	23.563	0	32.182	1	137
16.б. са преосталим роком доспијећа преко једне године	195.134	4	254.544	4	130
17. Субординирани дугови и субординиране обвезнице	11.162	0	11.066	0	99
18. Резерве на ванбиланс	14.033	0	17.853	0	127
18.г. Остале обавезе	94.905	2	123.636	2	130
19. УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ (12 до 18):	4.925.308	92	5.412.569	91	110
20. Трајне приоритетне акције	2.000		2.000		100
21. Обичне акције	358.009		398.344		111
22. Емисиона ажиа (22.а. +22.б)	8.443		23.899		283
22.а. на трајне приоритетне акције	0		0		0
22.б. на обичне акције	8.443		23.899		283
23. Нерасподијељена добит	43.378		40.078		92
24. Резерве капитала	39.316		47.282		120
25. Остали капитал	-2.373		-1.683		71
26. УКУПАН КАПИТАЛ: (20. до 25.)	448.773	8	509.920	9	114
27. УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ: (19. + 26.)	5.374.081	100	5.922.489	100	110
28. Укупно ванбиланс	847.004		1.004.862		119
1. активни ванбиланс	477.962		684.241		143
2. класификована актива-губитак "Е"	163.319		155.739		95
3. комисиони послови (агентски)	205.723		164.882		80
УКУПНО ПАСИВА (27.+28.)	6.221.085		6.927.351		111

БАНКАРСКИ СЕКТОР - Прилог број 3.

ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА КАПИТАЛА

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007	30.09.2008	ИНДЕКС 2008/2007
1. ОСНОВНИ КАПИТАЛ БАНКЕ			
1.1. Акцион. капитал из основа номин. износа обичних и трајних приоритетних некумулат. акција издатих по основу новчаних уплата у акцион. капитал	358.009	398.344	111
1.2. Акцион. капитал из основа номин. износа обичних и трајних приоритетних некумул. акција издатих по осн. уложених ствари и права у акцион. капитал	0	0	0
1.3. Износ емисионих ажиа остварених при уплати акција	8.443	23.899	283
1.4. Опште законске резерве (резерве прописане законом)	19.195	27.211	142
1.5. Остале резерве које се не односе на процјену квалитета активе	20.121	20.071	100
1.6. Задржана – нераспоређена добит из претходних година	10.323	11.163	108
УКУПНО (од 1.1 до 1.6)	416.091	480.688	116
1.7. Непокривени губици пренешени из претходних година	1.878	495	26
1.8. Губитак из текуће године	495	1.188	240
1.9. Књиговодствена вриједност властитих (трезорских) акција у посједу банке	0	0	0
1.10. Износ нематеријалне имовине: патенти, лиценце, концесије, улагања у: истраживање тржишта, трговачко име, трговачки знак, те goodwill и сл.	24.144	22.843	95
УКУПНО (од 1.7 до 1.10)	26.517	24.526	92
1. ИЗНОС ОСНОВНОГ КАПИТАЛА:	389.574	456.162	117
2. ДОПУНСКИ КАПИТАЛ БАНКЕ			
2.1. Акцион. капитал из основа номиналног износа трајних приоритетних кумулативних акција издатих по основу новчаних уплата у акционарски капитал	2.000	2.000	100
2.2. Акцион. капитал из основа номиналног износа трајних приоритетних кумулат. акција издатих по основу уложених ствари и права у акцион. капитал	0	0	0
2.3. Износ општих резерви за покриће кредитних губитака за активу банке процијењену као категорија А – Добра актива	56.096	72.973	130
2.4. Износ обрачунате добити у текућој години ревидиране и потврђене од стране екстерног ревизора	31.489	0	0
2.5. Износ добити за коју је АБРС издала рјешење о привременој обустави расподеле	0	0	0
2.6. Износ субординисаних дугова највише 50% износа основног капитала	11.162	11.066	99
2.7. Износ хибридних, односно конвертибилних ставки-инструмената капитала највише 50% износа основног капитала	0	0	0
2.8. Износ ставки-обавеза трајног карактера без обавезе за враћање	0	0	0
2. ИЗНОС ДОПУНСКОГ КАПИТАЛА:	100.747	86.039	85
3. ОДБИТНЕ СТАВКЕ ОД КАПИТАЛА БАНКЕ			
3.1. Део уложеног акционарског капитала који по оцјени АБРС представља разлику реално примљене и укњижене прецијењене вриједности	0	0	0
3.2. Улози (инвестиције) банке у капитал других правних лица који прелазе 5% висине основног капитала банке	2.312	2.312	100
3.3. Потраж. од акционара који посједују значајно глас. право у банци одобрена од банке супротно одредбама Закона, прописа АБРС и посл. политике банке;	0	0	0
3.4. Велика излагања банке кредитном ризику према акционарима са значајним гласачким правом у банци извршена без претходне сагласности АБРС	0	0	0
3. ИЗНОС ОДБИТНИХ СТАВКИ ОД КАПИТАЛА БАНКЕ:	2.312	2.312	100
4. ОБРАЧУН ИЗНОСА КАПИТАЛА БАНКЕ			0
1. ИЗНОС ОСНОВНОГ КАПИТАЛА БАНКЕ	389.574	456.162	117
2. ИЗНОС ДОПУНСКОГ КАПИТАЛА БАНКЕ	100.747	86.039	85
3. ИЗНОС ОДБИТНИХ СТАВКИ ОД КАПИТАЛА БАНКЕ	2.312	2.312	100
4. ИЗНОС НЕТО-КАПИТАЛА БАНКЕ (1.+ 2. - 3.)	488.009	539.889	111
5. РИЗИК ПОНДЕРИСАНЕ АКТИВЕ И КРЕДИТНИХ ЕКВИВАЛЕНАТА	2.957.709	3.708.192	125
6. СТОПА НЕТО - КАПИТАЛА	16	15	88

БАНКАРСКИ СЕКТОР - Прилог број 4.

БИЛАНС УСПЈЕХА

(у 000 КМ)

О П И С	30.09.2007	Учешће	30.09.2008	Учешће	ИНДЕКС
1	2	3	4	5	6=4/2
1. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО КАМАТАМА					
а) Приходи од камата и слични приходи					
1) Каматоносни рачуни депозита код депозитних институција	17.316	10	31.105	12	180
2) Пласмани другим банкама	11.925	7	21.850	9	183
3) Кредити и послови лизинга	141.616	79	188.020	73	133
4) Вриједносни папири који се држе до доспијећа	0	0	6	0	0
5) Власнички вриједносни папири	123	0	101	0	82
6) Потраживања по плаћеним ванбилансним обавезама	89	0	72	0	81
7) Остали приходи од камата и слични приходи	7.441	4	15.297	6	206
8) УКУПНИ ПРИХОДИ ОД КАМАТА И СЛ. ПРИХОДИ (1 до 7)	178.510	100	256.451	100	144
б) Расходи по каматама и слични расходи					
1) Депозити	71.543	93	115.817	93	162
2) Узете позајмице од других банака	1.009	1	1.683	1	167
3) Узете позајмице-доспјеле обавезе	0	0	0	0	0
4) Обавезе по узетим кредитима и осталим позајмицама	4.160	5	6.167	5	148
5) Субординисани дугови и субординисане обвезнице	227	0	646	1	285
6) Остали расходи по каматама и слични расходи	396	1	220	0	56
7) УКУПНИ РАСХОДИ ПО КАМАТАМА И СЛ. РАСХОДИ (1 ДО 6)	77.335	100	124.533	100	161
в) НЕТО КАМАТА И СЛИЧНИ ПРИХОДИ	101.175		131.918		
2. ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ					
1) Приходи из пословања са девизама	10.948	11	12.800	13	117
2) Накнаде по кредитима	4.662	5	5.246	5	113
3) Накнаде по ванбилансним пословима	4.529	4	6.198	6	137
4) Накнаде за извршене услуге	35.566	34	35.559	35	100
5) Приход из послова трговања	4.671	4	902	1	19
6) Остали оперативни приходи	43.601	42	39.771	40	91
7) УКУПНИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ (1 ДО 6)	103.977	100	100.476	100	97
3. НЕКАМАТОНОСНИ РАСХОДИ					
а) Пословни и директни расходи					
1) Трош. резерви за општи кред. ризик и пот. кред. и др. губитке	56.345	88	60.086	88	107
2) Остали пословни и директни трошкови	7.531	12	8.571	12	114
3) УКУПНИ ПОСЛОВНИ И ДИРЕКТНИ РАСХОДИ 1)+2)	63.876	100	68.657	100	107
б) Оперативни расходи					
1) Трошкови плата и доприноса	49.007	42	55.595	41	113
2) Трошкови пословног простора, остале фиксне активе и режија	40.835	35	48.237	36	118
3) Остали оперативни трошкови	27.137	23	31.919	23	118
4) УКУПНИ ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ (1 до 3)	116.979	100	135.751	100	116
в) УКУПНИ РАСХОДИ а)3)+б)4)	180.855		204.408		113
4. ДОБИТ ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1в. + 2е. - 3в.)	29.247		29.174		100
5. ГУБИТАК (1в. + 2е. - 3в.)	4.950		1.188		24
6. ПОРЕЗИ	1.362		735		54
7. НЕТО-ДОБИТ (4. - 5 - 6.)	22.935		27.251		119

БАНКАРСКИ СЕКТОР - Прилог број 5.

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ

Р/б	БАНКЕ	КВАЛИФИКАЦИЈА ЗАПОСЛЕНИХ									Учешће
		НС	КВ	ВКВ	ССС	ВШС	ВСС	МР	ДР	УКУПНО	
1.	UniCredit Bank a.d. Banja Luka	0	11	2	273	53	181	4	0	524	17,4
2.	Нуро Алпе-Adria-Bank a.d. Banja Luka	12	0	1	302	29	209	0	0	553	18,4
3.	Бобар банка а.д. Бијељина	0	8	0	82	18	48	1	0	157	5,2
4.	NLB Razvojna banka a.d. Banja Luka	4	8	7	273	61	161	4	0	518	17,2
5.	Volksbank a.d. Banja Luka	0	0	1	108	28	97	2	0	236	7,8
6.	Balkan Investment Bank a.d. Banja Luka	0	0	0	67	21	85	1	0	174	5,8
7.	Pavlović International Bank a.d. Bijeljina	7	0	1	129	13	60	4	0	214	7,1
8.	Nova banka a.d. Banja Luka	0	0	0	155	81	259	5	0	500	16,6
9.	Комерцијална банка а.д. Бања Лука	0	0	1	48	8	51	2	0	110	3,7
10.	ИЕФК банка а.д. Бања Лука	0	0	0	13	1	13	0	0	27	0,9
УКУПНО		23	27	13	1.450	313	1.164	23	0	3.013	100,0
%		0,8	0,9	0,4	48,1	10,4	38,6	0,8	0,0	100,0	

СЕКТОР МКО - Прилог број 1.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О МКО

Р/б	МИКРОКРЕДИТНА ОРГАНИЗАЦИЈА	СЈЕДИШТЕ	АДРЕСА	ДИРЕКТОР	ТЕЛЕФОН	ТЕЛЕФАКС	Е-МАИЛ АДРЕСА	30.09.2008.	Број запослених
								АКТИВА (у 000 КМ)	
1.	MKD Mikrofin doo Banja Luka	Бања Лука	Саве Ковачевића 23	Александар Кременовић	051/301-535	051/301-535	mikrofin@mikrofin.com	240.599	328
2.	MKD Sinergijaplus doo Banja Luka	Бања Лука	Младена Стојановића 111	Желько Богданић	051/332-600 332-601	051/332-602	info@mkosinergijaplus.org	57.794	70
3.	MKD Zdravo doo Banja Luka	Бања Лука	Булевар Војводе Степе Степановића 175Б	Јелица Галић	051/435-676	051/435-675	info@zdravo.org	5.190	12
4.	MKF Mikrokredit Srbac	Србац	Моме Видовића 11	Светомир Кљајчин	051/740-865	051/740-611	mkomikrokredit@spinter.net	975	2
5.	MKF Micro-credit office Šipovo	Шипово	Војводе Радомира Путника 2А	Драгица Јандрић	050/371-161	050/371-161	dragicaj@teol.net	623	3
6.	MKF Alfa-plus Banja Luka	Бања Лука	Јована Дучића 42	Младен Карапетровић	051/218-245	218-345	alfaplus@blic.net	434	5
7.	МКФ "НОВА.Д" Бијељина ¹⁾	Бања Лука	Милоша Обилића 49	Благоја Михајловић	065/652-456		nedeljko.sebez@profinova.net		
УКУПНО:								305.615	420

¹⁾ МКФ почела са радом у октобру 2008. године.

СЕКТОР МКО - Прилог број 2.

БИЛАНС СТАЊА МКД

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007.	%	30.09.2008.	%	Индекс
1	2	3	4	5	6=4/2
АКТИВА					
1. Новчана средства	6.154	2	5.482	2	89
1а) готов новац и некамотонсни рачуни депозита	1.580	1	235	0	15
1б) каматоносни рачуни депозита	4.574	2	5.247	2	115
2. Пласмани банкама	0	0	0	0	0
3. Кредити	230.540	92	283.139	93	123
4. Пословни простор и остала фиксна актива	7.428	3	8.031	2	108
5. Дугорочне инвестиције	1.565	1	1.725	1	110
6. Остала актива	4.702	2	5.206	2	111
УКУПНО (1 до 6)	250.389	100	303.583	100	121
7. МИНУС Резерве	763		2.894		379
7а) опште резерве за кредитне губитке	45		101		224
7б) посебне резерве за кредитне губитке	584		2.687		460
7в) резерве на ставке, осим кредита	135		106		79
8. УКУПНО АКТИВА (1-6 минус 7)	249.626		300.689		120
ПАСИВА И КАПИТАЛ					
9. Обавезе по узетим краткорочним кредитима	5.448	2	18.558	6	341
10. Обавезе по узетим дугорочним кредитима	183.862	74	212.873	71	116
11. Остала пасива	7.465	3	9.802	3	131
12. УКУПНО ПАСИВА	196.775	79	241.233	80	123
13. Донирани капитал	13.939	6	12.807	4	92
14. Основни капитал	1.500	1	8.025	3	535
15. Емисиона ажиа	0	0	0	0	0
16. Нераспоређена добит (16а+16б)	37.413	15	36.176	12	97
16а) претходних година	27.844	0	28.795	0	103
16б) текуће године	9.569	0	7.381	0	77
17. Законске резерве	0	0	103	0	0
18. Остале резерве	0	0	2.345	1	0
19. УКУПНО КАПИТАЛ	52.852	21	59.456	20	112
20. УКУПНО ПАСИВА И КАПИТАЛ	249.627	100	300.689	100	120
ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА					
- отписани кредити	558		1.030		185
- комисиони послови	0		332		0

СЕКТОР МКО - Прилог број 3.

БИЛАНС СТАЊА МКФ

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007.	%	30.09.2008.	%	Индекс
1	2	3	4	5	6=4/2
АКТИВА					
1. Новчана средства	69	3	16	1	23
1а) готов новац и некамотонсни рачуни депозита	67	3	7	0	10
1б) каматонсни рачуни депозита	2	0	9	0	450
2. Пласмани банкама	0	0	0	0	0
3. Кредити	1.448	76	1.559	77	108
4. Пословни простор и остала фиксна актива	188	10	177	9	94
5. Дугорочне инвестиције	0	0	0	0	0
6. Остала актива	210	11	280	13	133
УКУПНО (1 до 6)	1.915	100	2.032	100	106
7. МИНУС Резерве	43		78		181
7а) опште резерве за кредитне губитке	3		4		133
7б) посебне резерве за кредитне губитке	40		74		185
7в) резерве на ставке, осим кредита	0		0		0
8. УКУПНО АКТИВА (1-6 минус 7)	1.872		1.954		104
ПАСИВА И КАПИТАЛ					
9. Обавезе по узетим краткорочним кредитима	540	29	489	25	91
10. Обавезе по узетим дугорочним кредитима	306	16	300	15	98
11. Остала пасива	319	17	430	22	135
12. УКУПНО ПАСИВА	1.165	62	1.219	62	105
13. Донирани капитал	250	13	250	13	100
14. Основни капитал	150	8	150	8	100
15. Вишак прихода над расходима	449	24	507	26	113
15а) за претходне године	424	23	449	23	106
15б) за текућу годину	25	1	58	3	232
16. Мањак прихода над расходима	-177	0	-177	0	100
16а) за претходне године	-177	0	-177	0	100
16б) за текућу годину	0	0	0	0	0
17. Законске резерве	35	2	5	0	14
18. Остале резерве	0	0	0	0	0
19. УКУПНО КАПИТАЛ	707	38	735	38	104
20. УКУПНО ПАСИВА И КАПИТАЛ	1.872	100	1.954	100	104
ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА					
- отписани кредити	149		141		95
- комисиони послови	0		0		0

СЕКТОР МКО - Прилог број 4.

БИЛАНС УСПЈЕХА МКД

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007	%	30.09.2008	%	Индекс
1	2	3	4	5	6=4/2
I ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
1. Приходи по каматама и сл. приходи					
1.1. камата по каматоносним рачунима депозита код деп. инст.	68	0	7	0	10
1.2. камата на пласмане банкама	0	0	0	0	0
1.3. камата на кредите	32.816	92	34.420	93	105
1.4. остали финансијски приходи	2.795	8	2.751	7	98
1.5. Укупно приходи од камата и сл. приходи (1.1. до 1.4.)	35.679	100	37.178	100	104
2. Расходи по каматама и сл. расходи					
2.1. камате на позајмљена средства	10.475	92	12.261	96	117
2.2. остали финансијски расходи	893	8	467	4	52
2.3. Укупно расходи по каматама и сл. расходи (2.1. до 2.2.)	11.368	100	12.728	100	112
3. Нето финансијски приходи (1.5.-2.3.)	24.312		24.450		101
II ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
4. Оперативни приходи					
4.1. накнаде за извршене услуге	507	49	444	82	88
4.2. остали оперативни приходи	538	51	99	18	18
4.3. Укупно оперативни приходи (4.1. до 4.2.)	1.045	100	543	100	52
5. Оперативни расходи					
5.1. трошкови плата и доприноса	8.636	58	8.505	56	98
5.2. трошкови посл. простора, остале фиксне активе и режија	2.730	19	2.184	14	80
5.3. остали оперативни трошкови	3.427	23	4.436	30	129
5.4. Укупно оперативни расходи (5.1. до 5.3.)	14.793	100	15.125	100	102
6. Трошкови резервисања за кредитне и друге губитке	561		2.445		436
7. ДОБИТ/ГУБИТАК ОД РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (3+4.3.-5.4.-6)	10.003		7.423		74
8. Ванредни приходи	63		25		40
9. Ванредни расходи	1		18		1.800
10. ДОБИТ/ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	10.065		7.430		74
11. ПОРЕЗ	496		49		10
12. НЕТО ДОБИТ/ГУБИТАК	9.569		7.381		77

СЕКТОР МКО - Прилог број 5.

БИЛАНС УСПЈЕХА МКФ

(у 000 КМ)

О П И С	31.12.2007	%	30.09.2008	%	Индекс
1	2	3	4	5	6=4/2
I ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
1. Приходи по каматама и сл. приходи					
1.1. камата по каматоносним рачунима депозита код деп. инст.	0	0	0	0	0
1.2. камата на пласмане банкама	0	0	0	0	0
1.3. камата на кредите	443	87	305	97	69
1.4. остали финансијски приходи	69	13	10	3	14
1.5. Укупно приходи од камата и сл. приходи (1.1. до 1.4.)	512	100	315	100	62
2. Расходи по каматама и сл. расходи					
2.1. камате на позајмљена средства	62	70	36	88	58
2.2. остали финансијски расходи	27	30	5	12	19
2.3. Укупно расходи по каматама и сл. расходи (2.1. до 2.2.)	89	100	41	100	46
3. Нето финансијски приходи (1.5.-2.3.)	423		274		65
II ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
4. Оперативни приходи					
4.1. накнаде за извршене услуге	0	0	5	36	0
4.2. остали оперативни приходи	11	100	9	64	82
4.3. Укупно оперативни приходи (4.1. до 4.2.)	11	100	14	100	127
5. Оперативни расходи					
5.1. трошкови плата и доприноса	112	47	107	53	96
5.2. трошкови пословног простора, остале фиксне активе и режија	37	16	39	19	105
5.3. остали оперативни трошкови	89	37	56	28	63
5.4. Укупно оперативни расходи (5.1. до 5.3.)	238	100	202	100	85
6. Трошкови резервисања за кредитне и друге губитке	83		75		90
7. Вишак/мањак прихода над расходима од редовног пословања (3+4.4.-5.4.-6)	113		11		10
8. Ванредни приходи	22		47		214
9. Ванредни расходи	287		0		0
10. Вишак/мањак прихода над расходима	-152		58		- 38

СЕКТОР ШКО - Прилог број 1.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ШКО

Р/б	ШКО	СЈЕДИШТЕ	АДРЕСА	ДИРЕКТОР/ Руководилац	ТЕЛЕФОН	Број запослених
1.	ШКО "Градина" д.о.о. Србац	Србац	Ул. 11. новембра бб	Љиљана Ђурђевић	051/744-651	1
2.	ШКО "Агроинвест" д.о.о. Дервента	Дервента	Ул. Краља Петра I бб	Далибор Илић	065/463-684	1
3.	ШКО "Херцеговина" д.о.о. Берковићи	Берковићи	Видуша бр. 1	Љиља Скочајић	065/877-454	1
4.	ШКО "Пчелица" д.о.о. Челинац	Челинац	Занатски центар	Диана Вучић	065/970-995	1

СЕКТОР ДЛ - Прилог број 1.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ДЛ

Р/б	ДЛ	СЈЕДИШТЕ	АДРЕСА	ДИРЕКТОР/ Руководилац	ТЕЛЕФОН	Број запослених
1.	A.D. "Nova leasing" Banja Luka	Бања Лука	Књаза Милоша 15	Живојин Крајишник	051/333-360	5